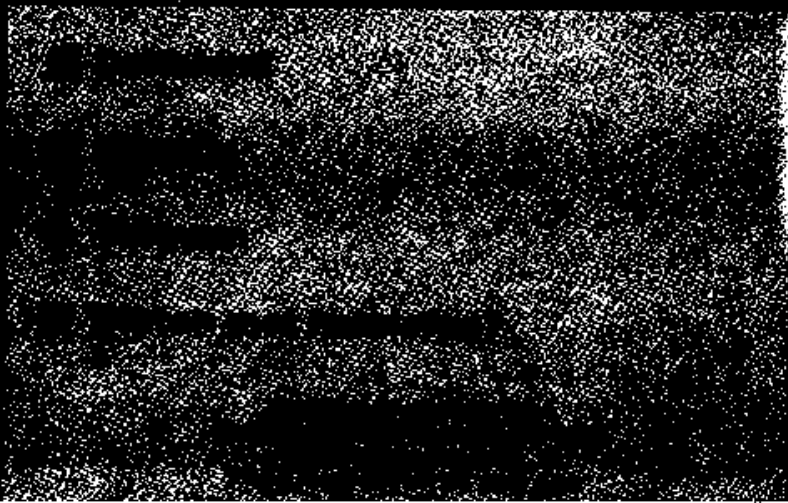

VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

vrede

Tijdschrift -
6 nummers per jaar
"Vrede"

Studie- en informatiecentrum voor
vredes- en
ontwikkelingsproblematiek v.z.w.

REDACTIE-BEHÉER PUBLICITEIT:

Knokkestraat 44 - 9000 Gent
P/r. 000-0956015-80
Vrede v.z.w. - 9000 Gent -
Tel. (091) 21 18 39

LEESGELD:

110 Fr. los nummer
600 Fr. per jaar
700 Fr. instellingen met faktuur
800 Fr. Nederland

STEUNABONNEMENT: 1.000 Fr.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:

Michel Vanderborcht
Beukendreef 15,
9401 POLLARE - NINOVE

MEDEWERKERS:

Ludo Abicht, Hugo Benoy, Hendrik Braem,
Martin Braem, Urbain Camerlynck, Toon
Colpaert, Willy Courteaux, Eric De Bleec-
kere, Carine De Bruin, William De Bruyne,
Albert Deconinck, Robert De Gendt, Dr. Jef
Deloof, Danny Demely, Gerry De Mol,
Chantal De Smet, Erik Dupont, Noël Gijbels,
Tom Heremans, Ignaas Lindemans, Jan Ol-
sen, Peter Hombaut, Ward Ruysinck, Guus
Sniijkers, Kathleen Steel, Freddy Tack, Mi-
chel Tanret, Jan Van Calsteren, Jozef Van
Dromme, Johan Van Hoecke, Linde Van-
neste, Jan Verwest, Bart Vonck, Mich Van
Opstal, Walter Weydts, Walter Zinzen.

EINDREDAKTIE:

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Struyck, René Van
Nerum.

REDAKTIESECRETARIS:

Lucien Bollaert.

HOOFDREDAKTEUR:

André De Smet.

ABONNEMENTENDIENST:

Lotty Verwest.

Overname van artikels en tekeningen is
slechts toegelaten mits bronvermelding en
toezending van een presentemplaar.

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al diege-
nen die - door degelijke informatie of voor-
stellen - een bijdrage willen brengen tot de
internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook een beroep op de
medewerking van al diegenen die hierfor
kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoorden
dan ook niet noodzakelijkerwijze aan het
standpunt van de redactie.

OFFSET DRUK:

"Nevelland", B.W.,
9840 Nevele (Landegem).

BETOOGING 22 MAART STAP MEE MET VREDE OP AFSPRAAK VANAF 13.30 UUR

op de hoek van het PTT-gebouw
kant hoofdingang Noordstation

INHOUD

EDITORIAAL	Hand in Hand	3
UITKIJK	Welke eenheid van Europa	4
EUROPA	Moeten we angst hebben voor Duitsland? Het debat over de Duitse grondwetswijziging Het GOS-kernarsenaal Nostalgie	5 7 8 10
MEDIA	Je moet maar durven - Over manipulatie gesproken	11
BEWAPENING & ONTWAPENING	Het doemdenken van Generaal Charlier Toch een beetje te gek	12 12
AFRIKA	Algerije: Democratie opschorten om ze te redden Zaire: L'Union (Sacree) fait la force?	13 25
LATIJS-AMERIKA	De katholieke kerk van Cuba: een koele minnares Bij de dood van don Sergio Méndez Arceo	16 17
EERLIJKHEIDSHALVE		18-23-32-34
DOSSIER	Viëtnam: Welk ontwikkelingsmodel	19
VERKIEZINGEN	Hoe vrij zijn verkiezingen?	24
PERU	Ultraliberalisme en sectaire gewapende strijd	27
MIDDEN-OOSTEN	De oorlog gaat door	28
CIJFERS	't Kan verkeren	29
MENSENRECHTEN	Marokko, een bevriend koninkrijk en een goed ogende democratie. En toch...	30
RACISME	Praten met fascistien?	31
TERUGBLIK	Het Condor-Legioen in Vlaanderen	33
VREDESINITIATIEVEN	Dank voor het vertrouwen Dialoogavonden voor de Vrede	34 35
VREDESFONDS		36
KWIS - 25 JAAR GELEDEN IN VREDE		37
VOOR DE VUIST		39

Verleenden hun medewerking aan dit nummer:

Georges Spriet - Willy Courteaux - André De Smet - Elmar Schmaeling - Lucien Bollaert
- Prof. Dillon - Frans Frison - Victor Struyck - Dirk Beke - Tom Heremans - Jos Smeets
- Guido Deschrijver - Thiêm Ton That Nguyen - Marc Van Acker - René Van Nerum - Jan
Van Calsteren - Albert De Coninck - Wouter De Raes.

Hand in hand

De veiligheid van Europa wordt zeker niet militair bedreigd. Deze stelling kon u al een paar keer lezen in dit tijdschrift. We wezen er vroeger reeds op dat de bedreiging van Europa verbonden is aan het verschil in rijkdom met het oosten en het zuiden, als feit op zich en als economisch systeem. Het feit dat Europa zich af wil sluiten als entiteit, met sterk gecontroleerde buitengrenzen (Schengen), douanerechten e.d.m. maakt precies het probleem uit. Een van de gevaren voor Europa ligt dan ook in de verrechtsing. Het verleden heeft getoond wat dit allemaal betekent, als het tot fascisme uitgroeit. Autoritaire regimes, politiestaat, het elimineren van een ganse bevolkingsgroep op basis van racisme, het uitschakelen van andersdenkenden, oorlog.

Het doet deugd als je het aantal initiatieven ziet dat er overal te lande is ontstaan als reactie op de uitslag van de verkiezingen van 24 november. Er waren de snelle reacties van het AFF in Antwerpen, van de studenten aan verschillende Vlaamse universiteiten, dan de actie aan het fort van Breendonk, de nieuw sociale bewegingen die een ronde van de partijen zijn begonnen, de oproep voor een grote betoging, het objectief 479.917, Charta 91, academici tegen racisme.

Als je dan nog 's alle info- en discussie-avonden zou optellen die ergens in een gemeente of dorp zijn opgezet dat zou je tot een behoorlijk lange lijst komen.

24 november heeft een schok teweeg gebracht

Als je even naar het manifest kijkt van de betoging van 22 maart "hand in hand voor democratie en verdraagzaamheid" dan krijg je een oproep voor helderheid in het politieke beleid. Dan krijg je een afkeuring van de "ik eerst" reactie. Alleen is het jammer dat er eigenlijk geen concrete druk naar de overheid toe gaat vanuit dit manifest. Het blijft teveel beperkt tot een morele oproep. Er worden wel verschillende aanzetten gegeven voor een diepere kijk, of voor meetbare verwezenlijkingen, maar slechts aanzetten.

Deze betoging zal dus in de eerste plaats een kreet zijn, een morele uitnodiging vormen naar de rest van de publieke opinie, naar de rest van de maatschappelijke geledingen.

Dit is belangrijk. Het is een element dat integraal deel moet uitmaken van een brede campagne. Hoe massaler deze oproep kan gebeuren, hoe sterker. Het moet mede een tegengewicht uitmaken tegen het groeiend racisme onder de bevolking. In sommige kringen, ook in de scholen, maakt de mentaliteit op-

gang dat het "goed staaf" zich openlijk anti-arabier, anti-afrikaan te verklaren. Tegenover dit fenomeen zal 22 maart een positief baken uitzetten.

Het bredere kader zal echter ook en vooral politieke duidelijkheid moeten inhouden. De aanzetten zijn reeds in de tekst aanwezig, zei ik. Maar waarom niet meer dan aanzetten? Zo kan je de strijd voor anti-fascisme, voor het weren van het rechts extremisme koppelen aan de verwijzing in het manifest over de verschuiving die er komt van onverdraagzaamheid tegenover de vreemdeling naar onverdraagzaamheid tegen al wie anders denkt dan de "eigen groep".

Zo kan je het stemrecht voor migranten uit de tekst halen die zegt dat de deelname aan de democratische werking van het beleid voor iedereen moet gewaarborgd worden.

De vluchtelingenproblematiek wordt in de tekst gekaderd in de noord-zuidrelaties. De stelling van een Europa met open grenzen met respect voor het fundamenteel recht van elke wereldburger te leven waar hij/zij een menswaardig bestaan kan opbouwen, zou hier kunnen op volgen.

Nochtans hadden we op de stuurgroep van VAKA-OCV de vertegenwoordigers deze opdracht meegegeven. Maar resultaat op dat vlak is er niet geboekt. Het is toch onvoorstelbaar dat men op dit ogenblik "niet" expliciet zwart op wit de realisering eist van de voorstellen D'Hondt. Het is toch merkwaardig vast te moeten stellen dat de verschillende initiatiefnemende organisaties elk op zich het stemrecht voor migranten onder-

tekenen maar dat dit blijkbaar niet in een gezamenlijk document kan staan. Dit wijst volgens mij op het feit dat dit samenwerkingsverband geen politieke druk wenst uit te oefenen, op dit ogenblik. Een ogenblik waarop er nog steeds geen regering is gevormd. Blijkbaar weigert men voor dit onderwerp concrete eisen naar de regeringsvorming toe te formuleren. Kwestie van bevriende partijen te sparen? En de zaken niet moeilijker te maken? Nochtans stond dit tien jaar geleden in de regeringsverklaring. Over afglijden en verrechtsing gesproken.

De betoging 22 maart zal dus een belangrijk signaal vormen naar de publieke opinie, naar de Vlaams-Blok-stemmers die dit deden uit ongenoegen.

Het zal echter snel moeten gevolgd worden door een druk op de beleidsbepalers om werkelijk concrete initiatieven te realiseren en te financieren. Werk aan de winkel.

Georges Spriet

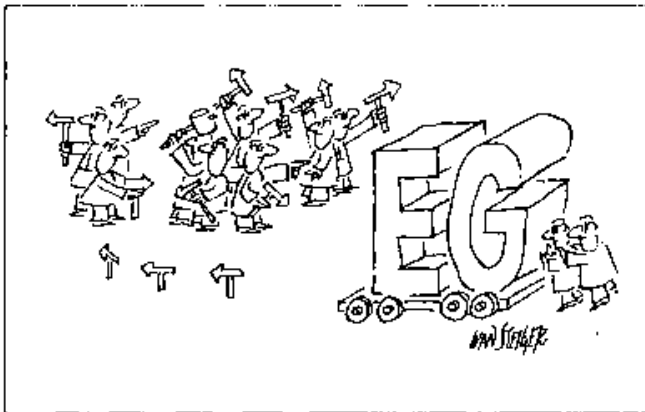
VOOR VERDRAAGZAAMHEID

NATIONALE MANIFESTATIE
22 MAART, BRUSSEL, NOORDSTATION 14 U.

Welke eenheid van Europa

De eenheid van Europa, die tegen het einde van dit jaar een werkelijkheid moet worden, is een eeuwenoude droom. Maar het is een droom die vele vormen heeft gehad, die aan de ene kant een onschatbare bijdrage heeft geleverd voor de culturele rijkdom van Europa, en aan de andere kant miljoenen slachtoffers heeft gemaakt. Het begon met de imperialistische droom van Rome, de Pax Romana. Het ging verder met de droom van het Heilige Roomse Keizerrijk. In het verlengstuk daarvan volgde de droom van de eenheid van het Christendom de hele Middeleeuwen lang. Aan al deze dromen poogde men gestalte te geven door bloedvergieten, plundering, verovering en dwang. Maar naast deze gewelddadige pogingen tot het scheppen van een eenheid onder een of andere vorm groeide een andere eenheid: die van de geest. Terwijl koningen en hertogen vochten voor de uitbreiding van hun gebied en hun macht, ontstond een cultureel en artistiek universalisme dat alle grenzen overschreed van wat toen Eurocentrisch de beschaafde wereld werd genoemd. Dit universalisme bereikte zijn hoogtepunt met het humanisme dat niet alleen alle intellectuele en artistieke disciplines omvatte, maar ook ijverde voor vrede, pacifisme en wereldburgerschap predikte en ijverde voor evenwicht en harmonie in de internationale betrekkingen.

Ook het humanisme werd gesmoord in het bloed van de Europese machtsstrijd en een groeiend agressief nationalisme dat telkens opnieuw het machts evenwicht verbrak. Ook het internationalisme van de verlichting in de achttiende eeuw moest het afleggen tegen de machtsstrijd, en de verovering van nieuwe kolonies door de Europese supermachten van toen gaf nieuwe aanleiding tot militair expansionisme.

De verschrikking van de eerste Wereldoorlog gaf in de jaren twintig een impuls tot een hernieuwde poging tot het creëren van een internationale orde. Denkers en schrijvers in alle Europese landen spraken zich uit voor een Verenigd Europa van de geest en de cultuur. Maar de eenheidsgedachte faalde op het politieke terrein: de Volkerenbond, waarin zoveel hoop werd geïnvesteerd ging ten onder aan het kortzichtig eigenbelang van de individuele naties, terwijl in Europa een nieuwe en dit keer lugubere eenheidsgedachte ontstond: een eenheid onder het gezag van een Nieuwe Orde, gebaseerd op onderdrukking, uitroeiing en de uitbanning van alle humanistische waarden.

Vandaag hebben we te maken met een nieuwe visie op een eengemaakte Europa. Het is dit keer geen opgedrongen eenheid, naar een die vrijwillig door alle leden is aanvaard. Het is een eenheid die geleidelijk is gegroeid en het enige alternatief lijkt voor een door conflicten verscheurd Europa. Maar het zal vanaf het begin een erfelijk belaste eenheid zijn, de eenheid van het affairisme, het internationaal kapitaal en het multinationalaal bedrijfsleven.

Dit Europa wordt uitsluitend dat van het Europese economisch eigenbelang in de meest beperkte en kortzichtige zin.

Het zal geen sociaal Europa zijn. Dat weten we nu al. Of het een democratisch Europa zal zijn blijft zeer de vraag. En ook de humanisten die voor een verenigd Europa geijverd hebben vanuit hun visie van een Europa van de geest en de cultuur zullen worden teleurgesteld. Dit Europa wordt uitsluitend dat van het Europese economisch eigenbelang in de meest beperkte en kortzichtige zin. Er is geen nieuwe mondiale visie te bespeuren over de toekomstige rol van Europa in de wereld. Er is weinig méér dan de zorg om de concurrentiepositie ten opzichte van Japan en Amerika. En er is, in het zog van het Amerikaans imperialisme, het voornemen om met militaire middelen en nieuwe Wereldorde tot stand te brengen die verdacht veel lijkt op de Oude Wereldorde maar misschien nog een beetje slechter. Men heeft gejuicht over de ineenstorting van de Oosteuropese "bureaucratieën" terwijl men hier verder bezig was met het uitbouwen van een verder bureaucratische mastodont die eind dit jaar voltooid moet zijn. En terwijl de binnengrenzen van Europa verdwijnen, maakt men zich klaar om de buitengrenzen te versterken teneinde de vloedgolf van de armoede in het Zuiden en het Oosten tegen te houden, en vraagt men zich af waar men voldoende charter-vliegtuigen zal vinden om de "economische" vluchtelingen terug te brengen naar hun land van oorsprong.

De stemmen die zich tegen dit soort Europa verzetten, klinken zwak en hebben weinig invloed en respons. Des te meer respons krijgen de stemmen die schreeuwen om het zuiver houden van het Europese bloed; die de "eigen" cultuur willen beveiligen voor de aanraking van andere culturen terwijl juist aan die confrontatie en wederzijdse bevruchting elke cultuur haar dynamiek ontleent. Terwijl wij ons zorgen maken over de toename van fundamentalisme in de Islam-cultuur cultiveren wij onze eigen fundamentalismen in steeds breder wordende kring. Uit onze angstreflexen tegenover een snel veranderende en onstabiele wereld worden wij steeds meer teruggedreven in irrationele en defensieve reacties die de oplossing van de reële problemen bemoeilijken omdat ze rationele, doortastende en humanitaire beslissingen in de weg staan.

Hoe zal dat Europese huis waarover zo lang gepraat is er uiteindelijk uitzien? Als een burcht met schietgaten, met een aantal luxe kamers in de bovenverdieping en een vochtig sousterrain waar het behangpapier van de muren hangt?

W. Courteaux

Moeten we angst hebben voor Duitsland?

De overhaaste Kohl-onisatie van Oost-Duitsland met zijn nefaste economische gevolgen voor de bevolking van deze regio, zijn groeiende overheersing in Oost-Europa, het streven van de Duitse regering om troepen te kunnen inzetten op vreemd grondgebied, het eenzijdig optrekken van de rentevoet, de economische en politieke druk van Duitsland in de EG, haar toenemende invloed in de NAVO, de Duitse stemmen die opgaan om opgenomen te worden in de Veiligheidsraad en het eenzijdig erkennen van Kroatië en Slovenië (tegen het advies van de VN in) zijn zoveel feiten die vandaag tot nadenken stemmen.

Het Verenigd Duitsland vecht nu voor het eerst openlijk voor een Duits Europa onder de vlag van het Europees Duitsland. Hitler-Duitsland wilde zijn revanche nemen om de verloren imperialistische oorlog van 1914-1918 maar moest eveneens het onderspit delven. Het modern Duits Industrieel Kapitalisme, dat Hitler aan de macht bracht, verloor de oorlog evenwel niet. Via het Marshallplan, de NAVO en de EEG, alsmede door de eigen behouden kracht en inspanning staat het nu sterker dan ooit.

Het vestigen van een Duitse hegemonie over de Europese economie, waarin Hitler met een oorlog en de holocaust niet in slaagde, lijkt Kohl-Duitsland in het huidige stadium wel te lukken. Alle schermutelingen die we tijdens de laatste jaren meemaken hebben plaats tegen deze achtergrond. Als we de Westerse politieke leiders en de media moeten geloven dreigt er echter geen gevaar. Duitsland is democratisch geworden en heeft zijn lessen uit de geschiedenis getrokken herhaalt men.

Haar lidmaatschap van de Europese gemeenschap is de beste garantie tegen een hegemonistisch optreden, voegt men er aan toe. Maar is dit wel zo? Is het niet anders om? Bouwt Duitsland juist niet door haar toenemende economische macht aan de uitbreiding van haar invloed in deze instellingen? Zal zij dit niet als het haar best past in een politieke hegemonie willen vertalen?

Satellietstaten in Oost-Europa

De indruk van macht die, sinds de opslorping van de DDR en de ineenstorting van de gewezen socialistische landen, van Duitsland uitgaat kan niet ontkend worden.

De Oost Duitsers die hun hoop hadden gesteld in de hereniging kwamen van een kale reis thuis. De werkloosheid neemt er aanzienlijk toe en de in december gepubliceerde cijfers wijzen op 1.037.000 (11,8 %) werklozen in de actieve bevolking tegen 1.731.200 (5,8 %) in het

Westen. Intussen is het aantal nog aanzienlijk toegenomen. De Oostduitse bedrijven die direkt winst konden opleveren werden door de Duitse concerns ingepalmd. Slechts 210 op de 4.337 geprivatiseerde bedrijven worden gecontroleerd door niet Westduitse bedrijven.

Volkswagen en Mercedes Benz staan hier vooraan gevolgd door Siemens. Kortom 95 % zijn in Westduitse handen. Vele bedrijven werden van uit West-Duitsland dood gekonkurreerd.

Intussen werden aan de bevolking bijkomende belastingen opgelegd om de Oostduitse "Länder" toe te laten het hoofd boven het water te houden.

In de verdere economische verovering van Oost-Europa nam Duitsland een aanzienlijke vooruitgang op alle geïndustrialiseerde landen, Japan en de V.S. inbegrepen.

Openbare hulp van Duitsland aan Oost-Europa (1988-1991)

Duitsland heeft met zijn openbare hulp (gemeenschapsgelden) de weg geopend aan de concerns voor de verovering van Oost-Europa.

Ex-Sovjetunie	61,6
Polen	11,7
Hongarije	5,8
Tsjechoslovakië	3,4
Roemenië	2,4
Bulgarije	1,8
Jougoslavië	1,8

Van de industriële export uit de Westerse landen naar Oost-Europa bedroeg het Duitse deel reeds 21 % in 1988 tegenover 17 % in 1985. In 1990 was het Duitse deel van de exportmarkt naar de gewezen socialistische landen, de SU inbegrepen, reeds opgelopen tot 30 à 40 %.

Konkrete voorbeelden

Het is zo dat in maart 1991 Duitsland

reeds 40 % van de 3.000 akkoorden voor gemengde bedrijven voor zijn rekening nam.

Als men rekening houdt met de officieel getekende kontrakten voor 1992 inzake Duitse investeringen in de industrie en diensten in Centraal-Europa, dan stelt men vast dat deze reeds opgelopen zijn van 28,5 % in 1991 tot 52,8 % in 1992. Hongarije dat, door het openstellen van zijn grenzen, Duitsland had geholpen om de DDR op zijn knieën te krijgen, was eigenlijk het eerste proefterrein.

In korte tijd was Duitsland de eerste handelspartner van Hongarije geworden.

In 1991 bedroegen de uitwisselingen tussen Bonn en Budapest reeds 9 miljard mark en de invoer uit Duitsland steeg met 25 %.

Voor wat Tsjechoslovakië betreft was, volgens een recente studie van de OESO, Duitsland de eerste handelspartner met een export van 24,5 % van het totaal en 44 % van de investeringen in het globaal van de Tsjechische mixte bedrijven tot eind augustus 1991. Maar intussen is het verder gegaan. Mercedes Benz nam een participatie in het bedrijf AVIA (lichte bestelwagens) van 49 % en in het bedrijf LIAZ 20 %. De Duitse groep heeft samen met de twee genoemde bedrijven een nieuwe maatschappij opgericht waarin ze, tegen 1996, 350 miljoen mark zal investeren.

Voordien had Volkswagen reeds de weg geopend met een participatie in het bekende autobedrijf Skoda, later gevolgd door participatie in het tweede Tsjechische autobedrijf BAZ. Van zijn kant had het Duitse Siemens eveneens reeds participaties genomen in twee mixte bedrijven voorheen sectoren van het conglomeraat SKODA.

De Tsjechische krant "Hospodarski noviny" schreef kort geleden terecht "Op dit ogenblik is de Duitse economie in form. Maar moest deze een verkoudheid krijgen dan zou dit zeker voor Tsjechoslovakië een longontsteking betekenen"...

Hongaarse, Tsjechische en Poolse verantwoordelijken beweren wel niet te

wensen dat hun land een soort "Duitse kolonie" zou worden. Maar wijzen de harde cijfers er niet op dat ze daar in de praktijk al aan toe zijn?

Als men weet dat het deel van Duitsland van de import van Tsjechoslovakije reeds 45 % bedraagt, voor Polen en de Sovjetunie 53 % en van Hongarije 41 % dan moet zeker geen tekening gemaakt worden.

De feiten onder ogen durven zien

Duitsland met zijn tachtig miljoen inwoners heeft geen vijand meer in het Oosten.

Het gaat er van uit dat met het einde van de koude oorlog tussen Oost en West er een einde gekomen is aan zijn "quarantaine".

Met zijn drang naar invloedssferen in Centraal- en Oost-Europa en zijn niet te miskennen economische troeven, zet Duitsland zijn Westerse bondgenoten in de schaduw. Misbruik makend van de lage lonen in Oost-Europa, ook in het Oostelijk deel van Duitsland liggen die nog de helft lager alhoewel de koopkracht van de bevolking even hoog ligt, zal zijn economische overmacht nog sneller toenemen. Niettemin slaagde Kohl er in de andere EG-lidstaten nog een deel van de kosten van de hereniging te doen betalen. Tijdens de top in Maastricht werd besloten de EG-begroting aanzienlijk op te drijven o.m. om de landen van het Middellandse zeegebied (Portugal, Spanje en Griekenland) toe te laten hun economische achterstand in te halen.

Volgens commissievoorzitter Delors, die dit in het Europees Parlement bekend maakte, zou dit voor België een bijkomende EG-bijdrage van dertig miljard frank betekenen. Nu moet men weten dat Duitsland die, zoals hoger is aangetoond, massaal in Oost-Europa investeert, er te Maastricht in geslaagd is ook de "Länder" van de vroegere DDR naar voor te schuiven voor bijkomende hulp van de EG. Maar economische macht wekt ook het streven op naar meer politieke macht. De vraag die zich hier stelt is of de Europese Gemeenschap een rem kan zijn of, in tegendeel, een instrument dat Duitsland zal toelaten zijn hegemonie op te dringen?

Terecht lezen we in een editoriaal van de Franse krant "Le Figaro" (24/12): "Duitsland heeft dus officieel Kroatië en Slovenië erkend. De Duitsers, in naam van het

Duitse investeringen in de autoindustrie

Land	Firma	Overgenomen bedrijf	Productie
Roemenië	Daimler-Benz	Ara	Card-kamions
Hongarije	Opel-GM	Raba	Opel-motoren
Tsjechoslovakije	Volkswagen	Skoda	Golf-Jetta
Tsjechoslovakije	Volkswagen	BAZ	Versnellingsbakken
Tsjechoslovakije	Daimler-Benz	Tatra-Liaz	Zware kamions
Ex-DDR	Volkswagen	IFA	Golf-Polo
Ex-DDR	Mercedes	IFA	Zware kamions
EX-DDR	Opel-GM	ANE	Vectra

realisme en misschien in herinnering aan het verleden, spelen de kaart van de uiteenspatting van Joegoslavië. Duitsland heeft niet geaarzeld. Herenigd in een spoedtempo, eist zij het recht op een sleutelrol te spelen in Europa.

Wat op dit ogenblik opvalt is de Europese houding van de Kanselier. In Maastricht heeft hij zich voorgesteld als een overtuigd Europeaan. Helaas sindsdien heeft hij zijn intrestvoeten opgetrokken en vóór iedereen de twee Joegoslavische republieken erkend.

Waar is dus het Europa van Maastricht gebleven dat de harmonie van zijn monetaire en diplomatieke problemen vooropstelde?

Is dit geen stof om over na te denken en onze politieke leiders er attent op te maken dat ze waakzaam moeten blijven?

André De Smet

P.S.: Duitsland gaat een deel van zijn leger reorganiseren in eenheden van snelle interventiekrachten bestemd om ingezet te worden buiten het grondgebied van de Bondsrepubliek, inbegrepen buiten het kader van de NAVO. Deze beslissing werd op 19/2 aan de Bundestag medegedeeld door Defensie-minister Gerhard Stoltenberg.

De regering had reeds het inzicht de grondwet te wijzigen om de Bundeswehr toe te laten de militaire missies van de Verenigde Naties te vervoegen.

De grondwet van 1949 verbiedt namelijk aan Duitse troepen tussen te komen in operaties buiten het territoriaal gebied van de NAVO. Voor zijn tussenkomst in de Bundestag had Stoltenberg het plan voor de herstructurering van de Bundeswehr door de Ministerraad doen goedkeuren. Het plan voorziet het aantal mobiliseerbare reservisten, heden 600.000, te verminderen, maar de nieuwe reservisten zullen echter, "in grote mate", geïntegreerd worden in de snelle interventie eenheden waarvan de kern zal samengesteld zijn uit beroepskaders.

Sombere perspectieven

Het Internationaal Arbeidsbureau gaat er van uit dat in 1992 het aantal werklozen in Oost-Europa, Rusland inbegrepen, zal oplopen tot twee en twintig miljoen. In Polen en Bulgarije zal 20 % van de actieve bevolking zonder werk zitten (het dubbele van '91), voor Hongarije wordt dit 14 % (tegen 8,3 vandaag), Roemenië 12 % (tegen 4,4) en Tsjechoslovakije eveneens 12 % (nu 6,6 %). Officieel had Rusland op 1 januari '92 een 60.000 werklozen maar het staat vast dat dit veel hoger ligt.

Voor eind september geeft de regering een cijfer op van 7 à 8 miljoen.

In al deze landen zijn het in bijzonder de jongeren en vrouwen die in bijzonder getroffen worden.

Van zijn kant organiseerde de Europese Commissie een opiniepeiling in de landen van Oost-Europa om te peilen wat de bevolking denkt over emigratie naar West-Europa. 12 % van de bevolking (13 miljoen personen) blijkt hiervoor belangstelling te hebben. De Polen komen hier vooraan. Opgegeven reden: de economische crisis. Dit alles blijkt de prijs te zijn van de "liberale hervormingen" die op het gebouw worden gezet. Maar zoals in het Westen bestaat de prioriteit er niet in de sociale noden van de bevolking te verzekeren, maar zo snel mogelijk geld verdienen ten koste van de zwaksten. (ads)

Het debat over de Duitse grondwetswijziging

Een "misverstand" met zware gevolgen?

Een brief van de gepensioneerde admiraal Elmar Schmaeling

Ik zou uw aandacht op het lopende debat over de taken van de Duitse troepen "buiten de zone" willen vestigen.

Het is moeilijk voor de Duitsers (en niet alleen voor hen) om te beseffen wat een verandering van de Duitse grondwet zou betekenen voor de "Bundeswehr".

Duitsland en zijn buurstaten. Of, erger nog, wat een nieuwe interpretatie van de actuele versie van de grondwet die de beweegruimte van het Duitse leger tot "defensie" in de strikte betekenis van zelfverdediging (Artikel 51 van het VN-handvest) beperkt, zou inhouden.

De herbewapening van West-Duitsland in de jaren 50 heeft slechts om één reden plaats gehad: de Bondsrepubliek wou (of wilde) de Westerse democratieën verwoegen in haar verdediging tegen de groeiende Sovjetmacht.

De "Bundesmacht" werd gereorganiseerd om bij de Atlantische Alliantie te kunnen aansluiten. De herbewapening van West-Duitsland betekende geen "normalisatie" van de verliezer van de Tweede Wereldoorlog.

Bijgevoeg was (en is) de "Bundeswehr" geen "normaal" leger met een opperbevel, een generale staf en een nationale militaire strategie.

Wegens het verdwijnen van de vrees voor de Sovjet-Unie, kampt het Duitse leger momenteel met hetzelfde probleem als de NATO: het heeft zijn betekenis verloren.

Geen enkel NAVO-land bevindt zich in dezelfde situatie.

Dit is de voornaamste reden waarom de Duitse militaire bevelhebbers vurige verdedigers van het voortbestaan van de NATO zijn. Maar, de zwakheid van hun optie beseffende, maken ze zich klaar om "het zinkende schip" te verlaten. Op basis van een nationaal volksleger en door het "buiten de zone" liggen van Oost-Duitsland is de Bundeswehr een formidabel nationaal legerkorps: het heeft de ambitie een generale staf te creëren en een Duitse snelle interventiemacht op te richten. Met de volgende argumenten: in het per-

specifiek van nieuwe crisissen in het Oosten en zuidoosten van Europa, en op haar zuidoostelijk flank en in het licht van een Duitse politieke verantwoordelijkheid, moet Duitsland zich voorbereiden om deel te nemen aan toekomstige militaire acties gericht op het "in de hand houden van crisissen" (wat nu het equivalent is voor militaire interventies), buiten de NATO-structuren en buiten de NATO-zone. Deze nieuwe rol zou door de vervanging van de bilaterale of multilaterale troepen en buiten elke formele structuur moeten verwezenlijkt worden. Volgens sectie 7 van het Handvest van de VN mag Duitsland niet alleen troepen leveren om een UNO-verordening, conform aan artikel 43, uit te voeren, maar het mag ook deelnemen aan militaire acties, indien deze toegestaan zijn door de Veiligheidsraad.

Nochtans laat de Duitse grondwet zulk gebruik van gewapende Duitse troepen niet toe.

Artikel 87 van de grondwet bepaalt dat de Duitse legersmacht enkel voor de defensie mogen gebruikt worden (defensie, in de strikte betekenis van het woord, namelijk "zelfverdediging") en expliciet in de grondwet omschreven moeten zijn.

Het toepassingsgebied van de internationale wetten wordt door de Duitse wetten niet omvat.

Dat is één van de gevolgen van de hedendaagse geschiedenis, die zorgde dat Duitsland, met Japan, het enige land ter wereld is dat het gebruik van zijn leger tot zelfverdediging, verdediging van het territorium, door een nationale wet beperkt ziet (in de zin van wat men volgens artikel 51 van het UNO-handvest het natuurlijk recht op zelfverdediging van het individu en de gemeenschap noemt).

De Duitse troepen hebben enkel in geval van een aanval op hun grondgebied of dat van hun bondgenoten het recht om de wapens op te nemen.

Momenteel probeert de coalitie deze beperking, opgelegd door de grondwet te omzeilen om Duitsland toe te laten "nor-

maal" te worden. De oprichting van een Frans-Duits legerkorps heeft plaats gehad om zo een "normalisatie" te vergemakkelijken.

Maar deze "normalisatie" van de Duitse militaire krachten zou, concreet, de meest dramatische verandering van Europa sinds de Tweede Wereldoorlog betekenen. Dit zou nog erger zijn dan de beslissing tot herbewapening van Duitsland in de jaren 50.

Omdat, na een op zodanige wijze doorgevoerde "normalisatie" een soeverein, economisch sterk Duitsland, met het grootste conventionele leger van Europa, opnieuw zijn troepen onder Duits commando zonder enige beperking mag gebruiken, Enkele bilaterale brigades veranderen daar niets aan.

Ik beweer niet dat deze nieuwe wettelijke en militaire bevoegdheden ten nadele van de Duitse buurstaten of andere landen zouden kunnen gebruikt worden. (Maar de bewapeningswedloop tussen West en Oost was niet het resultaat van wederzijdse, bedreigende intenties, maar van hun militaire capaciteiten. De capaciteiten en niet de intenties zijn bedreigend.)

Ik vraag me af of de buurlanden van Duitsland een hernationalisatie van de Duitse militaire macht, als gevolg van een grondwetswijziging willen. Is het werkelijk dat wat de regeringen van de Verenigde Staten, Groot-Brittannië en Frankrijk vragen, wanneer ze Duitsland tot het nemen van meer verantwoordelijkheid in de wereld aanzetten?

Ik ben bezorgd over een mogelijk opleven van de angst en het wantrouwen, dat de Europese samenwerking en de Europese demilitarisatie in gevaar kan brengen, wanneer de Europeanen de reële gevolgen van het debat over de Duitse grondwetswijziging zullen beseffen. Ik denk dat er een (misschien intentioneel) misverstand bestaat tussen de Duitse regeringen en wat haar vrienden en geallieerden willen. Ik geloof niet dat ze opnieuw "Duitsers aan het front" willen.

Het GOS-kernarsenaal

Toen Vrede vorig jaar een dossier over het nationaliteitenvraagstuk in de toenmalige Sovjetunie publiceerde (1) eindigden we met de vrees dat het aantal (etnische) conflicten wel eens zou kunnen toenemen. Inmiddels heeft de augustus-coup het uiteenvallen van de unie en het ontstaan van een Gemeenebest van Onafhankelijke Staten (GOS) nog versneld (2). Ondertussen is onze vrees spijtig genoeg uitgekomen. Het GOS rammelt al evenzeer als Gorbatsjovs unie. Vooral ook op militair vlak blijft een globaal akkoord achterwege, ook in Minsk op deze Valentijndag. In dit kort artikel willen we een overzicht bieden van het verspreide kernarsenaal, rekening houdend met het recente START-verdrag (3) en de jongste topuitspraken van Bush en Jeltsin.

De aantallen

Net als vroeger lopen de getallen sterk uiteen. En net als vroeger wordt met aantallen gegoocheld om de eigen NAVO-kernbewapening te verantwoorden, ondanks de recente Jeltsin-uitspraken dat geen GOS-raket nog op een Amerikaans of Europees doelwit zou gericht zijn. De weigering van Mitterrand om de Franse "force de frappe" af te slanken is daarbij symptomatisch en meer dan verontrustend.

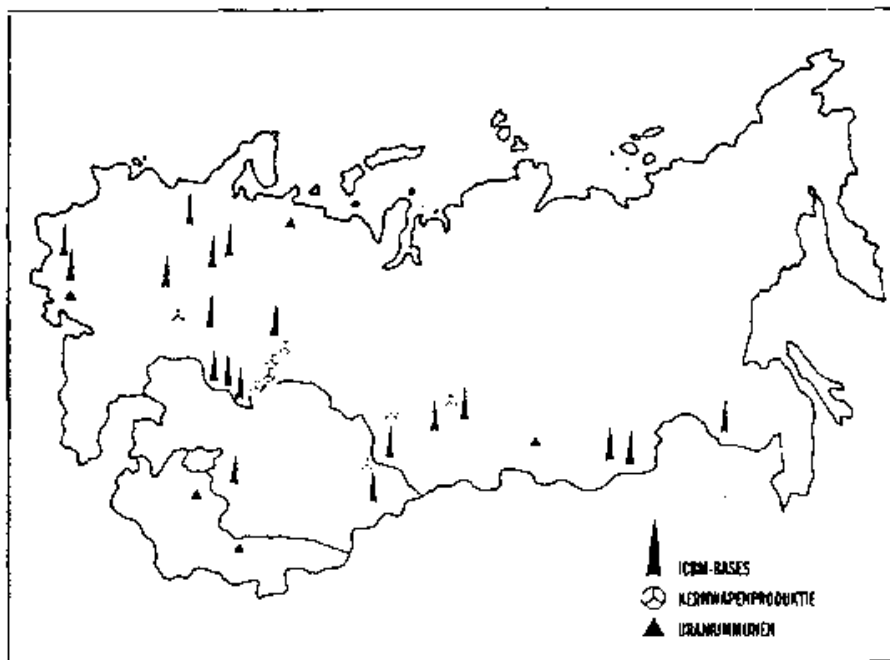
Sommige waarnemers spreken van 46.000 GOS-kernkoppen. Anderen van 26.000. Laten wij het op "meer dan 30.000" houden, rekening houdend met de reducties van de afgelopen jaren. Daarvan zouden ruim 17.000 voor strategisch of interkontinentaal gebruik zijn. Dat aantal is weer te verdelen in 13.000 offensieve atoomkoppen en ruim 4.000 lucht- en raketafweerwapens. Daarnaast blijven er nog zo een 15.000 tactische kernwapens over, bedoeld voor plaatselijk gebruik.

De strategische verdeling

(zie kaart)

Volgens maarschalk *Sergei Akromeljev*, die midden '91 zelfmoord pleegde, beschikten op 3 december 1990 de republieken Rusland, Oekraïne en Kazachstan over offensieve strategische kernwapens. Zij zijn over 22 bases verspreid. Zeventien daarvan liggen in Jeltsins Rusland. Twee (Derazijnja en Pervomajsk) in Oekraïne, twee (Imeni Gastello en Zjanziz Tobe) in Kazachstan. En één zou lastig genoeg in Dombarovski liggen, volgens sommigen aan de Russische grens met Kazachstan, volgens anderen precies op de grens. Kwatongen beweren trouwens dat Jeltsin precies daarom reeds aanstuurde op grenswijzigingen.

Het leeuwenaandeel van het GOS-kernarsenaal staat dus wel in Rusland.

Maar de Oekraïne en Kazachstan herbergen wel een groot deel van de nieuwste en beste raketten, respectievelijk de SS-19, die nu juist vervangen wordt door de mobiele opvolger (de SS-24), en de gemoderniseerde SS-18-raketten. Die 4 strategische raketbasissen buiten Rusland zijn precies belangrijk omwille van hun zuidelijke lokatie om Azië en eventueel Australië te bestrijken. In het kader van het midden '91 gesloten START-akkoord (3) zouden de SS-18 en SS-19-bases kunnen gesloten worden. Zowel Oekraïne als Kazachstan hebben zich daarover reeds positief uitgelaten. Daarmee zouden alle strategische kernbasissen zich op Russisch grondgebied bevinden. Alhoewel het in Minsk bevestigde kernakkoord van de GOS ook Wit-Rusland in het gezamenlijk bevelcommando over het nucleair arsenaal voorziet.

In Wit-Rusland staan inderdaad van oudsher lange-afstandsbommenwerpers, net als in de Baltische staten trou-

wens. Het is niet geweten of die ook met het START-verdrag zullen verdwijnen, of reeds vroeger verplaatst zijn. De opname van Wit-Rusland in het kerncommando wijst eerder op nog steeds aanwezige bommenwerpers. Een feit is dat de basissen zeker nog niet ontmanteld zijn.

De vlootperikelen

De onafhankelijkheid van de Baltische republieken heeft trouwens nog meer strategische gevolgen. De Baltische vloot, die zeker tot eind '90 nog over onderzeeërs met atoomraketten beschikte, is nagenoeg voor het GOS uitgeschakeld. Hoe het met het hoofdkwartier in Baltisk, in de enklave bij Kaliningrad tussen Polen en Litouwen, nu verder moet weet ook niemand.

Ook over de federale vloot in de Zwarte Zee is nog geen definitief akkoord. Wel zou er een compromis zijn waarbij het kerngedeelte onder hetzelfde kernbevel komt.

Volgens de ex-Sovjetunie gaat het hier om 300 oorlogsschepen, maar het Londense Instituut voor Strategische Studies (ISS), dat bekend staat om de oosterse bewapening zeker niet te onderschatten, houdt het op 173. En volgens een recente studie van het Pentagon zijn het er amper 124.

Het geschil is opnieuw symptomatisch en van belang. Na het wegvallen van de Baltische Zee heeft Rusland enkel nog via de Golf van Finland en de vrij smalle Baai van St.-Petersburg (ex-Leningrad) een uitweg naar de Europese Zeeën. De andere havens in het noorden (Moermansk bijvoorbeeld) zijn meer dan 6 maanden per jaar dichtgevroren.

Daarbij komt nog dat de Zwarte Zee-vloot volgens de geldende internationale verdragen, vanuit haar thuishaven Sebastopol op het Krim-schiereiland, door de Turkse Bosporus en Dardanellen naar de Middellandse Zee, kan en mag varen. De duikboten mogen dat evenwel enkel boven water. Nu is de Middellandse Zee, zoals bekend, het operatiegebied van de gigantische Amerikaanse 6de vloot, die merkwaardig genoeg niet ter discussie of verdeling staat. Wie de Zwarte Zee-vloot bezit is dus een zeevarende natie. President **Leonid Kravtjoev** van Oekraïne heeft daar vooral ook het economisch belang van ingezien.

De tactische verdeling

Los van bovenstaande basissen van vaste kernraketten en op zee, zouden er in vrijwel alle Russische randstaten ook mobiele, tactische kernraketten staan of gestaan hebben. Zo beweerde dezelfde maarschalk Akromejev dat er ook raketten in Wit-Rusland en de Baltische staten stonden, maar dat die in het kader van het IMF-verdrag ontmanteld werden.

De Sovjetunie was vroeger verdeeld in 14 militaire distrikten, die volgens de Amerikanen elk gemiddeld over 3 nucleaire opslagplaatsen beschikten. Dat betekent echter niet dat er evenveel kernbasissen zouden zijn of geweest zijn. Op veel bases waren er enkel atoomwapens voor training of voorzien in een alarm- en/of crisissituatie. Toch zouden volgens dezelfde maarschalk "praktisch alle republieken" over tactische kernwapens beschikken.

Eind 1990 daagde Jeltsin de federale autoriteiten reeds uit om de controle over het kernwapenarsenaal maar aan Rusland over te laten, omdat 80 % zich daar toch reeds zou bevinden. Het is een feit dat niet alleen het overgroot deel van de

kernwapens, maar ook van het kader van de kerntroepen Russisch was. Sinds 1987 was die Russische controle door Gorbatsjov reeds versterkt. In de 9 niet-Russische militaire distrikten werd toen het vroeger KGB-hoofd door een loyale Rus vervangen.

Het Kernarsenaal in Oekraïne en Azië

De Oekraïne bestaat uit de militaire districten Lvov, Odessa en Kiev. Kazachstan maakt deel uit van het Aziatisch militair district, waartoe verder Tadzjikistan, Toerkmennistan, Oezbekistan en Kirgizië behoren.

Oekraïne

Waarschuwingsradars in Kiev en Mikhalevka.

SS-19 basis in Pervomajsk en Derazjnia.

Toepolev Blinder-bommenwerpers van Zwarte Zee-vloot op vliegveld in Saki.

Hoofdkwartier van deze vloot in Sebastopol op de Krim.

Satellietgrondstation, waarschuwingsradar en communicatiesysteem voor onderzeeërs in Simferopol.

Jevpatorija: satellietcommunicatie- en ruimtevaartcentrum.

Aziatisch militair district

Kernproeven bij Aralmeer, Azgir, Taskent. Raketproeven (ICBM's) vanuit Semipalatinsk (Kazachstan).

Satellietgrondstation in Dzusaly. SS-18's in Imeni Gastello en Zjanzig Tobe.

Voornaamste centrum voor raketten ruimteproeven in het "Baikoesnoer-kosmodroom" in Tjoeratom (Kazachstan), alwaar ook opleidingen en onderzoek en reservebasis met SS-18's.

Oest-Kamenogorsk: bommenwerpers?

Sary Shagan (Kazachstan): belangrijke waarschuwingsradars en onderzoekscentrum voor militaire ruimtevaart en grote lasers voor "SDI".

Nochtans is van de bijna 300.000-mantellende Strategische Raketstrijdkrachten meer dan 40 % van de dienstplichtigen afkomstig uit Centraal-Azië.

Ook over die manschappen, waarvan heel wat met tactische kernwapens bewapend zijn, is nog helemaal geen akkoord. Blijven ze GOS-getrouw, of komen ze onder het gezamenlijk kernopperbevel of moeten ze de eed van trouw aan de onafhankelijke staal zweren?

Een gevaarlijke verdeeldheid

Ook de vroegere eenmakende partijdiscipline telt niet meer. Partijdiscipline was toen bijna een vereiste voor het officierenkorps dat in de buurt van strategische kernwapens mocht komen. Voor de nucleaire onderzeeërs gold dat 90 % van de marineofficieren communist was, voor de luchtmacht zou dat 80 % geweest zijn. Die percentages komen verdacht goed overeen met de 60 % van de hoge militairen die de nieuwe minister van Defensie verklaarde te willen vervangen.

De echtscheiding van de vroegere republieken levert dus niet enkel staatkundige en economische conflictstof, maar ook militaire. Sommige staten, zoals Oekraïne en Kazachstan, hebben hoopvol reeds gepleit voor een nucleaire en chemische ontwapening. Ook Jeltsin stelt bijna spektakulaire afslankcijfers voor in zijn antwoord op Bush' defensiebezuinigingen. Het is te hopen dat het huidige machtspeel binnen het GOS en onder de ex-unie-militairen deze evolutie, ook ingegeven door economische en budgettaire overwegingen, niet in de weg staat.

Vast staat evenwel dat het westen, Bush noch NAVO, enige redenen kunnen aanvoeren om minder, dus niet evenveel, te ontwapenen en niet definitief komaf te maken met militaire strategieën en organisaties, zoals de NAVO, die nog uit de bipolair wereld van de koude oorlog dateren. Vermits de GOS-staten nu toch lid van Helsinki-structuur KVSE geworden zijn, waar ook de Europese staten als onafhankelijke landen een stem hebben, is dat de beste structuur om over de wederzijdse en te controleren ontwapening te besluiten.

L. Bollaert
14.2.'92

Noten

- (1) L. Bollaert, "Valt de Sovjetunie uiteen?", Vrede nr. 289, mei-juni '91.
- (2) L. Bollaert, "Via een staatsgreep naar een Russische Kapitalistische Statenbond", Vrede nr. 292, nov-dec '91.
- (3) L. Bollaert, "START: sluitstuk of begin?", Vrede nr. 291, sept-okt '91.

Nostalgie

Het wordt stilaan een beetje gênant om ons geestesoog te laten terugdwalen naar de onthutsende euforie die zowat iedereen in Europa in haar greep hield amper twee jaar geleden, toen muren, wachttorens, prikkeldraad versperringen, standbeelden van Lenin én de regimes die ze hadden opgericht, stuk voor stuk ten val kwamen.

Beelden van dwaas hotsende en kussen-de menigten, van poppende champagnekurken, en flitsen van uitgelaten feestvierders die vertelden hoe vreugdedof ze waren. Zo ergens iemand überhaupt aan de dag van morgen dacht, dan was er op dat moment althans geen spoor van te bekennen.

De Poolse verkiezingen in de voorbije herfst vormen een fraai contrast met die dulle feestroes. Dit waren de eerste vrije verkiezingen sinds vóór de Tweede Wereldoorlog, en toen waren ze ook al niet zó vrij. Amper 40 % van de kiezers getroosten zich de moeite om hun stem uit te brengen, en uit een pak van zowat 70 partijen (waaronder de Bierdrinkers Partij), kwam zowaar de voormalige Kommunistische Partij - nu de Liberaal Demokraten of zoiets - met een neuslengte als grootste partij uit de bus. De Bierdrinkers Partij haalde maar liefst 5 % van de stemmen, evenveel als de (Ierse) Arbeiders Partij (Workers' Party). Het duurde wél enkele maanden eer een regering gevormd werd.

Dit is niet zo maar een Poolse grap. Het is eigenlijk zeer serieus, en een waarschuwing voor wat er nog komen gaat. Wat we allen verstomd zijn gaan realiseren in de laatste maanden, is dat de volkeren van Oost-Europa gedurende 50 jaar in een soort "tijdmachine" hebben geleefd. Hun nare ervaringen hebben hen niet gelouterd, noch veredeld. Het lijkt wel of ze niets hebben geleerd, en niets vergeten. Ze zijn gewoon wakker geworden als uit een nare droom, en zijn gewoon terug zichzelf geworden.

Van harte wederkerig

Dat is jammer, want ze konden nooit echt met mekaar opschieten. Je kan dat bekijken als een bewijs van hun doorzicht, maar daar bouwt men geen vreedzame wereld mee op. De Kroaten, dat weet iedereen, verafschuwen de Serviërs, een gevoel dat van harte wederkerig is. Ze kunnen allebei terugblikken op een lange lijst van historische, wederkerige gruweldaden, en zijn nu allebei druk bezig om de

lijst aan te vullen. Het lijkt gewoon ondenkbaar dat ze ooit met mekaar in vrede kunnen samenleven.

En wacht tot de Bosniërs, de Herzegoviniërs, Montanegrijnen, Macedoniërs en Albanen in de dans springen! De Albanen van Kosovo bijvoorbeeld, hunken naar hereniging met hun Moederland, hoe ongelooflijk dat ook moge klinken in de huidige omstandigheden, en de Serviërs zijn vastbesloten daar een stokje voor te steken. De Bulgaren maken aanspraak op Macedonië, en de Macedoniërs op hun beurt koesteren de ambitie om een stuk van Noord-Griekenland in te palmen (het historische Macedonië). Dan zijn daar de Hongaren, die hoeven niet van de Roemenen, noch de Roemenen van de Hongaren. Dat is spijtig, want er leeft een sterke Hongaarse minderheid in Roemenië, vooral in Transsylvanië. Hetzelfde geldt voor de Polen en Litouwen en de Russen in Moldova (dat terug naar Roemenië wil). En de Bulgaren gedragen zich gemeen tegenover hun Turkse minderheid.

Zelfs Tsjechoslovakije, het meest ontwikkelde en rationele van al die landen, ont-snapt niet aan de kanker van het nationalisme. De Slovakken vinden nu dat ze niet echt van de Tsjechen houden, alhoewel geen van beiden aan de andere ondergeschikt is in een eerder gezapige federatie (of zo dachten we althans). Maar toch wordt er gewerkt om zelfs dát te splijten.

Ik laat dan maar liefst de wriemelende massa van tegenstrijdige nationaliteiten buiten beschouwing, die opwellen uit het rottende lijk van de Sovjetunie. Men kan het nieuwe Gemeenbest van Onafhankelijke Staten alleen maar het allerbeste toewensen, maar men moet zich tevens het recht voorbehouden om skeptisch te wezen. Dezelfde krachten die woekeren in Oost-Europa, zijn daar ook aanwezig, en in het vierkant.

Een zweem van Nostalgie?

Met al dat voor ogen, voorziet ik iets dat voor het ogenblik haast onvoorstelbaar is:

de ontwikkeling van een zweem van heimwee naar de ontegensprekelijke, grauwe zekerheden van het Kommunisme. Begrijp me wel, geen haar op mijn hoofd denkt eraan te suggereren dat er zal, of zou moeten een beduidende gedachtenstroming tot stand komen, om de terugkeer naar het Stalinisme te prediken. Maar ik ben ervan overtuigd dat het niet lang zal duren voor een boel doedemstige mensen, doorheen heel Oost-Europa, naarmate ze meer en meer gekonfronteerd worden met de kwalijker aspecten van het Kapitalisme, gaan realiseren dat het misschien verkeerd is geweest, het kind met het badwater weg te werpen.

Was er dan een baby, ergens in dat modderige badwater? Ja, ik denk van wel. Laten we het niet het Kindje Jezus heten, maar het Kindje Karl. Het Kommunisme als "droom" gaat immers om het scheppen van de objektieve voorwaarden voor de uiteindelijke bevrijding van het individu. Al de verdrukking en al de verslaving van zoveel mensen voor zoveel jaren was enkel een spijtig middel voor een glorieus doel, noodzakelijk wegens de weerspannigheid van de menselijke aard, en wegens de konstante, verleidelijke attenties van een op eerste zicht aantrekkelijker levensstijl toegeschreven aan de Verenigde Staten en West-Europa.

Zelfs nu nog, is het aandoenlijk om zien wat voor een geïdealiseerd beeld zovelen in Oost-Europa zich vormen over de Westerse levenswijze. Ze geloofden niets van wat hun eigen heersers hen vertelden, en alles wat ze te zien of te horen kregen uit het Westen: boeken, films, tijdschriften, radiouitzendingen, muziek, mode. Niets over werkloosheid, de daklozen of misdadigheid drong door tot hun bewustzijn.

Het "Kindje" dan, was het ideaal dat als grondslag voor de ware vrijheid stelde, dat iedereen recht had op kosteloos onderwijs en gezondheidszorg voor zover hun talenten strekten, en daarna de waarborg van een job, en huisvesting tegen een prijs die ze konden betalen.

In ieders bereik

De basisbehoeften - de evidente voedingsmiddelen, essentiële (indien niet modieuze) kleding, openbaar vervoer, toegankelijkheid van de cultuur, zoals toneel, muziek, kunst en film (voor zover die niet van aard waren om het streven naar dat beter bestaan te ondermijnen) en van de sportbeoefening - moesten goedkoop genoeg zijn om binnen het bereik van iedereen te liggen.

Dat was de droom, en een goed deel ervan werd inderdaad verwezenlijkt, zij het dan op een eerder peuterig niveau. Het spijtige is, dat het allemaal alleen maar gerealiseerd werd ten koste van schrijnende verdrukking, het kweken van een klasse van ja-knikkende en carrièrezoekende beroeringen en bullebakken, roekeloze financiële en milieu-schadelijke praktijken, onbeteugeld door ook maar een schijn van onafhankelijke kritiek, wat tenslotte het hele systeem ten val bracht.

En toch geloof ik dat die droom, na nog enkele jaren van zinloze jacht op het illusoire kapitalistische paradijs, opnieuw zal gaan ontwakken. Ik vrees echter dat tegen dan, veel akeliger dingen zich zullen afspelen, dingen waarvan we vandaag pas beginnen ons een vaag beeld te vormen, en dat de droom weinig kans zal hebben om zich waar te maken.

Prof. Dillon
Gepubl. in The Irish Times,
3 februari 1992
Vertaling: Frans Frison

John Dillon studeerde in Oxford, en doceerde enkele jaren aan de Berkeley University van Californië, U.S.A.

In 1980 kwam hij naar Dublin, waar hij sindsdien als "Regis Professor" de leerstoel Grieks inneemt in de "School of Classics", Dublin University, beter gekend onder de naam van "Trinity College".

Hij publiceert af en toe in kranten en tijdschriften en valt op door zijn streven naar objectieve analyse.

Personalia

Te Oostende overleed onze vriend Karel De Necker. Aan zijn echtgenote en kinderen bieden we onze oprechte deelname in dit zwaar verlies dat hun treft.

Bij het overlijden van Alphons Huvonne uit Gent bieden we onze innige deelneming aan zijn dochter Marijke en de familie.

Aan onze vriendin en medewerkster Irene Danneels uit Oostende betuigen we onze innige deelneming bij het overlijden van zuster Yvonne.

Je moet maar durven

Al servicio de la verdad y la justicia

LA PRENSA

Martes, Octubre 26 de 1988 de 1988

Comunistas franceses marchan contra Castro

El líder del Partido Socialista (PS) francés Laurent Fabius, el ex primer ministro Michel Rocard y el dirigente del Partido Comunista Francés (PCF) participaron el sábado albedo en la manifestación multitudinaria que se celebró en París.

Convocados por unas sesenta asociaciones de defensa de los derechos humanos y secundados por diversos partidos políticos y organizaciones sindicales, la manifestación partió a las 15:20

hora local (14:00 GMT) de la plaza de la Bastille en dirección a la plaza de la Nación.

Según cálculos de la Policía, unas 10.000 personas participaron en la marcha de protesta contra los brotes de racismo y de exclusión de los inmigrantes por parte de algunos sectores de la población francesa.

Entre las pancartas y signos que portan los participantes destacan los dirigidos contra el partido ultraderechista Frente Nacional (FN) y contra su presidente, Jean Marie Le Pen.

La manifestación está encabezada por los dirigentes del colectivo organizado, entre los que destaca el líder de la asociación "SOS Racismo", Harlem Desir.

Por su parte, los líderes políticos participantes figuran a la cola del cortejo distanciados del resto de los manifestantes. (EFE)

"La Prensa" is de krant die gisteren en vandaag in Nicaragua tegen de Sandinisten in de bres staat. Bovenaan kan men lezen "In dienst van de waarheid en de gerechtigheid". Naar aanleiding van de anti-racistische betoging te Parijs op 25/1 waar 100.000 mensen aan deelnamen telt "La Prensa" van 25/1: "De Franse Kommunisten stappen op tegen Castro".? In gans het artikel wordt echter verder nergens Castro nog vernoemd. Wel heeft men getracht een pot nat te maken van anti-racisme en anti-castrisme o.m. door de oppervlakkige lezer op een dwaalspoor te brengen. Alle middelen zijn goed als 't in het kraam past.

Over manipulatie gesproken...

De journalist Patrick Poivre d'Arvor is de vedette en het boegbeeld van de Franse commerciële zender T.V. 1. Een zender die des-

tijds bij de Timisoara-affaire en het computerspel tijdens de Golfoorlog zich ook al in de kijker werkte.

Nieuws moet heet van de naald zijn en spectaculair blijkt het grote principe te zijn.

Poivre d'Arvor heeft nu een nieuwe toer uitgehaald waarbij hij echter op heterdaad werd betrapt. Op 16 december werd in het nieuws van T.V. 1 en de journalist buitenland Regis Faucou, een door hen in Havana afgenomen interview met Fidel Castro uitgezonden.

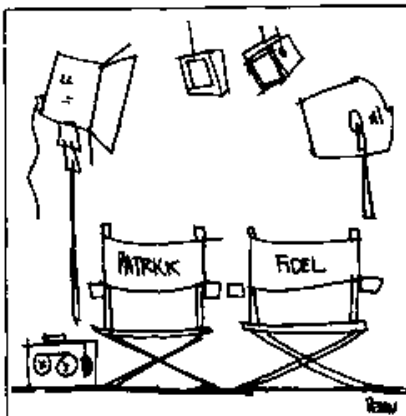
Niemand bleek daar enige bijzondere aandacht aan geschonken te hebben. Tot, een paar dagen later het weekblad Tété-

rama uitbracht dat Poivre d'Arvor en Faucou eigenlijk Castro slechts hadden gezien tijdens een algemene perskonferentie waar ze zelf

geen enkele vraag hadden gesteld.

Beide journalisten hadden gedacht Castro persoonlijk te kunnen bereiken maar dit lukte niet. Om niet met lege handen terug te komen gingen ze dan maar over naar de weinig eerlijke en allesbehalve journalistieke praktijken. Het uitgezonden interview en de door hen gestelde vragen en het antwoord... waren gewoon delen die uit de door Castro

gehouden perskonferentie waren geknipt. Je moet maar durven. Is dit geen bewijs te meer hoe de informatie voor de kijker, de luisteraar en de lezer soms door de media wordt gemanipuleerd?

Het doemdenken van Generaal Charlier

Luitenant-generaal Charlier, de chef van onze Generale Staf, lijkt er nog al simplistische analyses op na te houden. Zo lezen we o.m. in een interview in De Standaard (8/1/92) het volgende "De eerste en de tweede oorlog zijn in Centraal en Oost-Europa begonnen. Op wereldvlak staat men nu voor een toestand die vergelijkbaar is met de jaren '30". Zo we ons vooreerst de vraag stellen waar Charlier deze vergelijking gaat halen, dan valt het ook op dat deze Generaal er blijkbaar van uit gaat dat een oorlog slechts begint als de wapens kletteren en veegt hij liefst alles wat er aan is voorafgegaan onder de mat.

Het opkomend nazisme, de bezetting door Hitler van het Rijngebied, de inpalming van het Sudetengebied, de annexatie van Oostenrijk, de oorlog in Spanje, de akkoorden van München zijn maar enkele van de vele elementen waarbij het Westen goedschiks Hitler de kans gegeven heeft om de oorlog te beginnen. Maar Charlier denkt niet in politieke termen. Hij pleit voor zijn winkel. Met andere woorden

hij is tegen drastische besparingen op Landsverdediging want deze noemt hij onverantwoorde waaghalzerij of pure volksverlakkerij. "Ons vijfjarenplan tot 1/1/96, voegt hij er aan toe, past perfect in wat de NAVO voorstelt. We moeten klaar staan voor de nieuwe opdrachten die op ons afkomen". En over die nieuwe op-

Neen aan de kernontwapening...

"De voorstellen van Bush eind september betreffende de kernwapens betekenen een grote stap voorwaarts. Men moet wel wachten verder te gaan want het noordelijk halfrond moet niet nucleair ontwapenen als het zuidelijk halfrond zich nucleariseert".

Generaal Charlier in de Libre Belgique (8/1/92)

drachten heeft hij het in een interview in La Libre Belgique (8/1/92). Het gevaar uit het Oosten is geweken en hij kijkt naar het Zuiden. Zo wijst hij er op dat België reeds

tweemaal troepen moest sturen naar Afrika en Frankrijk nu opnieuw naar Tsjaad. Tevens naar Somalië, Ethiopië en Djibouti waar het slecht gaat en over de vloed van vluchtelingen die naar Europa zouden kunnen komen als de FIS het in Algerije haalt.

Hier ziet hij blijkbaar geen politieke en economische oplossingen maar de militaire. Maar hij gaat verder. Het nucleair programma van Algerije wordt er bijgehaald en vanzelfsprekend de klassieke dooddoener van het chemisch programma van Libië. Dit alles zou ons volgens Charlier in een nieuwe moeilijke situatie kunnen brengen want, en daar is het weer... "Vergeeten we niet dat Khadhafi reeds eens een raket afschoot op een Italiaans eiland".

Waar en wanneer voegt hij er niet aan toe. Over het feit dat de Verenigde Staten reeds tweemaal Libië aanviel en Tripoli en Bengazi zelf ging bombarderen, dat Israël over 200 kernwapens beschikt, daarover zwijgt Charlier als vermoord.

Over volksverlakkerij gesproken...

A.D.S.

Toch een beetje te gek!

Polemologie?

De polemoloog uit Groningen bracht met studenten een bezoek aan de NAVO. Dat kon natuurlijk leerrijk zijn (zie het stuk van J. Blommaert over Hylke Tromp in De Morgen 18.1).

Ik heb anders nergens iets gelezen over het omturnen van een oorlogsmachine tot een peace making politiemacht. Het is te vrezen dat zoiets niet te gebeuren staat. Ik kom er op terug.

Ik kan wel aannemen dat ook een polemoloog vaststelt dat men de politie en de brandweer zou moeten bellen wanneer men vaststelt wat er gebeurt in Joegoslavië en kan gebeuren in Georgië, Armenië en noem maar op. Dhr. Tromp heeft ook gelijk wanneer hij vaststelt dat praten en bidden alleen de vechttjassen er niet kan toe brengen het bloedbad te doen ophouden. Ik pleit er reeds geruime tijd voor dat Europa en ook de VN zelf over een degelijke vredesmacht zouden beschikken. Wat zeker niet kan is een vredesoperatie in de stijl van de Golfoorlog.

De militaire tradities weten geen weg met een vredesopdracht en met politielegers heeft men onvoldoende ervaring. Indien

de NAVO zich zou gaan bemoeien met de situatie in Joegoslavië zou de remedie onvermijdelijk erger zijn dan te kwaal.

De V.S. zijn nog steeds de leading country in de NAVO, een apparaat dat zomaar niet kan omgetoverd worden in een vredesapparaat. Op diplomatiek vlak heeft de regering van de V.S. schijnbaar wel begrepen dat de nucleaire rotzooi bij het ineensstorten van één van beide supermogendheden onvermijdelijk het grote veiligheidsprobleem is geworden. Het is gewoon de dwingende plicht van president Bush het voortouw te nemen bij het opruimen van alle nucleaire wapens. Zelf iets achter de hand houden dat niet controleerbaar is op het niveau van een wereldregering is uit den boze.

Een politiemacht

Europa en de VN zouden na overleg inderdaad moeten kunnen tussenkomen in de Europese aangelegenheden. Afvoren de nationale soevereiniteit van de staten terzijde te schuiven voor een hoger (vredes)belang moet men echter wel met de grootst mogelijke consensus op Europees en indien mogelijk op wereldniveau

afspreken welke bevoegdheden men zich gaat toeëigenen.

Dat dit moet gebeuren met de grootste voorzichtigheid ver van ieder wit-zwart apriorisme is zo evident dat de Europese mogendheden er tot nog toe voor teruggeschrokken zijn.

De NAVO is niet meer geschikt (of nog niet) om de vrede te helpen verzekeren al ware het maar omdat de leading country op dit ogenblik alleen maar in militaire termen kan redeneren.

Het is een opdracht van de Europese staatslieden om bij consensus de vrede desnoods op te leggen in de grootst mogelijke onpartijdigheid. Daarvoor moet het instrument echter nog geschapen worden. De strijdkrachten kunnen alleen een uitvoerende rol spelen en dit in allerlaatste instantie. In tegenstelling met wat dhr. Tromp meent geloof ik dat de vredesbeweging hier een onvervangbare rol heeft te spelen als motor van een kritische publieke opinie. Meer dan ooit is het oppassen geblazen en dat oppassen kunnen de Europeanen zeker beter dan overzeese voogden.

19.1.92, Victor Stuyck

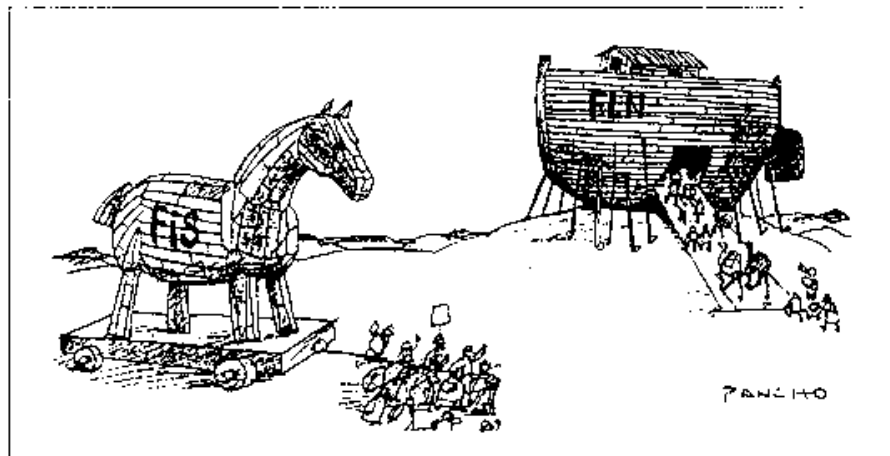
Algerije: Democratie opschorten om ze te redden

Sinds de verkiezingen van 26 december '91 is de situatie in Algerije er alleen maar verwarder en gevaarlijker op geworden. Wij gingen een licht opsteken bij Prof. Dr. Dirk Beke, op het seminarie van Niet-Westers Recht, aan de Universiteit Gent. Prof. Beke heeft Algerije altijd op de voet gevolgd.

Na de verkiezingen van 26 december vorig jaar, is er lang gesproken over fraude, manipulatie en intimidatie door het FIS. Was dat slechts een argument om de desastreuze verkiezingen te kunnen annuleren, of was er inderdaad sprake van verkiezingsfraude op grote schaal?

Er zijn zeker ongeregelde dingen gebeurd: door het feit dat het FIS heel wat gemeenteraden in handen heeft, is er zeker manipulatie en druk geweest. Maar opmerkelijk is toch dat de Constitutionele Raad, een tamelijk onafhankelijk orgaan, slechts een klein deel van de uitslagen heeft vernietigd. Blijkbaar heeft men gewacht op de reactie van die Constitutionele Raad: als die een groot aantal resultaten had vernietigd, had men geen staatsgreep moeten doorvoeren.

Maar fraude is zeker het kernprobleem niet in deze verkiezingen. Belangrijker is dat de resultaten een rechtstreeks gevolg zijn van het kiesstelsel dat het toenmalige FLN-parlement zelf heeft ontworpen, met het oog op een sterke bevoordeling van het FLN. Ze zijn gewoon gevangen in hun eigen net. Het FLN rekende erop dat door het systeem van twee rondes te gebruiken, waarbij in de tweede ronde alleen de twee grootste partijen mochten deelnemen, er een polarisatie zou ontstaan tussen het FLN en het FIS, en het FLN de stemmen zou krijgen van de andere partijen. Het FLN zou op die manier een meerderheid moeten halen, niet in stemmen, maar in zetels. Nu blijkt dat het FIS met 3,2 miljoen stemmen 188 zetels behaalt, en het FLN behaalt met 1,6 miljoen stemmen slechts 16 zetels. Het FFS (Front de Forces Socialistes) behaalt met een half miljoen stemmen 25 zetels. Ook opmerkelijk is dat 41 % van de kiesgerechtigden niet is komen opdagen. Al die gegevens roepen zeker vragen op over de representativiteit van die verkiezingsuitslagen.

Het opbouwen van een parlementaire democratie houdt natuurlijk meer in dan de tijdelijke meerderheid in het parlement. De scheiding van de machten, de uitbouw van onafhankelijke instellingen, dingen die het FIS zeker niet nastreeft. Een belangrijke strekking binnen het FIS stelt dat ze het democratische principe van verkiezingen gebruikt enkel en alleen om de macht te grijpen.

Is er bij de overgang naar het meerpartijenstelsel nooit discussie geweest binnen het Chadli-bewind over het al dan niet erkennen van het FIS als politieke partij?

Die discussie is er zeker geweest, en er zijn zelfs juridische argumenten voor. In de Algerijnse grondwet staat dat politieke groeperingen mogen opgericht worden, als geen van de fundamentele vrijheden daardoor in het gedrang komt. Daaronder vallen bijvoorbeeld ook de vrijheden van de vrouwen. De grondwet verbiedt ook seklare en regionalistische praktijken binnen politieke groeperingen, en verbiedt ook het opstarten van zulke groeperingen op louter confessionele basis. Men kon het FIS dus gewoon verbieden op basis van de grondwet. Men heeft dit niet gedaan, om strategische redenen: de

politiek van het minste kwaad. Na de moeilijkheden vorige zomer, toen het FIS het kiesstelsel contesteerde dat nu in zijn voordeel is uitgedraaid, is er vanuit het leger de uitdrukkelijke vraag gekomen om het FIS buiten de wet te stellen. Chadli is daar niet op ingegaan. In november blijkt er zelfs een decreet voorbereid te zijn om het FIS te verbieden, en ook daar is Chadli tegenin gegaan: hij wou eerst de verkiezingen laten doorgaan, die catastrofaal zijn uitgedraaid voor het FLN. Waarschijnlijk heeft het leger toen de knoop doorgehakt en de touwtjes in handen genomen, dankbaar gebruik makend van het argument dat "de democratie in gevaar was". Dat de verdediging van de democratie mooi samenvalt met het verdedigen van de vele privileges van het beroepsleger, is natuurlijk mooi meegenomen.

Zal de rol van het leger beperkt blijven tot de vrijwaring van die parlementaire democratie, of bestaat de kans dat ze zelf de macht grijpen?

Dat is natuurlijk moeilijk te voorspellen. Bij de oude garde binnen het beroepsleger zal daar misschien over gedroomd worden, maar die generatie is door Chadli zo goed als monddood gemaakt: de meeste

zijn weggepromoveerd of op pensioen gesteld. Er zijn ook geen aanwijzingen dat het leger echt uit is op een militair bewind. Volgens mij willen ze het beleid overlaten aan de technocraten, en willen ze zelf een soort stok achter de deur zijn om de rust te bewaren.

Zijn de 3,2 miljoen stemmen voor het FIS echt "Integristische" stemmen of gaat het vooral om proteststemmen tegen het FLN?

Het kiespubliek van het FIS is erg gevarieerd. Er zit een groep in van Arabisch geschoolde intellectuelen die door de overheersing van het Frans in de administratie, en om nog een aantal andere redenen moeilijk aan de bak komen. Een andere groep is de middenstand, die absoluut af wil van de reglementeringen van het socialisme, en op het FIS hebben gestemd in de hoop volop vrij handel te kunnen drijven en rijk te worden. De "Bazaar"-mentaliteit, dus.

Het FIS is ook zeer goed gestructureerd in de arme wijken van de steden, door allerlei acties. Hun strategie doet denken, met alle voorbehoud voor de ideologie, aan die van de Nazi's in de jaren '30: populaire maatregelen, straatbeheersing, enz. Zo komen we bij de grootste groep FIS-aanhangers: de berooide jongeren, ontgoocheld door het Algerijnse socialisme, de verwestering, die naar de godsdienst grijpen als houvast. Bij die groep worden ook de militanten gerecruiteerd.

Wat zeker moet vermeld worden is dat het FIS nu 1.000.000 stemmen minder heeft gehaald dan bij de gemeenteraadsverkiezingen in 1990. De meeste proteststemmers van toen zijn nu gewoon thuisgebleven.

Het is trouwens opvallend dat het Algerijnse fundamentalisme zich pas heeft kunnen structureren vanaf het moment dat het FIS als politieke groepering werd erkend. Dit komt doordat de Algerijnse Islam soennitisch is, en dus geen klerikale structuur kent; er zijn geen tussenpersonen tussen het individu en het Opperwezen, zoals dat bij de sjiieten wel het geval is. Het Algerijns fundamentalisme breidt zich uit via de gemeenteraden. Vandaar dat er al sprake is de gemeenteraden te ontbinden om de macht van het FIS te fruiken. Ironisch genoeg was het net via de gemeenteraden dat men het democratiseringsproces ingang wou doen vinden.

Is de economische crisis volledig te wijten aan wanbeleid van het FLN?

Het FLN heeft zich op sommige punten alleszins vergist. Er is te sterk de nadruk gelegd op de zware industrie, een beetje in navolging van het Sovjet-model. Er was ook heel wat bureaucratie en corruptie. Belangrijker in mijn ogen zijn echter de internationale verhoudingen binnen de wereldhandel. Als het Westen een eerlijke prijs voor aardgas zou betalen, zou de economische situatie van Algerije al veel beter zijn.

Waarom maant het FIS haar achterban nu, na de staatsgreep, aan tot kalmte, terwijl het vorig jaar nog haar militanten tot geweld aanzette?

Ik denk dat dit een heel handige strategie is. Het FIS en het FFS stellen dat zij het slachtoffer zijn van het stoppen van het democratiseringsproces, en de legitimiteit dus aan hun kant hebben. Ze willen dan ook geen provocaties, zodat het leger geen voorwendsel krijgt om in te grijpen, en het nieuwe bewind geen argumenten verkrijgt om het FIS buiten de wet te stellen.

Men moet er wel rekening mee houden dat er ook een andere tendens is binnen het FIS die stelt dat alle middelen goed zijn om aan de macht te komen, ook geweld.

Militair stellen ze wel niet veel voor, maar in Noord-Ierland houden een handvol militanten ook een hele strijdmacht bezig. En het geweld zal bijna zeker escaleren. Er zijn nu al een 3.000 mensen gearresteerd, en men zal steeds meer een beroep moeten doen op het repressie-apparaat.

Waarom is het FFS zich altijd blijven verzetten tegen het annuleren van de verkiezingen en tegen de staatsgreep? Zij hebben toch evenveel te vrezen van het FIS als de andere partijen?

Het FFS is sterk verankerd in de regio van de Berbers, die meer gelaïciseerd zijn, vooral om historische redenen. Vóór de verkiezingen was voor het FIS het FFS de grootste vijand: voor deze fundamentalisten is het FFS onarabisch en tegen de "Eenheid van de gelovigen", bijna demonisch dus. De leider van het FFS, Aïd Ahmad, is echter een sterk voorstander

van de democratie, en volgens hem mocht het democratisch proces niet worden stopgezet. Hij wil ten eerste een militaire machtsgreep vermijden, en hij was en is bereid het risico te lopen het FIS aan de macht te laten. Zijn redenering is dat ze het niet langer dan een jaar zouden uitzingen; kijk maar naar de chaos die ze op gemeentelijk vlak al hebben aangericht. De bevolking zal snel genoeg door hebben dat ze geen programma hebben en geen ernstig beleid kunnen voeren.

Is dat geen gevaarlijke redenering? Zal het FIS, eenmaal aan de macht gekomen, die macht ooit weer willen afstaan?

Dat is inderdaad het probleem. Kan men aan een partij waarbinnen een grote groep zegt "wij gebruiken de democratie, maar wij erkennen ze niet", de kans geven om aan de macht te komen? Dat zou zeker het democratiseringsproces, of het zogenaamde democratiseringsproces, want het gaat in feite alleen om de parlementaire meerderheid, in gevaar brengen. Langs de andere kant kan het stopzetten van dat zogenaamd democratiseringsproces even gevaarlijk zijn. In elk geval, premier Ghazali heeft in een interview voor de RTBF verklaard: "Wij willen niet in een situatie terechtkomen zoals Duitsland in de jaren '30".

Kan de premier met zulke uitspraken de steun van het Westen, en dan vooral Frankrijk winnen? De reacties in Europa laten aan duidelijkheid veel te wensen over.

De houding van het Westen is natuurlijk weer die van de dubbele moraal. Men is verbolgen omdat het democratiseringsproces is stopgezet, wat ik zelf ook jammer vind, maar ik stel me de vraag hoe het Westen zou gereageerd hebben als het FIS aan de macht was gekomen. Ik heb wel de indruk dat dit probleem de internationale politiek maar weinig bezighoudt. De grootste bekommernis van het Westen is dat de rust in het land bewaard blijft, zodat de economische westerse belangen niet worden geschaad. Het FIS zou ook contracten hebben moeten aangaan met het Westen, voor aardgas en zo, dus maakt het allemaal niet zoveel uit. De kans zou natuurlijk groter zijn, met een Islamitisch regime aan de macht, dat er een strakkere politiek zou gevoerd wor-

den, en de gaskraan zouden toedraaien als er geen betere prijs voor betaald werd.

Zou er met het FIS aan de macht ook geen verandering komen in de relatie met het Westen, zoals dat in Iran gebeurde: anti-westers, anti-imperialistisch en vooral anti-VS?

Ik denk dat beide tendenzen aanwezig zijn. Je mag bijvoorbeeld niet vergeten dat het FIS voor de Golfoorlog al belangrijke financiële steun kreeg van Saoedi-Arabië. Een deel van het FIS ziet in Saoedi-Arabië het ideale maatschappijmodel: gescheiden leefwereld man-vrouw, geen democratie maar een soort Raad van Wijzen, en dan ook de welstand. Ze zien niet in dat dit maar voor een beperkte groep geldt, en ook totaal irrealistisch is voor een land als Algerije. Maar er is ook de hardere tendens, die je vooral vindt bij de "Afghans", Algerijnen die in Afghanistan aan de zijde van de Islamieten hebben gestreden, die duidelijk een Arabisch-nationalistische staat willen.

Het Hoog Staatscomité (HCE) dat nu is opgericht, wordt voorgezeten door ene Boudiaf. Waar komt die figuur plots vandaan, en hoe is het HCE verder samengesteld?

De samenstelling van het HCE is bijzonder goed gedoseerd, zowel ten opzichte van het binnenland als ten opzichte van het buitenland, om de huidige ongrondwettelijke situatie min of meer te legitimeren. Boudiaf is de man die lidkaart nummer 1 van het FLN had. Hij vertegenwoordigt het oorspronkelijke "zuivere" FLN, en is in '62-'63 in openlijke oppositie gegaan tegen Ben Bella, die toen een coalitie gesloten had met het leger. Hij is een tijd gevangengezet, vrijgelaten, en uitgeweken naar Marokko, waar hij een bescheiden bestaan heeft geleid. Boudiaf is ongetwijfeld aangetrokken omdat hij een soort "katalysator" kan zijn, de persoon die een bloedbad kan vermijden. Hoewel zijn naam voor de jongere generatie niet veel meer betekent.

Bij de andere leden van het HCE zien we Ali Khafi, de vertegenwoordiger van de Moudjahedin, de vroegere vrijheidsstrijders. Hij is ook van vóór de "corrupte" periode van het FLN. Daarnaast is er Tidjani Haddan, de rektor van de Moskee van Parijs, die de moderne, tolerante

De voorzitter van het Hoog Staatscomité (HCE) Mohamed Boudiaf, met links premier Sid Ahmed Ghazali, en rechts Ali Kafi.

Islam vertegenwoordigt. Dan hebben we Ali Haroun, de minister van Mensenrechten. Ik denk dat het de eerste keer is dat bij een "militaire Junta", of toch alleszins een niet-grondwettelijk staatsorgaan, een minister van Mensenrechten zit. Maar de machtigste man in het HCE is ongetwijfeld Mezar, de vertegenwoordiger van het leger.

Het HCE wil tot in '93 aan de macht blijven. Wat moet er dan gebeuren? Nieuwe verkiezingen, zonder het FIS?

De huidige tactiek bestaat er duidelijk in het FIS monddood te maken, en hen alle machtsmiddelen te ontnemen. Boudiaf heeft onlangs volgende verklaring afgelegd: "het is niet de bedoeling de erkenning van het FIS in te trekken, maar het FIS moet wel de democratische regels respecteren, en we moeten verhinderen dat de democratie gebruikt wordt om ze te vernietigen". De vraag is of dat haalbaar is. Ik vrees dat het heel moeilijk zal worden om het FIS van de macht af te houden. Ze zijn daar trouwens zelf zeer gerust in, ze hebben alle tijd. Er zijn trouwens weinig alternatieven. Het FLN is duidelijk geen optie meer, en ook het FFS niet; zij zijn alleen een alternatief voor de Berbersprekenden, hoewel ze geen regionale partij willen zijn. En verder zijn er enkel een aantal partijtjes die hier als "klein-links" zouden omschreven worden.

Boudiaf heeft zich trouwens zelf, vlak na de verkiezingen, sceptisch uitgelaten over de mogelijkheid om de opgang van het FIS te stoppen.

Dat een Islamitisch regime in Algerije hetzelfde zou betekenen als in Iran, moet nog aangetoond worden. Er zouden zeker beperkingen komen op de "westerse" vrijheden, maar of er voor de meerderheid van de Algerijnen zoveel zal veranderen, is nog maar de vraag. Ik geef één voorbeeld: wat kan het uitmaken voor een Algerijnse huismoeder of zij met de wagen mag rijden of niet, als haar eerste bekommernis is 8 kinderen proberen te voeden? Wat natuurlijk niet betekent dat de situatie voor veel moderne en actieve Algerijnse vrouwen erg zou verslechteren.

Vandaar waarschijnlijk dat de Algerijnen waarmee ik contact heb, maar dat zijn dan wel "verwesterde" Algerijnen, opgelucht zijn dat de tweede ronde van de verkiezingen niet is doorgegaan.

Tom Heremans
20/2'92

Dirk Beke is verbonden aan de Universiteit Gent, seminarie Niet-Westers Recht, en aan U.C. A'pen, college voor Ontwikkelingsstanden.

De katholieke kerk van Cuba: een koele minnares

In voorbereiding van een mogelijk bezoek van Paus Johannes-Paulus II begon in september 1989 het beroemdste Mariabeeld van Cuba, de Lievevrouw van Barmhartigheid van Cobre, zijn ronde van de parochies. Voor de Cubaanse regering vormde het succes waarmee die "ronde van Cuba" gepaard ging, toen nog geen enkel probleem. Zij zag op dat ogenblik zo'n pausbezoek wel zitten. De betrekkingen met de kerken waren immers de jongste jaren gevoelig verbeterd. Wel mochten christenen nog geen lid worden van de communistische partij, maar Fidel Castro zelf had toch al open en waardierend gesproken over het christendom.

In het opzienbarende boek, *"Fidel y la religión"*, een verslag van een urenlang openhartig interview van de Braziliaanse bevrijdingstheoloog *Frel Betto* met de *líder máximo*, had deze laatste zijn bewondering voor de inzet van christenen bij de opbouw van het land niet onder stoelen of banken gestoken. Het positieve standpunt dat de bevrijdingstheologie tegenover het socialisme innam en de opbouwende rol die de christenen bij de Nicaraguaanse revolutie hadden gespeeld, oogstten Castro's bewondering.

Ontspanning tussen kerk en staat

Er waren nog meer feiten die wezen op een ontspanning tussen "kerk en staat". Terwijl de katholieke kerk sterk verbonden bleef met de Spaanse moederkerk en het (anti-communistische) Vaticaan, waren de protestantse kerken zich, als gevolg van het conflict tussen Cuba en de VS, onafhankelijker gaan opstellen tegenover hun Noordamerikaanse moeder- en zusterkerken. Op kerstdag 1990 zond de nationale radio voor 't eerst sinds dertig jaar opnieuw een (protestantse) kerkdienst uit. De universiteit van Havana doopte haar cursus *"Atheïsme"* om tot *"Godsdienst en Maatschappij"*, waarin voortaan ook de bevrijdingstheologie werd behandeld. En *Carlos Aldna*, de ideoloog van de partij, verklaarde op een bijeenkomst van de Oecumenische Raad van Cubaanse kerken dat Cuba het atheïsme nooit had mogen inschrijven in zijn grondwet. In februari 1990 vond een "hartelijke en aangename" ontmoeting plaats tussen Castro, de Cubaanse bisschoppen en de noordamerikaanse kardinaal *Law*. Bij een van zijn weinige buitenlandse reizen (Brazilië, maart 1990, ter gelegenheid van de ambtsaanvaarding van president Collor) werd de

Cubaanse partijleider ontvangen door een menigte enthousiaste christenen uit de basisgroepen en liet hij uitschijnen dat het verbod om christenen op te nemen in de communistische partij waarschijnlijk zou worden opgeheven. Toch nam Castro tijdens die ontmoeting de gelegenheid te baat om kritiek uit te brengen op de Cubaanse bisschoppen, die hij verweet onder invloed te staan van hun Noordamerikaanse collega's..

Castro's wantrouwen

Castro had drie goede redenen voor zijn aarzelende houding tegenover de katholieke kerk. Op de eerste plaats was er de ondergang van de communistische Oostblokstaten. De Cubaanse leider moet ook ingezien hebben dat de godsdienst daarbij belangrijke rol had gespeeld. Verder had het rondtrekkend Mariabeeld bij het Cubaanse volk met zijn gevoeligheid voor volksreligie en religieuze symbolen een godsdienstig réveil uitgelokt dat de partij nog maar met moeite kon bedwingen. Het viel te verwachten dat een eventueel bezoek van de paus een nog groter enthousiasme zou uitlokken onder de bevolking. En tenslotte drongen de Cubaanse bisschoppen aan op *democratisering*, wat in hun ogen méér betekende dan de bijsturing die de regering beloofd had. De bisschoppen wilden namelijk dat de grondwet zou worden veranderd: het marxisme-leninisme zelf diende in vraag gesteld omdat het een materialistische, atheïstische visie op de wereld voorstond. Nog dezelfde maand van het bezoek van de bisschoppen aan Fidel Castro had de aartsbisschop van Havana, *Mgr. Jaime Ortega*, een verklaring uitgegeven, waarin hij zich afvroeg of het atheïsme wel een noodzakelijk bestanddeel vormde van een socialistische staatsvorm. Vandaar dat de "Braziliaan-

se" uitval van een gepikeerde Fidel naar de Cubaanse bisschoppen, begrijpelijk werd.

De verklaringen van de perschef van het Vaticaan op 24 april 1990 gooiden nog wat meer olie op 't vuur. Niet gehinderd door enig diplomatisch aanvoelen ten opzichte van de Cubaanse regering, kondigde hij vanuit Tsjechoslovakije aan dat de paus nog voor het einde van het jaar naar Cuba zou reizen. Die mededeling moet de Cubaanse leider in het verkeerde keelgat geschoten zijn, vooral omdat de Poolse paus in zijn toespraken in Tsjechoslovakije op een triomfalistische manier de teloorgang van het communisme begroette. Als de kerkleider met een gelijkaardige boodschap naar Cuba komt, dan voorlopig maar liever geen pausbezoek, moet Castro gedacht hebben.

Wet op de godsdienstvrijheid

Ondanks de wrijvingen tussen regering en katholieke hiërarchie en ondanks de (voorlopige?) weigering van de Cubaanse machthebbers om het pausbezoek te laten doorgaan, versoepelde de partij haar standpunt tegenover de christenen. Het *Vierde Congres* (oktober 1991) bepaalde dat niemand wegens zijn geloofsovertuiging geweigerd kan worden als lid van de Communistische Partij. De katholieke hiërarchie wees die wijziging van de statuten af. Dat was overigens niet verwonderlijk. In een verklaring die hij beschouwde als zijn "bijdrage tot het IVde partijcongres" had aartsbisschop *Ortega* immers geschreven dat het niet veel uitmaakt of een handvol katholieken lid worden van de partij. Belangrijker in zijn ogen was dat de situatie van de katholieken in de Cubaanse samenleving genormaliseerd zou worden. Verder vroeg hij zich af of men katholieken die al lid waren

van de partij ook zou toestaan naar de kerk te gaan of hun kinderen te laten dopen; of men m.a.w. ook in de *praktijk* geen rekening zou houden met het feit of een communistisch militant „gelovig, atheïst of agnosticus” was. De aartsbisschop wees voorts op het gewetensconflict waarmee een katholiek lid van de partij te kampen zou hebben: hij zou zich namelijk „een deel weten van een politiek orgaan dat in zijn programma de verspreiding van het atheïsme voorstaat, vanuit een visie op mens en wereld zonder relatie met God”. Niet tevreden met een „algemene verklaring” in de grondwet die de vrijheid van godsdienstuitoefening garandeert, had de katholieke kerkleider daarom voorgesteld dat de *Algemene Volksvergadering* een heuse, uitgewerkte wet over de godsdienstvrijheid zou uitvaardigen, waarin de rechten en plichten van gelovigen en religieuze organisaties zouden worden vastgelegd. Zo'n wet op de godsdienstvrijheid, aldus de aartsbisschop, zou „veel meer effect hebben dan het intreden van enkele gelovigen in de partij”.

Koele minnares

Vlak vóór het IVde partijcongres bracht de Spaanse kardinaal *Angel Suquia* (voorzitter van de Spaanse bisschoppenconferentie) een bezoek aan Cuba. Dat bezoek had een gunstige invloed op de betrekkingen tussen de regering en de katholieke kerk. Suquia beloofde namelijk via *Caritas Internationaal* en de Cubaanse kerk een hulpprogramma te starten voor voedsel en medicijnen, terwijl buitenlandse priesters en nonnen gestuurd zouden worden om bij te springen in sociale en caritatieve projecten. Dat pakket hulpmaatregelen werd dan ook door de partijverantwoordelijke voor religieuze aangelegenheden, José Cameado, in dankbaarheid aanvaard.

Terwijl het atheïstisch karakter van de Cubaanse staat voor de katholieke hiërarchie van Cuba dus een steen des aanstoots blijft, wil diezelfde kerk toch niet alle bruggen met het regime opblazen. De bisschoppen beseffen zelf ook wel dat het Cubaanse volk dankzij de communis-

tische revolutie een levensstandaard bereikt heeft waarvan de andere Latijnsamerikaanse volkeren slechts kunnen dromen. En in een reactie op de omwentelingen in het Oostblok haastte aartsbisschop Ortega zich begin vorig jaar te verklaren dat de Cubaanse kerk zich niet geroepen voelt om aan te sturen op politieke veranderingen. De kerk, aldus Ortega „luistert naar hen die gerechtigheid en verzoening nastreven, niet naar diegenen die het een of ander politiek systeem willen doordrukken”. De Cubaanse kerk wacht er zich dus wel voor om de oppositiepartijen een steuntje in de rug te geven. Maar anderzijds kan ze zich, netzomin als de katholieke kerk van Nicaragua scharen achter de leuze van de Christenen uit de Nicaraguaanse basisgemeenschappen: *Entre cristianismo y revolución, no hay contradicción - Er bestaat geen tegenstelling tussen christendom en revolutie*. Haar verhouding tot het regime lijkt eerder op een gedwongen huwelijk. Met haarzelf in de rol van koele minnares.

Jos Smeets

Bij de dood van don Sergio Méndez Arceo

Op 6 februari 1992 is don Sergio Méndez Arceo overleden. Hij was 84.

Van 1952 tot 82 was hij bisschop van Cuernavaca. Vanaf 57 gaat hij voor de toenmalige pre-conciliaire tijd sterk progressieve vernieuwingen in het bisdom inbrengen. Heel vlug wordt hij het doelwit van aanvallen en kritiek vanwege de conservatieve kerkelijke sectoren. De vernieuwing van de kathedraal, de toepassing van de psychoanalyse in de benedictijnerabdij met de Belgische prior Lemerrier, de oprichting van het CIDOC (Intercultureel Vormingscentrum), de uitdagende stellingen van Ivan Illich ten overstaan van de traditionele leer plaatsen de bisschop in het midden van de polemiek.

In 1970 verklaart hij zich openlijk voorstander van het socialisme „omdat dit meer overeenstemt met de beginselen van het evangelie...”. Deze overtuiging groeide rechtstreeks vanuit zijn sociale praktijk, vanuit zijn keuze voor de arbeidende bevolking. Hij bekrachtigde zijn keuze door aanwezig te zijn op de Ont-

moeting van Kristenen voor het Socialisme in Chili 1972 en daarna in Ottawa in 1975.

Hij was aanwezig tijdens de historische Pastorale Ontmoeting in Riobamba, Ecuador waar een groep bisschoppen en belangrijke theologen door de politie opgepakt werd en een tijd vastgehouden.

Zijn pensioenleeftijd valt samen begin de jaren 80 met de revolutionaire processen in Centraal Amerika. Don Sergio meende zijn nieuwe roeping gevonden te hebben in de ondersteuning van die bevrijdingsstrijd en in de oproep tot internationale steun. Van dan af gaat hij onverdroten de kristenen van de wereld en de publieke opinie in het algemeen attent maken op de tragische en tegelijk hoopvolle gebeurtenissen die zich in Midden-Amerika afspelen. Mede onder zijn stimulans gingen overal in de wereld Oscar Romero Komitees ontstaan die vanuit hun evangelische beweging en met het ontroerend voorbeeld van de aartsbisschop-martelaar voor ogen de bevrijdingsstrijd in Latijns-Amerika zullen steunen.

Vorig jaar - oktober 1991 - zat hij nog de 9de Internationale Ontmoeting van O. Romero komitees voor in Chiapas, het zuiden van Mexico.

Als lid van het Internationaal Volkerentribunaal heeft hij verscheidene keren deelgenomen aan de veroordeling van militaire en fascistische dictaturen in de wereld.

Tijdens de laatste maanden was hij in de bres gesprongen voor Cuba, dat uitgerend vandaag, nu de dreiging van het communisme onbestaande geworden is, extra bestookt wordt met een verscherpt embargo door de Noordamerikaanse regering. Don Sergio bracht samen met een hele groep Mexicaanse intelektuelen, kunstenaars en vertegenwoordigers van volksbewegingen een initiatief op gang om 5 duizend vaten Mexicaanse ruwe olie naar Cuba te brengen. Hij zei: „We zullen een loopgracht graven tegen de roofzucht van de Noordamerikaanse regering”.

Romero Stichting
Guido De Schrijver

De nieuwe Wereldorde?

Nelson Mandela, voorzitter van het ANC, en Frederik De Klerk, president van Zuid-Afrika, ontvingen in de zetel van de UNESCO te Parijs de prijs Felix Houphouët-Boigny, president van Ivoorkust, voor 1991 voor hun gemeenschappelijke inzet voor de vrede. Tot daar kunnen we volgen. De prijs die door Raad van de UNESCO in 1989 werd gesticht bedraagt 4,8 miljoen B.fr. en wordt toegekend door een internationale jury onder voorzitterschap van de gewezen Amerikaanse Staatssecretaris Henry Kissinger. Als men nu weet dat Kissinger destijds mede verantwoordelijk was voor de gruwelijke bombardementen op Vietnam met zijn duizenden doden en de V.S. een paar jaargeleden de UNESCO in de grond wilde boren door zich terug te trekken en zodoende geen bijdrage te betalen, dan moet men zich toch vragen stellen. En ... voor wat Houphouët-Boigny betreft is het ook al bekend dat hij in Ivoorkust hardhandig optreedt tegen de oppositie, tevens dat hij, in dit arm land, miljarden besteedde om in een verloren dorp een Kathedraal te bouwen zo groot als deze van St. Pieters te Rome, dan weten we meteen ook al wat vlees we in de kuip hebben. Is dit een aspect van de "nieuwe wereldorde"? (ads)

Business in moordtuigen

De Britse tak van Amnesty International heeft verschillende Britse firma's beschuldigd aan sommige repressieve regimes marteltuigen te leveren. Zo klaagt de organisatie de firma Hiatts van Birmingham aan die tuigen vervaardigt die gebruikt werden in de tijd van Lodewijk XIV (ijzers om de voeten in vast te klemmen). De belangrijkste klant van Hiatts, die reeds drie eeuwen dergelijke tuigen maakt, zou het Afrikaans land Malawi bevoorraden... Van zijn kant zou het bedrijf "Langs" uit Londen drie galgen hebben geleverd aan de Sjeik Zayed van Abu Dhabi in 1987. Een andere onderneming, Electronic Intelligence, leverde in 1991 aan de Generale Staf van de veilig-

heidsdiensten van de Golfstaat Dubai een elektronische folterkamer die de naam meekreeg "The House of Fun" (het huis van de vreugde). Het instrument is bestemd om gevangenen te martelen zonder dat dit sporen nalaat. Volgens Amnesty werd tijdens de recente wapenbeurs te Londen een nieuw speciaal marteltuig aan eventuele kopers voorge-

De nota wijst er verder op dat, voor wat het broeikas effect betreft: "De vrijgekomen subsidies in de VS maken 21 % van de in de wereld uitgestote stoffen uit die inoed hebben op het broeikas effect". Met 1 miljard ton in 1987 halen de VS het rekord inzake uitwaseming van carbonische gassen, wat 17,6 % uitmaakt van de wereldproductie van CO₂. Wat de afval

betreft komt de VS vooraan met 265 miljoen ton per jaar in vergelijking met 5 miljoen ton per jaar voor een land als Duitsland.

Als men ook weet dat er in de VS geen Ministerie voor Leefmilieu bestaat en dat slechts 17,5 miljard dollar, 0,1 % van het nationaal budget, aan de bescherming van het leefmilieu wordt besteed dan ligt het voor de hand dat men uit deze hoek geen lessen hoeft te krijgen. (ads)

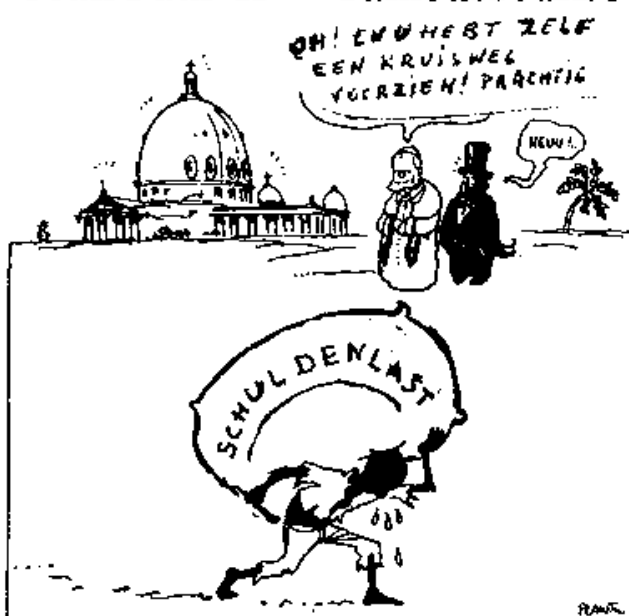
Mensenrechten

In de nacht van 14 op 15 december om 3 u 's morgens, vergezeld door honden en gewapend met matrakken overviel de Nederlandse politie het kamp Oode Beatrix. Zonder medelijden werden een vijftigtal personen - sommigen in pyjama - opgeladen en

op een vliegtuig gezet richting Israël. Om te ontsnappen sprong Sergei Afanassiev door het venster en werd hierbij zwaar gewond. Sinds maanden hadden deze joden van Sovjet-afkomst, na uit Israël te zijn gevlucht, een onderkomen gevonden in Nederland, waar ze asielrecht vroegen. Tussentijdse van verschillende kerken en humanitaire organisaties hebben de uitwijziging door Nederland niet kunnen beletten.

Steig nu, enkele jaren geleden, een gelijkaardige zaak voor: b.v. Sovjet-joden die manu militari naar de Sovjetunie zouden teruggezonden zijn. Wat zouden we toen niet gehoord hebben - en met reden - over mensenrechten. De Nederlandse regering heeft blijkbaar een zonderlinge interpretatie over mensenrechten. Het principe van vrij verkeer van mensen in Europa, bevestigd door het Charter van Helsinki, blijkt hier - wellicht op vraag van Israël - niet van toepassing. Zou dit een interpretatie zijn volgens de nieuwe wereldorde? (ads)

Jean-Paul II in Yamoussoukro

Plantu in "Le Monde" bij het bezoek van de Paus aan de kathedraal van Houphouët-Boigny.

steld. Het rapport van Amnesty, waarover men in onze media weinig echo's gehoord heeft, kreeg de titel "Hoe Groot-Brittannië aan marteltuigen een goede zaak maakt".

En intussen hebben Thatcher, Major e.a. het over mensenrechten... (ads)

Pollutie: made in USA

Er is in de voorbije tijd reeds heel wat inkt gevloeid over de milieuvulling in Oost-Europa. Terwijl je over een ander spreekt zwijgt men over de eigen tekortkomingen. Kortom het eeuwen oude liedje van "houdt de dijk". De commissie voor sociale zaken en de bescherming van het leefmilieu van het Europees Parlement schrijft o.m. in een nota die begin januari verscheen het volgende: "De Verenigde Staten zijn de grootste bron van pollutie in de wereld en voor de luchtverontreiniging".

Viëtnam: In de kijker

Op 11 januari jl. verscheen in "De Standaard" een bijdrage van de gewezen President Nixon over Viëtnam. We citeren hierbij enkele passages uit dit epistel: "De Westerse landen, en speciaal de V.S., hebben de weigering van diplomatieke erkenning altijd gebruikt als een middel om agressieve of repressieve regimes als onwettig te veroordelen, behalve als dit Westerse belangen zou schaden. Om die reden onderhouden de V.S. geen betrekkingen met Noord-Korea, dat een dodelijke bedreiging vormt voor Zuid-Korea noch met Cuba, dat de kommunistische guerrillabewegingen in Centraal-Amerika bevoorraadt. De erkenning van de Sovjetunie door de V.S. in 1933, zestien jaar na de Bolsjevistische revolutie, was in ruime mate ingegeven door de toenemende dreiging van een tweede wereldoorlog. In 1972 hebben we 23 jaar na de Chinese revolutie betrekkingen aangeknoopt met China omdat Peking zijn buitenlandse agressie beperkt had en wij beiden er belang bij hadden de Sovjet-expansiepolitiek in Azië af te remmen. In het geval van Viëtnam dient het geen enkel belang van de V.S. noch van het Viëtnamese volk de internationale misdadigers in Hanoi een schijn van wettigheid te geven". En verder: "Het is niet logisch Viëtnam te isoleren en tegelijk, ook na het Tiananmenplein, de betrekkingen met China te handhaven? Die vergelijking gaat niet op. China is een grootmacht wiens optreden Amerikaanse belangen in de hele wereld beïnvloedt. Viëtnam is dit niet". We besparen u verdere verklaringen maar willen nog wijzen op Nixon's besluit:

"Het is onze plicht het kalhard te spelen tegen Hanoi. Nu we de nederlaag van de kommunistische ideologie vieren, moeten wij bereid zijn de macht te gebruiken waarover wij beschikken om Hanoi te dwingen een einde te maken aan zijn onderdrukking van diegenen die moedig samen met ons hebben gevochten voor hetzelfde ideaal". Kortom een duidelijke taal van een gewezen president die de verantwoordelijkheid draagt voor de dood van miljoenen mensen en de vernietiging van een land. Het is duidelijk noch de V.S., noch de Westerse wereld hebben het, het Viëtnamese volk nooit vergeven, dat het als een onderontwikkeld klein land uit het Zuiden de grootste militaire en economische macht van de wereld een nederlaag heeft toegebracht.

Maar na haar overwinning op koloniale en imperialistische machten stond Viëtnam nog voor de moeilijkste opdracht. Het land heropbouwen en een nieuwe samenleving tot stand brengen ondanks de sabotage, het embargo en de isolatiepolitiek van de westerse wereld. De tegenstellingen in de socialistische wereld (China-Viëtnam-Sovjetunie) en de ineenstorting van het bureaucratisch socialisme in Oost-Europa zijn zich hierop nog komen inenten. Het is dus een lange weg geworden van moeilijkheden, vergissingen en van vallen en opstaan. We vroegen aan een goed geïnformeerde Viëtnamese vriend, Thiem Ton That Nguyen, historicus socioloog, ons zijn inzicht te geven over de recente ontwikkelingen in Viëtnam.

de redactie

Welk ontwikkelingsmodel?

Lenin heeft herhaaldelijk geklaagd over het grootste gebrek van Rusland: het feit dat het nooit het kapitalisme gekend heeft. Na een aantal crisisjaren die de grondslagen van het regime hebben aangetast, schijnen sommigen in Viëtnam, ook begrepen te hebben dat rechtstreeks overschakelen op het socialisme en ontwikkelingsfasen over te slaan een gebrekkig proces is. Zeker voor een land dat onderontwikkeld en achtergebleven is. Het probleem is te weten over welk kapitalisme het handelt. Het debat blijft ondertussen verward omdat velen nog twijfelen een kat een kat te noemen. Dit verhindert niet dat men sinds enige jaren een verandering in de economische opvatting van het systeem kan vaststellen wat - terwijl de knelpunten effectief aangepakt worden - niet zonder gevolgen op socio-politiek vlak blijft.

Moet men nu de "nieuwe" wijn ontkurkt in de fles ook tot op de bodem uitdrinken? Welk ontwikkelingsmodel predikt Viëtnam nu juist? Het blijft een brandend vraagstuk. Om de kwestie beter te bena-

deren, is het nodig de evolutie van de essentiële kenmerken van het Viëtnamese economisch-politieke weefsel te kennen.

Economische hervormingen: de aanzet

In december 1986 had het Vde Kongres van de KPV plaats in een klimaat van economische crisis. Deze was scherp verergerd door het mislukken van een drievoudige hervorming van de prijzen, de lonen en het geld (deze hervormingen hielden, technisch gezien, een aangroei van de monetaire massa zonder een productieverhoging in, met een galopperende inflatie van drie cijfers als gevolg). Als één van de voornaamste oorzaken van de crisis wees het Kongres "het verlengde behoud van een beheersmechanisme gekenmerkt door bureaucratisch centralisme en het stelsel van administratieve toelagen" aan. (In "Rapport Politique"). Dit mechanisme heeft de Staat in een "distributedoos" veranderd. Wat een economisch systeem heeft voortgebracht dat hoofdzakelijk gericht was op de distri-

butie-activiteiten en niet als een productiesysteem functioneerde. Daaruit volgde dan weer een concept van een socialisme dat zich hoofdzakelijk beperkte tot het opstellen van nieuwe productiewijzen, terwijl de materiële basis van de infrastructuur dit overeenstemmende niveau niet kon bereiken. De crisis werd bovendien verdiept door "de wil om de socialistische veranderingen te bespoedigen door snel de niet-socialistische elementen van de economie te elimineren" en door de toepassing zonder onderscheid te maken tussen "principes van planmatige massaproductie": gedwongen kollektivisatie, te grote coöperatieven, te uitgestrekte administratieve territoria... Van toen af stak de vernieuwingswind op. Sinds 1987 werkte men aan een reeks liberaliseringsmaatregelen waarvan de eerste beoogden "de economische eenheid van het land als een handeldrijvende producent en de socialistische economie als een handelseconomie op te vatten" (in "Resoluties van het 3de plenum van het Centraal Komitee van de KPV, augustus 1987). De ondernemingen zullen voor-

taan beschikken over een reële autonomie op het vlak van de productieplanning, de bevoorradng, de bestemming van het produkt, de investeringen en hun financiering, de lonen en de prijzen... De oprichting van bedrijven zonder de betutting van de KMO wordt aangemoedigd. Integendeel, chronisch deficitaire staatsondernemingen zullen ofwel hun activiteiten moeten stoppen ofwel naar de koöperatieve of privé-sector worden overgebracht. De economische functie van de staat moet zich enkel situeren op macro-economisch en sectorieel niveau. M.a.w., de staat moet de autonomie van de ondernemingen respecteren en niet tussenkomen in hun beheer. Dit impliceert een fundamentele hervorming van de planningsmethodes: de rechtstreekse opdrachten gebaseerd op de bevoorradingsrelaties tussen de staat en de ondernemingen moeten wijken voor die hoofdzakelijk politiek-economisch gericht zijn, m.a.w. methodes voor onrechtstreeks interveniërende middelen.

Inzake de agrarische kwestie moet de hervorming van april 1988 aan de koöperatieven toelaten land aan de boeren te verhuren, onder de vorm van pachtcontracten van 15 of 20 jaar. De boeren zullen vrij hun produkten kunnen verkopen en zullen belasting betalen. Deze hervorming schaft ook het administratief subsidiestelsel voor de staatsboerderijen af. Diegene die hun autonomie niet op een rendabele wijze kunnen benutten, moeten afgeschaft worden en hun gronden aan de boeren teruggeven, of onder een andere koöperatieve vorm geëxploiteerd worden. De familiale landbouweconomie wordt aangemoedigd. Deze nieuwe politiek institutionaliseert zo ook het bestaan van de sector van individualistische en kapitalistische exploitaties in de landbouw.

Vanaf 1989 zijn alle prijzen, op uitzondering van de energie- en transportprijzen vrijgelaten. En sinds 1989 volgt de officiële wisselkoers deze van de zwarte markt op de voet. Wat betreft de openstelling van het land voor buitenlandse kapitaal, werd er in 1988 een zeer liberale "Investeringscode" aangenomen. Deze laat elke buitenlandse participatie, voor 20 tot 50 jaar in alle sectoren toe en legt geen enkele beperking inzake de repatriëring van de winsten op. Eind september 1991 heeft het land zo 314 joint-ventures, ter waarde van 2,4 miljard dollar kunnen aantrekken.

Van 1986 tot 1989 gaven deze hervormingen volgende resultaten (cf. Statistische Jaarboeken 1987, 88, 89, 90, Nationaal Instituut voor Statistiek, Hanoi):

	1986	1987	1988	1989
BNP (aangroei in %)	3,4	2,5	5,7	2,4
Landbouw (ibidem)	1,9	-3,4	3,4	8
Industrie (ibidem)	4,5	11,4	3,9	-3,6
Voedselproductie/inwoner (in kg)	301	281	307	333
Inflatie (%)	487	301	308	96

Merk op: In 1990 werd de inflatie nog meer de kop ingedrukt: ze bedroeg 20 %. De industriële productie, geteisterd door frauduleuze import en door het faillissement van een groot aantal staatsondernemingen, die volgens de nieuwe normen onrendabel waren, maakte een val van 3,6 % in 1989. Die frauduleuze import kent een stijgende tendens, ondanks de controlemaatregelen van de regering. Officiële cijfers schatten de totale waarde van die smokkelgoederen op 240 miljoen dollar voor 1991 (in "Quân Dân", blad van het Vietnamese Volksleger, 8/12/1991).

Nieuwe economische ideeën en ontwikkelingsstrategieën

Deze hervormingen betekenen de volledige herwaardering van de handelseconomie. Men vond ze al terug in de nieuwe stellingen die door de KPV naar voor gebracht werden tijdens het Vite Kongres. Ze bepleiten dat de opbouw van het socialisme in Vietnam via "de verandering van een autarkische economie in een handelseconomie" moet gaan. Bovendien heeft de resolutie van het 3de plenum (1987) zich "de creatie van de krachten om de handelseconomie in een socialistische richting te ontwikkelen" als objectief gesteld. Er werd daarenboven in gepreciseerd dat de handelsbetrekkingen niet als een overgangsvorm moeten beschouwd worden, maar dat ze integreerend deel uitmaken van de nieuwe produktieverhoudingen, deze van het socialisme.

Vandaar dat er op het Vite Kongres van de KPV, juni 1991, vorm werd gegeven aan een vrij liberale "Stabiliserings- en Ontwikkelingsstrategie". Deze strategie beschouwt het "planmatig ontwikkelen van de handelseconomie met verschillende sectoren als de weg naar de economische democratisering". De Vietnamese economie zal dus verschillende eigendomsvormen kennen met een belangrijke staatssector en een privé-sector die de wetten van de markt volgen. Om dit te realiseren moeten er ook "ondernemingen worden opgericht met kapitaals aandelen... een beurs in het leven geroepen om verschillende financieringsbronnen aan te kunnen trekken en om het financieringskapitaal makkelijker de weg te laten vinden naar de efficiënte sectoren". Tevens moeten er "voordelige kondities

worden geschapen voor samenwerking met buitenlandse ondernemingen". Buitenlandse banken mogen in Vietnam functioneren onder de controle van de Staatsbank. Terzelfdertijd "moet Vietnam er toe komen dochtermaatschappijen van de Staatsbank in sommige landen op te zetten". Wat het economisch beheer en de administratie betreft "zal de planning georiënteerd worden naar de gereguleerde markt". Dit moet de overgang inhouden van een bevelsplaning naar een planning die de handelsrelaties als "onderwerp" en "basis" heeft. Het loonbeleid in de privé-sector wordt geregeld via de "Staat die een minimum-loon vastlegt en loonsverhogingen op basis van produktiviteit aanmoedigt".

Dit beleid weerspiegelt zich in het nieuw ontwerp van grondwet, waarbij 104 van de 147 artikels van de grondwet van 1980 worden geamendeerd, en die in maart 1992 in voege moet treden. In dit ontwerp wordt de privé-onderneming toegelaten in het kader van "een multisectoriële markteconomie met socialistische oriëntatie". Het buitenlands kapitaal heeft de garantie niet te zullen genationaliseerd worden. De privatisering van de produktiemiddelen is erkend, evenals het erfenisrecht. De grond blijft nochtans eigendom van de Staat.

Verder heeft het Centraal Komitee van de KPV in een plenaire zitting begin december 1991 beslist dat de staats-economie slechts versterkt zal worden in de strategische sectoren zoals de zware industrie, energie, banken, terwijl voor de rest de privé-sector zal worden aangemoedigd. Nochtans heeft deze vergadering niet tot grootse privatiseringen besloten: er werd enkel aanvaard dat sommige staatsbedrijven bij wijze van experiment zouden

worden omgevormd naar aandelenmaatschappijen. Tevens werd elke directe participatie van buitenlandse investeerders in dit experimenteel privatiseringsprogramma verworpen.

Een nieuwe wijze van ontwikkeling?

De markteconomie en de privatisering van de produktiemiddelen op vrij grote schaal blijken dus voor de leiding van de KPv de weg te vormen naar de "economische democratisering" van Vietnam. Met andere woorden, een bepaald gehalte kapitalisme is nodig voor het transitieproces naar het socialisme. Inderdaad, naast deze liberale ontwikkelingsstrategie heeft de KPv in datzelfde VIde Kongres een "Politiek programma voor de opbouw van het socialisme in de overgangperiode" goedgekeurd. Hierbij werd gesteld dat in overeenstemming met de ontwikkeling van de produktiekrachten, er stap voor stap socialistische produktieverhoudingen moeten worden ingesteld op alle niveaus. De spelregels worden als volgt gepreciseerd: de socialistische transformaties worden hersteld zodra de omstandigheden het toelaten. In dit opzicht zal de ontwikkeling van een bepaald kapitalisme in Vietnam slechts een overgangperiode zijn die de "primitieve accumulatie" van het socialisme tot doel heeft. Zo blijft dit transformatieproces van de maatschappij onder de leiding van de KPv staan die marxistisch-leninistisch blijft. In het nieuwe ontwerp van grondwet blijft de partij de "voortouwe van de Vietnamese arbeidende bevolking" in de schoot van een "socialistische democratie".

Is dit een theoretisch hiaat? Een structurele contradictie? Dubbel taalgebruik? Of nog verbaal socialisme van een rood kapitalisme?

Wat er ook van zij, gans dit proces plaatst de Vietnamese staat inderdaad in een dubbelzinnige positie: de staat moet tegelijkertijd regulator zijn van de ontwikkeling van een kapitalistische markt, en de historische uitvoerder van de socialistische transformaties. Wat zal de staat doen op het ogenblik dat de ontwikkeling van de markteconomie ongetwijfeld socio-economische discriminaties met zich zal meebrengen terwijl het accumulatie-niveau nog onvoldoende is om naar de opbouw van het socialisme over te stappen? Konkreter nog, zal de staat tegelijkertijd de "uitgebuittenen" en de "uitbui-

ters" kunnen beschermen, daar waar de marxistisch-leninistische theorie beweert dat het tot klassen-confrontaties komt in het proces van toeëigening van de meerwaarde in de markteconomie. Daar tegenover staat dat indien de staat de economische efficiëntie boven de sociale rechtvaardigheid plaatst ("socio-economische efficiëntie is het belangrijkste criterium voor de ontwikkeling" aldus de KP-leiding in "Stabiliserings- en ontwikkelingsstrategie"), men dan nog van het socialistisch karakter van die staat kan spreken? (Noot: Kiezen tussen de economische efficiëntie en de sociale rechtvaardigheid is aannemen dat deze twee socio-economische configuraties niet kunnen samengaan. Volgt deze dieper liggende logica dan niet een bepaalde liberale lijn die stelt dat het zoeken naar sociale gelijkheid fataal nadelig is voor het ontwikkelingsdynamisme? Waarom niet op zoek gaan naar een systeem dat economische groei verbindt met een vermindering van de ongelijkheden? Want reageert het groeiforme van de markt niet in functie van de inkomensverdeling? En is ontwikkeling niet het resultaat van de accumulatie van dynamische schaalrendement zowel op economisch als socio-politiek vlak?).

Zeggen dat de handelseconomische verhoudingen integrerend deel uitmaken van de socialistische produktieverhoudingen is gans het systeem zelf van het totnogtoe gekende socialisme herdefinieren. Hoe moet het in dat geval met het marxisme-leninisme?

Anderzijds, indien de KPv zich blijft marxistisch-leninistisch noemen en zich als de "leidinggevende organisatie van het politiek stelsel" beschouwt, kan men dan een grootschalige ononderbroken ontwikkeling inderken van de kapitalistische economie in een kommunistische structuur?

Dit is niet alleen een theoretisch probleem. Het weegt rechtstreeks en konkreet op de socio-economische activiteit. Heel wat sociale actoren die bovengenoemde contradicties zien, twijfelen dat deze nieuwe "ontwikkelingsstrategie" een lang leven is beschoren. Dit wantrouwen vertaalt zich onmiddellijk in het gebrek aan reële wil tot accumulatie en expansie die de kracht uitmaakt van een dynamische markt. Vandaar de ongezone expansie van een wild kapitalisme waarin men vooral denkt aan punctuele

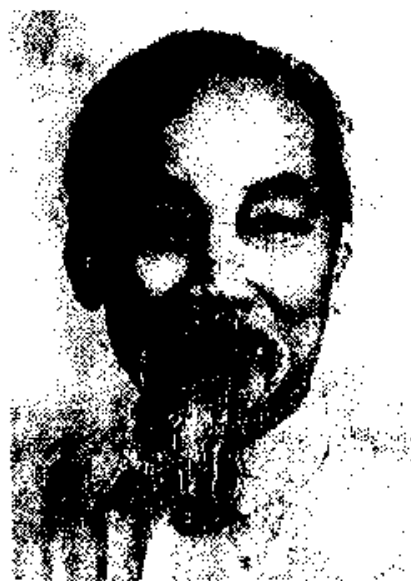
aktiviteiten en speculatie op korte termijn. Daarbij komt nog dat een niet onbelangrijk deel van de nomenklatura zich omvormt tot "rode bourgeois" door hun "invoed" te verkopen. Met corruptie op grote schaal tot gevolg. Officieel onderzoek (in "Tuđi Tre", tijdschrift van de Kommunistische Jeugd, Ho Chi Minh-stad, 28-9-91) heeft van februari tot juli 91, 2.572 gevallen van corruptie vastgesteld, waarbij het in totaal over een bedrag gaat van 25 miljard dong. Dit is ongeveer 10 % van het BNP, meer dan het budget voor onderwijs. Hierbij waren 19.220 personen betrokken waarvan 7 vice-ministers of ambtenaren van gelijkaardig niveau. Hoe zou Viëtnam op die manier op grote schaal buitenlandse investeringen kunnen aantrekken zonder zich in een positie van totale ondergeschiktheid te bevinden?

Daarboven doet de verwarring tussen staat en partij de zaken alleen maar verergeren. De partij houdt rechtstreeks de machtsdraden van de staat in handen, het partij-apparaat en het staatsapparaat steunen op mekaar, terwijl ze beiden de verantwoordelijkheid voor alles op mekaars nek schuiven. De decadentie van de staat gaat dus samen met de degenerering van de partij. De staat neemt z'n werkelijke rol niet meer op. De partij wordt voor allerlei opportunisten een middel tot promotie in het machtsapparaat. Hoe kan men redelijkerwijze verwachten dat een "multisectoriële markteconomie met socialistische oriëntatie" gereguleerd kan worden door een dergelijke politieke en administratieve machtsstructuur? In tegendeel, zal de grootschalige ontwikkeling van een markteconomie, waar de winst koning is, geen kleur afgeven op deze partij-staat?

Het nieuwe ontwerp van grondwet maakt een begin van de scheiding tussen partij en staat mogelijk. De principes van een rechtsstaat zijn erkend met de scheiding der drie machten, de rol van de Nationale Vergadering als hoogste orgaan en de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Een bepaalde autonomisering van organisaties uit de civiele maatschappij en een aantal burgerrechten worden eveneens bevestigd.

Het moet echter ook gezegd dat de greep van de partij nog zeer groot blijft. Met het doel de "leidinggevende rol van de partij" te consolideren, geven verschillende artikels in het ontwerp van grondwet de partij inlijf- en controlerecht op verschillende aspecten van het staatsfunctione-

ren en van instellingen in de civiele maatschappij. Zo zou kunnen gesteld worden dat deze grondwetswijzigingen het beeld van de fles oproepen die slechts half vol is, ze is dus ook half leeg. De verleiding is dus groot om de tegengestelde interpretaties tot werkelijke confrontaties uit te doen groeien om de balans aan een of andere kant te doen doorwegen. Meer dan ooit brengt deze grondwetswijziging geen klaarheid in de situatie van het land en zet ze geen fundamentele bakens uit voor een proces van harmonieuze ont-

wikkeling. Ze brengt eerder de scherpe problemen aan het licht in de relaties tussen partij, staat en maatschappij in het kader van een "economische democratisering" van een regime dat zich nog altijd socialistisch noemt.

Een les moeten we trekken. Men kan het voluntarisme van de voorbije jaren niet bekampen met een ander voluntarisme dat even groot is, anders gezegd, eenmaal het proces van radicale hervormingen op gang is gekomen, ontwikkelt het een eigen dynamiek dat wijst op een nieuwe coherentie van gans het systeem. D.w.z. in Viëtnam zijn de hervormingen, onder leiding van de KPV, begonnen met "de producenten te bevrijden" (woord van het 6de plenum van het IVde Kongres, september 1979) van een elementair etatisme. Ze hebben zich verder gezet in de jaren 80 met "de markt te bevrijden" van de bureaucratistische planning. Op dit ogenblik ziet het er naar uit dat de KPV werkt aan "het socialisme te bevrijden" van de oude doctrine en van de structurele hindernissen waarin de geschiedenis van dit land het had opgeslo-

ten. Voor Marx is de essentie van het socialisme de opbouw van "een vrije en egalitaire associatie van producenten". Dit houdt niet alleen een "economische democratisering" in maar vooral ook een reëel democratisch en sociaal beleid dat de burgers het recht geeft zich vrijelijk te verenigen om hun lot te beheren. Daarnaast zullen deze vrije verenigingen gezamenlijk een systeem vormen dat een tegengewicht uitmaakt zodat geen enkele instantie aan een absolute macht kan geraken. Indien dit niet gebeurt zullen geweldige sociale transformatiemogelijkheden ongebruikt worden gelaten: men kan van een gefrustreerde burger geen actieve producent maken.

Omdat de politieke structuren niet worden hervormd in overeenstemming met de nieuwe economische ideeën plaatst de KPV zichzelf in een nieuwe historische contradictie. Ofwel zullen de economische hervormingen verglijden naar een wild kapitalisme waarin de socio-politieke wanorde naar een explosie van het systeem kan leiden. Ofwel slagen de hervormingen, en kan de hindernis van de "plantrekkerij" op korte termijn genomen worden, waardoor er nieuwe verhoudingen ontstaan die expliciete en directe politieke eisen zullen oproepen. Dergelijke situatie kan een implosie van het systeem inhouden. Met andere woorden, het proces van economische hervormingen - zonder tegelijkertijd fundamentele politieke hervormingen door te voeren - dat de KPV op gang heeft gebracht dreigt in Viëtnam de objectieve voorwaarden te scheppen voor ofwel een nieuwe proletarische revolutie, ofwel voor een burgerlijke revolutie. Eén ding is duidelijk, Marx is nog niet begraven.

Viëtnam heeft vastgesteld dat de opbouw van het socialisme met een handvol rijst een absolute utopische onderneming is. Daartegenover begint men zich nu pas te realiseren dat het socialisme niet zonder z'n essentie kan: de democratie. Het Viëtnamese socialisme, net zoals het ontwikkelingsmodel dat er aan gekoppeld is, moeten nog worden uitgevonden. Het volstaat dus duidelijk niet van kapitaal te injecteren om het proces op gang te brengen. De kostbaarste investering is, zoals altijd, de meest zeldzame: het creatief denken. Opdat dergelijk denken zich zou kunnen vormen in samenhang met de geschiedenis, moet in de allereerste plaats zonder angst gekeken worden naar de realiteit van het land.

Thiêm Ton That Nguyen

Kolonisatie in de bezette gebieden

Onder de regering Yitzhak Shamir is de kolonisatie in de door Israël bezette gebieden aanzienlijk toegenomen in 1991. Tijdens de eerste negen maanden van 1991 werden 6.435 woningen gebouwd, tegen 1.820 voor het geheel van het jaar 1990 en 1.410 in 1989.

Tussen januari en september 1991 was de bouw van 12.985 woningen vergevorderd in de bezette gebieden tegen 2.880 in 1990 en 2.330 in 1989.

De uiterst rechtse minister voor Woningbouw, Ariel Sharon, is zo de belangrijkste ondernemer van Israël geworden in de bezette gebieden.

Op dit ogenblik wonen 120.000 Joden in 146 kolonies van Cisjordanië en Gaza. Zo gaat Israël verder om zodoende de wereld, en het Palestijnse volk, voor een voldongen feit te plaatsen.

En de V.S. en West-Europa sluiten de ogen en laten begaan. (ads)

Israël eens te meer veroordeeld

De Commissie voor mensenrechten van de Verenigde Naties heeft op 14 januari te Genève in vier verschillende resoluties Israël veroordeeld voor zijn politiek in de bezette gebieden. Een eerste resolutie herhaalt het recht van het Palestijnse volk op zelfbeschikking en "bevestigt dat de bezetting van Palestina door Israël een flagrante miskening betekent van de rechten van de mens en een daad is van agressie tegen de vrede en de veiligheid van de mensheid".

Deze resolutie werd aangenomen met 31 stemmen voor, 2 tegenstemmen (de Verenigde Staten en Uruguay) en 17 onthoudingen. Een andere resolutie over de miskening van de mensenrechten in Cisjordanië en Gaza werd aangenomen met 30 stemmen voor, 16 tegen en 3 onthoudingen. Een derde resolutie waarin de Israëlische regering gevraagd wordt een einde te stellen aan zijn nederzettingenpolitiek en een vierde met betrekking tot de annexatie van de Syrische Golanhoogvlakte werden eveneens aanvaard maar de uitslag van de stemming werd in de pers niet bekendgemaakt. (ads)

Nogmaals...

Sinds geruime tijd heeft de Israëlische regering de aansluiting van 70 Palestijnse dorpen in het noorden van het land (Galilea) op de nationale waterleiding afgesneden. Op deze wijze wil ze de Palestijnen verplichten hun grondgebied te verlaten om in hun plaats nieuwe joodse nederzettingen op te richten. Op vraag van twee Arabische gezondheidscommissies kwam op 21 februari te Amsterdam het onafhankelijk "Internationaal Tribunaal voor water" samen om deze situatie te onderzoeken. Het "Tribunaal" onderzocht het Israëlisch standpunt dat het "openbaar belang" inroept en daarvoor verwijst naar een wet van 1965 die zich op de planificatie en de reorganisatie van dit grondgebied beroept. Het "Tribunaal" wijst erop "dat deze wet een proces op gang bracht met als doel de verplaatsing van de bevolking en een breuk van hun kulturele eigenheid". Tevens wijst het op de negatieve gevolgen voor de gezondheid van de aldaar wonende bevolking. Het "Tribunaal" veroordeelt deze politiek van Israël die door het afsnijden van de watervoorziening een onmenselijke politiek tegen de plaatselijke bevolking voert. En de V.S. en de E.G., die zo graag over mensenrechten spreken, zwijgen als vermoord. (ads)

Burger zijn in Europa

De Franse Liga voor Mensenrechten hield begin februari zijn 72ste nationaal Kongres te Straatsburg rond het thema "Burger zijn in Europa". De organisatie beschouwt het Europa van de EEG als het Europa van de elite; d.w.z. van de machtigen die economische beslissingen nemen zonder controle en arbitrair de communautaire aspecten bepalen. In Maastricht, onderstrepen ze, is het de logica van het monetaire dat gezegevierd heeft met een achteruitstelling van het sociale Europa. De Liga acht het onontbeerlijk dat een schakel van sociale rechten wordt vastgelegd en dit met de nodige garanties voor de syndikale vrijheden, het recht op informatie voor de werknemers en de verplichting de syndikale organisaties te raadplegen. De Liga weigert eveneens de afsluiting van Europa en de ontwikkeling van een logica van de belegerde vesting zoals dit in het akkoord van Schengen is vervat. Zij vraagt het vrije verkeer van alle inwoners van de lidstaten maar ook uit de niet-communautaire lan-

den te verzekeren. Tevens wil de Liga dat alle inwoners van een lidstaat maar ook deze van de niet lidstaten o.m. de immigranten, het recht zouden hebben aan lokale verkiezingen deel te nemen.

Een ereteken voor Rambo

De Franse socialistische minister van Cultuur, tevens woordvoerder van de regering Edith Cresson, heeft aan de Amerikaanse acteur Sylvester Stallone, beter bekend als de bokser Rocky en Vietnamveteraan Rambo, het ereteken van officier in de Franse Orde van Kunsten en Letteren uitgereikt. Kortom de tweede hoogste artistieke onderscheiding in Frankrijk. Een woordvoester van het Ministerie van J. Lang noemde Rambo, pardon Stallone, een typisch vertegenwoordiger van de Verenigde Staten. De Franse wereld van Kunsten en Letteren zal het initiatief van hun Minister van Cultuur zeker niet op prijs stellen.

Geen teddyberen voor Irak

Alle Amerikanen zijn natuurlijk niet uit het zelfde oud gesneden. Een verpleegster, bezorgd om de situatie van de kinderen in Irak, verzamelde zo'n tweeduizend teddyberen voor deze kinderen. De Amerikaanse douaniers blokkeerden echter deze verzending verwijzende naar het V.N.-embargo tegen Irak. De V.S.-regering bevestigde het verbod en verklaarde dat een uitzondering op de embargoregels een "kwalijk precedent" zou scheppen. Ongelooflijk maar jammer genoeg waar. (ads)

V.N.-rapport over Guatemala

Volgens een in januari gepubliceerd V.N.-rapport zou 84 % van de bevolking van Guatemala in extreme armoede leven. Van de negen miljoen inwoners zouden er zes en half miljoen met honger naar bed gaan. Volgens het verslag zou het aantal dat normaal voor hun voeding kan instaan zonder ook hun andere noden te kunnen voldoen gestegen zijn van 12,5 % tot 40,5 % terwijl deze die niet in armoede leven zou gedaald zijn van 36,6 % tot 16 %. In een vergelijkende studie wijst UNICEF er op dat de investeringen in het onderwijs in Guatemala lager liggen dan in Haïti dat nochtans het armste land is uit deze regio. Guatemala wordt niettemin door het Westen als een democratische staat beschouwd. (ads)

Hoe vrij zijn verkiezingen

Geld en democratie...

Als men sommigen moet geloven maken vrijheid, democratie en verkiezingen deel uit van een geheel. Zo noemt men dit dan "vrije" verkiezingen. Dat ieder land een verschillend kiesstelsel heeft zoals de kiesomschrijvingen, die door de machthebbers uitgetekend worden, naarmate dit hun het beste past zijn, elementen waarop we reeds de aandacht vestigden.

Maar er is ook iets anders ... geld. In ons land waar de verkiezingsuitgaven nu in principe moeten bekend gemaakt worden, is men tot de vaststelling gekomen dat heel wat kandidaten meer dan één miljoen aan hun kiescampagne spendeerden. Vanwaar komt dit geld?

In 1992, het jaar van de verkiezingen in de V.S., willen we eveneens even bij dit fenomeen stilstaan. In 1988 hebben de kandidaten voor de Presidentsverkiezingen elk persoonlijk 210,7 miljoen dollar uitgegeven.

Bush en Dukakis ontvingen daarbovenop elk 46,1 miljoen dollar aan Federale Fondsen waaraan, uit de zelfde bron, een bedrag moet toegevoegd worden van 9,2 miljoen dollar voor de organisatie van hun nationale conventies. Ten slotte hebben ze voor hun uiteindelijke campagne, die 360,6 miljoen heeft gekost, een bedrag van 173,3 miljoen ontvangen.

De gemiddelde kostprijs voor een verkiezing van de kongresleden die in 1974 niet minder dan 56.539 dollar bedroeg is in 1986 opgelopen tot 333.222 dollar.

Voor de senaat kwam dit op 556.714 dollar in 1974 en 3,3 miljoen in 1986.

Van waar komt dit geld? Kan er nog sprake zijn van democratie als slechts de rijken zich kunnen laten verkiezen?

(ads)

Algerije - Parlement

Na de overwinning van het Fundamentalistisch-Islamitisch Front (F.I.S.) tijdens de eerste stemronde van de Parlementsverkiezingen van 26/12/91, werd de tweede ronde, die moest plaats hebben op 16/1/92, geschrapt.

Met de oprichting van een Presidentiële Raad, na het ontslag van President Chadli Bendjedid, is het niet duidelijk welke richting het uitgaat. Meer hierover elders in dit nummer. Het lijkt ons toch interessant er de aandacht op te vestigen hoe het Nationaal Bevrijdingsfront (FNL) met het door haar uitgedokterd pervers meerderheidskiesstelsel zich zelf de strop om de hals heeft gelegd.

Het meerderheidskiesstelsel per distrikt gaf tijdens de eerste ronde aan het FIS, volgens de officiële uitslagen, met 3.260.359 stemmen 188 zetels.

Het Front van socialistische krachten (FFS) bewam met 510.681 stemmen 10 zetels.

Wanneer men er mee rekening houdt dat 42 % van de ingeschreven kiezers aan de eerste ronde niet deelnamen dan kan men vaststellen dat met het toegepaste kiesstelsel het FIS met

± 25 % van de stemmen de absolute meerderheid zou gehaald hebben. Over democratie gesproken.

Bulgarije - President (12/1 en 19/1/92)

Uitredend President Jiliou Jeleu, kandidaat van de anti-kommunistische beweging, Unie van Democratische Krachten, die het tot ieders verwondering niet tijdens de eerste stemronde haalde werd, in de tweede stemronde op 19/1 met 52,85 % van de stemmen tot President verkozen.

Zijn tegenstander, de jurist Velko Valkanov, die gesteund werd door de Socialistische Partij (ex. K.P.) bewam 47,15 % van de stemmen.

Aan de tweede stemronde namen 76 % van de kiezers deel tegen 73 % tijdens de eerste stemronde en 86 % in de Parlementsverkiezingen van oktober vorig jaar.

De 500.000 werklozen, een inflatie van 500 %, een daling van het BNP van 10 % en een buitenlandse schuld van 11 miljard dollar zijn niet vreemd aan de minder goede uitslag van de uitredende President Jeleu.

Tsjechoslovakije

Maccarthisme in Tsjechoslovakije

Een meerderheid van het Tsjechoslovaaks Parlement heeft een wet gestemd waarbij iedere propaganda voor de Kommunistische ideologie verboden is. Het is hierbij goed om weten dat bij de op 25/10/90 gehouden gemeenteraadsverkiezingen de K.P. met 17,4 % in Bohemen - Moravia, 13,6 % in Slovaakije en 16 % in Praag als tweede sterkste partij uit de bus kwam. Een rechts Parlements lid Bohuslav Hubabek heeft nu een klacht neergelegd tegen hogergenoemde partij omdat deze weigert haar naam te veranderen. Het ziet er dus naar uit dat Tsjechoslovakije de weg op gaat van het Maccarthisme. Een twintigtal Europese personaliteiten o.w. M. Ribéricoux, van de Franse Liga voor mensenrechten, de katholieke bisschop Gaillet, de schrijver G. Perrault, en verkozenen van de Duitse SPD en het Belgische Ecolo hebben zich in een open brief tot President Havel gericht om dit aan de kaak te stellen. Hierin wijzen ze er op dat hier individuen worden veroordeeld, niet om hun daden maar om hun ideeën wat in tegenspraak is met de rechten van de mens.

Malta - Parlement (22/2/92)

De Nationale Partij van Premier E.F. Ademi die sinds zes jaar aan de macht is bewam 51,8 % van de stemmen tegen 46,5 % voor de Arbeiderspartij en 1,7 % aan de nieuwe Alternatieve Democratische Partij.

De Nationale Partij is voor aansluiting bij de EG terwijl de Arbeiderspartij een nieuwe samenwerking tussen alle middellandse zeesteden voorstaat.

Zaire: L'Union (Sacrée) fait la force?

Zaire is niet meer. 27 jaar mobutisme lijken hun destruktieve arbeid grondig te hebben uitgevoerd. De hele infrastructuur ligt er zieltogend bij. Ondertussen blijft Mobutu halsstarrig vasthouden aan zijn macht die in se enkel nog steunt op zijn dikbetaalde elitetroepen-bodyguards, de Division Spéciale Présidentielle. Het geregelde leger blijft met de uitbetaalde soldij amper nog in het gelid lopen, en heeft zich reeds lang bekeerd tot andere, meer lukratieve bijverdiensten.

Het door een "zichtbaar ontroerde" Mobutu op 24 april 1990 met veel pathos ingezette demokratiseringsproces (de oprichting van de pluralistische Derde Republiek en het opheffen van de eenpartijstaat) werd door diezelfde "Guide Supérieur" een kordaat halt toegeroepen. De Nationale Konferentie die de politieke toekomst van het land gezicht moest geven, werd half januari door de marionettenregering van Nguza Karl I Bond opgeschort. De Zairese diktator wil duidelijk van geen wijken weten. Dat bleek nog heel recent toen op zondag 16 februari de spontane "mars voor de vrede en de hoop" door Mobutu-gezinde troepen bloedig uiteen werd gedreven. Wellicht tegen beter weten in doet Mobutu Sese Seko Ngbende Nkuku wa Zabanga hiermee zijn naam alle "eër" aan: de vermetele strijder die geen nederlagen kent door zijn uithoudingsvermogen en onbuigzame wil en die van overwinning naar overwinning gaat.

Nationale Konferentie

Van bij de aanvang van haar activiteiten leken de slaagkansen van de Nationale Konferentie waar de diverse maatschappelijke en politieke krachten het ontwerp voor de toekomstige Zairese democratie mochten uittekenen, minimaal. De Konferentie verliep in operste verwarring. De wildgroei van partijen na de historische toespraak van Mobutu hypotekeerde een efficiënte werking. De "vader van de natie" wist zich bovendien verzekerd van de steun van verschillende door stromannen opgezette partijen die de Konferentie waar mogelijk een hak probeerden te zetten. De erg heterogene oppositie bundelde haar krachten in de union Sacrée, maar slaag-

de er niet in Mobutu tot een vergelijk te dwingen. De aanduiding van Etienne Tshisekedi van het UDPS tot premier werd door Mobutu prompt ongedaan gemaakt waarna de Zairese president met de benoeming van Mungul Diaka tot eerste

minister de oppositie probeerde te splijten.

De mislukking van de Nationale Konferentie vormde uiteindelijk het startschot voor de plunderingen die van Kinshasa een spookstad maakten. De Belgische para's herstelden de orde en repatriëerden vele honderden Belgen. Mobutu riep voor de zoveelste keer verloren zoon Nguza Karl I Bond tot de orde en liet hem een bewindsploeg vormen.

In de wirwar van oppositiepartijen lijken de belangrijkste toch de sociaal-demokratische UDPS van Etienne Tshisekedi, de Kristen-Demokratische Partij van Joseph Ileo en de liberale UFERI van Nguza Karl I Bond. Enkel de UDPS lijkt echter op nationaal vlak voldoende tegengewicht tegen Mobutu's MPR te kunnen vormen. Het is voor de oppositie trouwens sowieso enorm problematisch hun akties op nationale leest te schoeien in een land waar alle kommunikatieve- en transportlijnen vernietigd zijn.

De vraag die ons hier bezighoudt is of er van deze partijen, gesteld dat Mobutu zou verdwijnen, enig heil mag verwacht worden voor de toekomst van Zaire. De beschuldiging als zou het gros van de partijen op puur regionalistische of zelfs tribalistische sympathieën steunen lijkt niet zo meteen uit de lucht gegrepen. Dat was ook reeds zo voor de onafhankelijkheid van 1960 toen enkel het MNC (Mouvement National Congolais) o.l.v. Patrice Lumumba zich over het hele Kongolese grondgebied politieke allures wist aan te meten. De belangrijke tegenspelers op de weg naar de onafhankelijkheid waren ook toen regionalistisch van inslag: de ABAKO van Joseph Kasavubu (die vooral de ontvoogding van de Bakongo voorstond) en de CONAKAT van Moïse Tshombe in Katanga waar de bindingen met het industriekapitaal later voor de tijdelijke secessie zouden zorgen.

Politieke cultuur

Daarenboven zijn de leidinggevende figuren binnen de oppositie niet onbesproken. Opposanten als een Tshisekedi,

Ileo, Mungul Diaka of Nguza hebben in een nabij of ver verleden allemaal deel uitgemaakt van de klasse van baronnen die zich rond Mobutu verrijkten. Tshiseke-di lijkt het meeste krediet te verdienen: zijn verzet tegen Mobutu heeft er nu al een decennium opzitten.

De Zaïrese politieke praktijk (maar wie zijn wij, verzuiide Vlamingen, overtuigde aanhangers van de kultus van het politieke dienstbetoon om hier de eerste steen te werpen?) laat bovendien het ergste vermoeden. Nepotisme en cliëntelisme vormen de regel. De leidende klasse rond Mobutu en Mobutu zelf hebben er steeds nauwlettend op toegezien dat familieleden, ingezetenen van hun geboortestreek en bij uitbreiding de leden van hun etnie zorgvuldig de nodige voordelen en presentjes werden aangeboden. In het gigantische Zaïre met zijn ca 250 etnische groepen lijken er weinig aanwijzingen voorhanden om te veronderstellen dat deze vorm van favoritisme in omvang zou afnemen, temeer daar de zorg voor de eigen achterban er traditioneel sterk ingebakken zit.

Hier dan nog abstraktie van gemaakt blijft het de vraag of de oppositie wel een programma aan te bieden heeft. Al te vaak krijgt men de indruk dat de partijkaders zich teveel op puur voluntarisme baseren in hun streven naar de macht. Ook in Zaïre heeft de "demokratitis" hard toegeslagen. Als er maar voldoende gepraat wordt over de invoering van de democratie, dan lossen alle problemen zich wel vanzelf op. Het belang dat in de traditionele Zaïrese samenleving gehecht wordt aan het palaver blijkt een "nuttige" bondgenoot van de democratische "noorder"-wind. Het hele opzet van de Nationale Konferentie ligt trouwens in die lijn. Wanneer zich binnen familie, clan of dorp - hier bij uitbreiding de staat - een probleem of onevenwicht voordoet, volgt onveranderlijk een uitgebreid palaver dat moet uitmonden in een eensgezinde beslissing. De Nationale Konferentie was tot op zekere hoogte een eksponent van dit traditionele "palaver". Dat deze techniek in de gegeven omstandigheden op staatsvlak moeilijk hanteerbaar is en een neiging tot blinde retoriek en immobilisme ontwikkelt, dreigt hierbij uit het oog verloren te worden.

Demokratie

Het is in dit verband interessant er op te wijzen dat het huidige debat rond de demokratisering van Zaïre sporen vertoont van een retoriek die rond de onafhankelijkheid evenzeer de kop opstak. De dekolonisatiegolf van de jaren zestig werd gekenmerkt door het nogal naïeve geloof dat de eenvoudige overname van de moderne westerse instituties voldoende voorwaarde zou blijken te zijn voor de vlotte overgang naar de onafhankelijkheid en de "ontwikkeling". Een gelijkaardig fenomeen dient zich nu aan met betrekking tot de "demokratisering". Opnieuw lijkt men er van overtuigd dat de invoering van het meerpartijensysteem naar westers model afdoende zou zijn om de puin en chaos van 25 jaar mobutisme op te ruimen. Vanuit het noorden wordt daar trouwens gretig op ingespeeld. Professor Ruddy Doom van de Gentse Rijksuniversiteit drukte het nog niet zo lang geleden op tv (min of meer) als volgt uit. Het geeft niet dat er weer een zootje zwarten ligt te sterven, als dat tenminste maar gebeurt in een voor het westen akseptabel democratisch bestel.

Een ander thema dat nogal gevoelig ligt, temeer omdat het steeds door de opperste Gids zelf aangekaart wordt, is dat van de eenheid van het land die enkel zou gevrijwaard blijven door de sterke arm van Mobutu. In zoverre dat momenteel nog amper sprake kan zijn van enige eenheid, blijft de redenering natuurlijk perfect opgaan: kan een versnipperde, vaak op regionale basis georganiseerde oppositie op een efficiënte manier het beleid gestalte geven? Wie deze denkspite in overweging neemt, begeeft zich op erg glad ijs en zou wel eens de objectieve bondgenoot van Mobutu kunnen worden. Elke verwijzing naar etnische of regionale spanningen speelt immers in de kaart van de Zaïrese diktator die zich maar al te graag opnieuw als "de triomfantelijke redder des vaderlands" zou willen laten binnenhalen.

Het valt trouwens te betwijfelen of de Zaïrese bevolking sowieso een boodschap heeft aan de oppositionele oproepen. Het "il faut se débrouiller" zit dermate diep in de Zaïrese samenleving verankerd dat wellicht weinigen de opposanten au sérieux nemen. Dat de Zaïrezen de buik vol hebben van Mobutu staat buiten

kijf. Elke oprisping tegen het Mobutu-regime zal dan wel de volkse sympathie opwekken maar of dat meteen ook betekent dat "le peuple zaïrois" zich onvoorwaardelijk onder de banieren van de oppositie zal scharen, is weer een heel andere kwestie. Ongetwijfeld verwacht de individuele Zaïrees meer persoonlijk heil van een strooptocht door Kinshasa of Lubumbashi dan van de politieke programma's van UDPS, Kristen-Demokraten of Uferi...

Wellicht liggen de kiemen voor een echt democratisch Zaïre niet gezaaid binnen de politieke oppositie, maar wel bij het Zaïrese volk dat nu eindelijk komaf wil maken met 27 jaar mobutisme. Dat is zowat het enige waar de Zaïrezen het over eens zijn. Veel illusies zullen ze hierbij niet koesteren, maar alles moet wel beter zijn dan Mobutu. En tot die tijd valt er voor iedereen wel wat te ritselen...

Marc Van Acker
17-2-'92

Trafiek in mensenorganen

Een groep Egyptische dokters trachten de openbare opinie van hun land te sensibiliseren tegen een schandelijke handel in "nieren" die in de laatste tijd in Egypte een aanzienlijke omvang genomen heeft.

Rijke Arabieren met een nierziekte, meestal uit Saoedi-Arabië en de Golfstaten komen namelijk naar Caïro afgezakt voor nieroverplantingen. Een gewetenloze maffia brengt in deze stad jonge mensen samen uit het Egyptische binnenland, Somalië, Sudan e.a. Afrikaanse staten die, levend in moeilijke omstandigheden, bereid zijn om een nier af te staan. Verschillende kleine hotels in het centrum van de stad, o.m. in de wijk Ataba, hebben zich gespecialiseerd om deze mensen gedurende een zekere tijd op te vangen. Volgens de dokters zouden de nieren aan ± één miljoen frank aangekocht worden terwijl de donors er slechts een bescheiden bedrag voor ontvangen. En... dat dit alles mogelijk is zonder hardhandige tussenkomst van de overheid is meer dan wraakroepend. (sds)

Ultraliberalisme en sectaire gewapende strijd

De "fujichoc" van augustus '90 was een soberheidsprogramma dat een aantal draconische maatregelen inhield om de hyper-inflatie tegen te gaan en de betalingsbalans recht te trekken. De tweede etappe bracht een ultraliberale revolutie, waarschijnlijk zonder weerga op het continent. De douanerechten werden naar beneden gehaald. Dan werden wetten uitgevaardigd om een aantal privatiseringen door te voeren van strategische bedrijven als Petroperu, een aantal mijnen, het visserijwezen, evenals van staatsverantwoordelijkheden als opvoeding, sociale zekerheid, transport, communicatie.

Sociale gevolgen

Eind '91 zou de inflatie gezakt zijn naar 5 % per maand. Daar de staat veel minder uitgeeft heeft ze nu een geldreserve van 1 miljard dollar kunnen opbouwen.

De eerste slachtoffers zijn alweer grote lagen van de bevolking die het steeds moeilijker krijgen om te overleven.

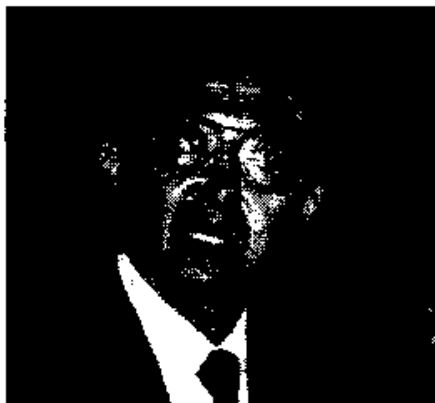
Maar ook productiesectoren als de mijn- en landbouw zijn tot op de helft teruggelaten. De industrie gaat even sterk achteruit door de brutale concurrentie van ingevoerde goederen, en van de smokkel. Interne markt schrompelt dan ook totaal in mekaar en overheid ziet haar inkomsten dalen. Dus nog een verdere inkrimping van het staatsapparaat en geen sociale compensatie meer.

Het salaris van de ambtenaren is nog slechts een derde waard van wat het anderhalf jaar geleden was. Een kwart van de ambtenaren heeft de ministeries al vertaten. Onderwijzend en verplegend personeel kunnen de eindjes niet meer aan mekaar knopen.

Voor meer dan tweederde van de bevolking wordt het overleven met de dag moeilijker. Cijfers spreken over 85 % van de bevolking die te maken heeft met een of andere vorm van verdoken werkloosheid. D.w.z. dat men slechts een halftijdse job kan vinden, of nog dat het inkomen lager is dan het sociaal minimum. Dit sociaal minimum ligt op 30 dollar per maand en dekt slechts een tiende van de kosten van de levensmiddelenkorf. Intussen blijft de cholera-epidemie om zich heen grijpen en eiste in 1991 meer dan drieduizend doden.

De internationale financiële wereld bekoort het "positieve" beleid van president Fujimoro met nieuwe kredieten ter ondersteuning van de betalingsbalans. De Club van Parijs heeft een schuldheroschikking aanvaard.

Peru moest hiervoor wel 700 miljoen dollar terugbetaling op tafel gooien. En dat in volle cholera-tijden.

President Fujimoro

Verzet

De bevolking en hun sociale organisaties hebben zich tegen gans dit beleid daadwerkelijk verzet. Ambtenaren, gezondheidswerkers, boeren, mijnwerkers hebben vorig jaar actief en soms maandenlang gestaakt. Het antwoord van leger en politie is verhoogde brutale en moordende repressie.

Maar dat lees je natuurlijk niet of nauwelijks in onze pers.

Akties van de guerrilla daarentegen komen uitgebreid in het nieuws. Lichtend Pad en Tupuc Amaru zijn zeer actief. Vooral de eerstgenoemde is militair en organisatorisch zeer sterk. Deze sterk gestructureerde partij heeft reeds meerdere jaren in het hooggebergte vele boerengemeenschappen onder haar invloed. Ze deed ook goed werk: corrupte leiders werden afgezet, autoritaire burgemeesters aangepakt, het alcoholisme verdreven, e.d.m. Betrekkelijk snel zijn ze echter ook iedereen beginnen aanvallen die niet op hun lijn zit. Ze beschouwen sociale organisaties, basisgemeenschappen, hulporganisaties als bliksemafleider, of als vangnet voor de staat. De enige uitweg ligt in de verlengde volksoorlog tegen het regime, tegen het imperialisme van de Verenigde Staten. Wie deze weg niet volgt, of andere strijdvormen kiest, misleidt de bevolking en is een tegenstander en een verrader.

Dat moesten volksleiders met de dood bekopen. Een vakbondsleidster uit de textiel, een boerenleider in Puno, leiders van volksorganisaties in de voorsteden van Lima, ontwikkelingswerkers... zijn enkele gekende voorbeelden.

Als de informatie korrekt is dan heeft Lichtend Pad half februari opnieuw toegevoerd. Sendero vermoordde in Villa Salvador (een voorstad ten noorden van Lima) de vice-burgemeester Elena Moyano. Tijdens een vergadering van de Vrouwenfederatie van Lima werd de groep gemitrailleerd. Hierbij werden personen zwaar gewond. Elena Moyano werd afgevoerd door een kogel in het hoofd en haar lichaam werd gedinamiteerd. Verenigd Links heeft in Villa Salvador de meerderheid en zoekt via zelforganisatie van de bewoners de strijd voor een beter bestaan, in een rechtvaardige maatschappij, te realiseren. Moyano had reeds verschillende doodsb bedreigingen van Sendero ontvangen. Ze was actief opgekomen tegen de methode van de gewapende stakingen van 't Lichtend Pad.

Peru en de Peruviaanse bevolking is in de eerste plaats het slachtoffer van het onrechtvaardige werksysteem. De geschiedenis van de laatste vijfhonderd jaar is er een van plundering, moord, uitbuiting, miserie. Eerst was er het kolonialisme, dan de "ontwikkeling" en industrialisering ten voordele van het noorden, nu de wurggreep, de oorlog, van de buitenlandse schuld.

Om het streven van de bevolking naar sociale rechtvaardigheid tegen te gaan deinst het leger er niet voor terug de meest verschrikkelijke repressie te gebruiken. De Noordamerikaanse speciale commando's gebruiken de drug-bestrijding als dekmantel om hun militaire greep op het land en de bevolking te realiseren. Het Lichtend Pad is echter zo sectair en gebruikt dergelijke middelen dat ook zij een element van repressie wordt tegenover boeren, arbeiders, bewoners van de voorsteden van Lima.

Georges Spriet

De oorlog gaat door

De Franse landbouw- en ontwikkelingsdeskundige René Dumont bezocht vorige herfst Irak. Ter gelegenheid van nieuwjaar schreef hij voor het Franse weekblad "Témoignages Chrétiens" zijn bevindingen neer in een kort, maar vijmscherp artikel: "om een tiran te straffen, hongert men een heel volk uit".

Embargo: andere naam voor oorlog

Precies een jaar geleden, op 17 januari 1991, begon de dwaze Golfoorlog. Aangenomen wordt dat hij op het eind van februari met het "staakt-het-vuren" beëindigd werd. Maar daar is niets van aan. De oorlog gaat door in zijn meest heimelijke vorm. Het is een oorlog "die zijn naam niet durft noemen": *embargo*.

Om een tiran - die wij volgens generaal Gallois "gemaakt" hebben door hem overmatig te bewapenen - te straffen, hongert men een heel volk uit, waarvan de grote meerderheid tot werkloosheid "veroordeeld" werd. Irak werd beroofd van de mogelijkheid om zijn olie te verkopen - met uitzondering van een beetje aan Jordanië. Het mag ook zijn buitenlands vermogen, dat grotendeels "bevroren" werd, niet meer te gelde maken. Het land, dat vóór de oorlog 70 procent van zijn voedsel importeerde, mag nog steeds niets invoeren, zelfs niet het "vitale minimum" aan geneesmiddelen en voedsel voor zijn bevolking.

"Zij die sterven, groeten u"

Van 18 september tot 11 oktober 1991 was ik in Irak. De lokale munt, de *dinar*, had op de zwarte markt 96 procent van zijn waarde verloren. Rijst en meel werden 20 tot 40 keer duurder verkocht dan in 1990 (ze werden toen gesubsidieerd). Maar de lonen zijn slechts met 30 procent gestegen - met 50 procent voor de militairen. De hele middenklasse, tot en met de hoge functionarissen en de universiteits-professoren, is totaal geruïneerd. Ze verkoopt, om te kunnen overleven, haar meubelen, TV-toestellen en *hifi*-installaties, ofwel steekt ze zich in de schulden. In de buurt van ons hotel in Bagdad kwam een universiteitsprofessor aan zijn buurman, een rijke handelaar, vragen of deze de etensresten die hij hem in zijn vuilnis-emmer had zien gooien, niet "opzij wou leggen voor zijn kinderen". Hoeveel jonge meisjes en jonge vrouwen prostitueren zich niet opdat hun kinderen niet van honger zouden sterven? Een zending van

de universiteiten van Oxford en Harvard heeft vastgesteld dat de situatie in Irak over het algemeen "slechter is dan die van India".

Bij gebrek aan insuline en heel wat andere geneesmiddelen sterven dagelijks vrouwen, kinderen en mannen die ons respect verdienen. In december 1991 werden er vóór de kantoren van een vertegenwoordiger van de Verenigde Naties die wij in Bagdad ontmoetten, ziekenwagens voorgesprengd waarin mensen lagen te sterven bij gebrek aan geneesmiddelen. "Morituri te salutant - Zij die gaan sterven, groeten u", zeiden ze ten tijde van het Romeinse keizerrijk.

De kindersterfte bedroeg 90 op 1000. Nu stijgt ze ver boven de 200 op 1000 uit. Dat betekent dat er elke dag meer dan duizend kinderen sterven ten gevolge van de sancties die door de VN-Veilighedsraad door onze regering dus - werden afgekondigd en waarvoor wij verantwoordelijk zijn omdat onze regering die beslissingen goedkeurt. Ook Bernard Kouchner, staatssecretaris voor humanitair recht, is hierbij betrokken. Hij zou hier veel gemakkelijker zijn inmengingsplicht moeten uitoefenen. Hij vergeet dat de Koerden, die hij verdedigt, zelf ook onder die sancties lijden.

Terug naar het steentijdperk

Het embargo vermindert de *heropbouw van het productie-apparaat van het land*, dat grotendeels verwoest werd door bombardementen die uitgevoerd werden met het meest totale misprijzen voor de *Conventies van Genève* van 1949 en hun *aanvullingen* van 1977. En dat terwijl men beweerde het *Internationaal Recht* te verdedigen! Men had het speciaal gemunt op de elektriciteitscentrales, het elektriciteitsnet en de zuiveringsinstallaties voor drinkwater, op de bruggen, de afwateringskanalen, het telefoon- en communicatienet - "om het land terug te brengen tot het steentijdperk" zoals de Amerikanen in Vietnam zeiden. In januari 1946 was ik in Berlijn, toen de bezettingstroepen de Duitsers hun land hielpen heropbouwen. Een Noordamerikaans officier bevoorradde de Duitse

kinderen. Eén van zijn collega's verweet hem "de vijanden te verzorgen". "Ik heb geen vijanden onder de zeven jaar" antwoordde hij heftig. Maar wij, Franse burgers, aanvaardden door ons stilzwijgen allemaal dat de kinderen van Irak - zelfs in 1992 - nog als vijanden worden behandeld. Wat heeft de *Wereldtop van kinderen*, die in 1990 in New-York werd gehouden, dan gezegd?

Ramsey Clark organiseert op 29 februari 1992 in de buurt van de UNO een *Moreel Tribunaal*, dat geïnspireerd is op het *Russel-tribunaal*. Daar zal "geoordeeld" worden over de oorlogsmisdaden die hij Georges Bushen zijn ploeg verwijt. Het is waar dat Saddam Hoessein óók (om andere redenen) een ware misdadiger is, maar dat is nog geen reden om - onder het voorwendsel dat hij gestraft dient te worden - door te gaan met het uitmoorden van Iraakse kinderen. Na de "uitspraak" van New York zouden we andere verantwoordelijken, dichterbij ons, eveneens in vraag kunnen stellen.

Toch nog een *Gelukkig Nieuwjaar!*

René Dumont, die in 1974 presidentskandidaat was, schreef o.a. "L'Afrique noire est mal partie", "L'utopie ou la mort" en "Finis les lendemains qui chantent". Hij bereidt een boek voor over de "dwaze Golfoorlog".

Tweede handsklederbeurs

Vrede bereidt reeds de Tweede handsklederbeurs voor die in de loop van de maand mei moet plaats hebben. Deze verkoop betekent een niet te onderschatten inkomen voor ons tijdschrift. We doen dan ook reeds een beroep op onze lezers om, gebruik makende van hun lenteopruiming, ons hun niet meer gebruikte klederen e.a. voorwerpen te bezorgen. Hartelijk dank bij voorbaat. Klederen kunnen afgegeven worden in het sekretariaat, Knokkestraat 44, 9000 Gent (van 9 tot 17.30 u.). U kunt ons eveneens bellen op nr. (091) 21 18 39.

't Kan verkeren

1992 moest, na de Golfoorlog, het jaar worden van de economische relance. Dit bewoerden althans de Westerse politieke leiders, economische instituten en media. De werkelijkheid ziet er anders uit. De terugkeer van de glorie tijd laat op zich wachten.

In de plaats van een economische heropleving komen er de "herstructureringen" in de hoop zodoende de winsten te zien toenemen.

Zo heeft de primus van de Amerikaanse technologie IBM, na voor de eerste maal in zijn bestaan in de "rode cijfers" te zijn beland, opnieuw 20.000 werkplaatsen uitgeschakeld en zijn effectieven teruggebracht naar deze van ... 1972.

General Motors, 's werelds grootste autobouwer, gaat in de eerstvolgende vier jaar 21 van zijn 38 bedrijven sluiten en met een 74.000 arbeiders op straat zetten.

Een andere reus, United Technologies, nochtans bedrijvig in de winstgevende sektor van de luchtvaart en ruimte industrie, voorziet de sluiting van een honderdtal van zijn instellingen over de wereld en een vermindering van 7 % van zijn werknemers (13.300) waarvan 12 % van zijn kaderpersoneel.

Ook op het oude continent vallen er brokken. Het Duitse chemisch bedrijf BASF kondigt de afdanking aan van 5.000 werknemers waarvan 4.000 in Duitsland. Van zijn kant staan bij het Zwitsers chemiebedrijf Ciba-Geigy 5 tot 9.000 werkplaatsen op de helling. In de Franse autonijverheid is het Renault die 3.747 werkposten gaat afschaffen en de PSA heeft in Citroen de gedeeltelijke werkloosheid ingevoerd terwijl bij Peugeot 1.421 mensen hun job verliezen. Het grootste Franse staalbedrijf USINOR-SACILOR kondigde eveneens aan binnen de drie jaar 800 banen te likwideren.

En ook in ons land horen we haast dagelijks over nieuwe afvloeiingen...

Ondanks de veel gehoorde optimistische verklaringen is het op dit ogenblik niet de economische heropbloei maar de toename van de afdankingen en werkloosheid die aan de dagorde staan. De zo geprezen vrije markteconomie blijkt dus ook heel wat schaduwzijden te hebben. In eerste instantie voor de werkende bevolking. (ads)

Toch zien de ministers van financiën en de gouverneurs van de centrale banken van de G-7 dat de hinderpalen, die in veel landen een economische heropleving in de weg staan, aan het afzwakken zijn. Er is dan ook sprake van een verbetering van de omstandigheden voor economische groei, aldus de slotverklaring.

uit het verslag over de Top van de G 7 in de Financ. Ek. Tijd (28/1/92)

Belgische openbare schuld neemt toe

De globale staatsschuld bedroeg, eind oktober 1991, niet minder dan 9.319 miljard frank waarvan 1.137 miljard in Belgische franken en 1.137 miljard in vreemde valuta's. De financiële activa beliepen 803 miljard frank zodat de nettoschuld uitkwam op 8.516 miljard frank.

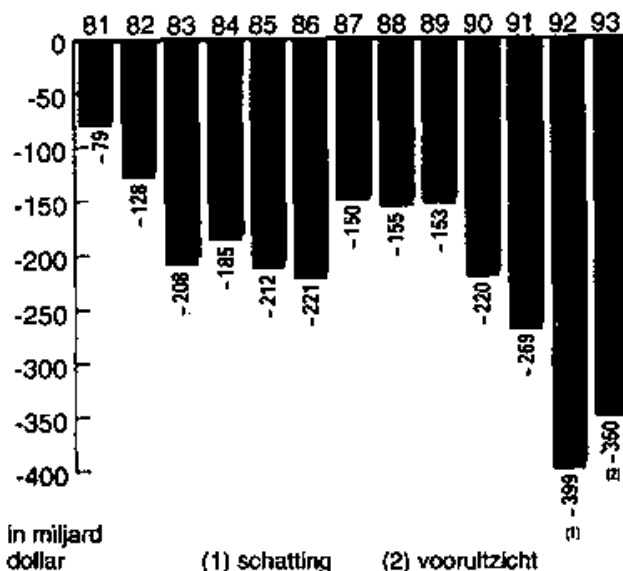
Het bruto nationaal product voor 1991 wordt door de Nationale Bank op 6.834 miljard frank geraamd. Zodoende draagt de nettoschuld 125 % van het BNP.

Hierbij moet dan nog rekening gehouden worden dat, door het tekort op de begroting, de staatsschuld jaarlijks nog met ± 400 miljard toeneemt.

De rentelasten op de schulden namen toe van 702 tot 713 miljard terwijl de directe belastingen slechts stegen van 1.077 tot 1.097 miljard en de indirecte belastingen van 802 tot 836 miljard frank. De sociale zekerheidsbijdragen van 986 tot 1.036 miljard frank.

In het perspectief van de beslissing van de top van Maastricht voor het tot stand komen van een Europese munt zou de openbare schuld tegen 1996 slechts 60 % van het BNP mogen bedragen wat zou betekenen dat op 4 jaar een gedeelte van het jaarlijks tekort op de begroting zou moeten weggewerkt worden en de openbare schuld met meer dan de helft vermindern. Wie zal dat betalen? (ads)

Evolutie van het budgettaire deficit van de Verenigde Staten

Het federaal budget van de Verenigde Staten slaat op een periode van 12 maanden die gaat van oktober tot september van het volgende jaar. Het budget 1991 liep dus van 1 oktober 1990 tot 30 september 1991. Het budget 1993 (oktober 1992 - september 1993) voorziet een deficit van 351,9 miljard dollar. Deze vooruitzichten zijn gebaseerd op een economische groei van 2,2 % dit jaar en 3 % in 1993.

Marokko, een bevriend koninkrijk en een goede democratie. En toch...

Mohammed Madrani, een 38-jarige getuigt over zijn negenjarige gevangenschap. Geen enkele humanitaire organisatie was bekend met zijn aanhouding. In 1985 kwam deze student in de filosofie vrij. Wat was zijn misdaad? Maar hij is geen uitzondering. Amnesty International lichtte ook een tipje van de sluier op.

Mohammed Nadrani studeerde te Rabat. Op 22-jarige leeftijd op de 12^e april '76 werd hij in zijn appartement aangehouden door de politie in burger, die bij hem binnenbraken. De "misdadiger" was lid van een Marokkaanse studentenorganisatie, het UNEM en van een marxistische, genaamd Ila al Amam, wat "Voorwaarts" betekent. Gezien hij Berber is, was hij al verdacht.

Hij werd geboeid en zwaar mishandeld en dan naar het Algemeen Centrum van de DST, de staatsveiligheid overgebracht. Daar trof hij medestudenten aan: Abderrahman, Kounsi, Mohammed Errahoui, Driss Monlay, Lahrizi en Abdemasser Hachem Banou.

Dan volgen er weer beestige mishandelingen, die ik de lezer liefst bespaar. Mohammed Nadrani en zijn medegevangenen bleven 16 maanden dag en nacht geboeid en geblinddoekt in dit foltercentrum gevangen!

De 5^e augustus '77 werden de gevangenen gewekt met de woorden: "We gaan jullie vrijlaten!" Ze werden als koopwaar opgetast in een vrachtwagen en dit bij een temperatuur van 45°, zodat ze bijna stikten. Een pak dekens dat boven hen werd neergelegd maakte er een ware martelgang van. Iedereen werd misselijk en men gaf over, zodat we allemaal net van het spuwsel werden. Urenlang duurde de reis naar fort Thami el-Glaoui te Agdez, in de nabijheid van Zagora in de provincie Quarzazate. Daar aangekomen werden ze geslagen met harde dadeltakken. Elke dag werd er op losgeklopt en dit bij de minste aanleiding. Men schreeuwde de gevangenen toe dat dit de laatste gevangenis van Marokko is en dat ze hier zijn om er te sterven.

Een anderhalve maand later kwam een chef hen waarschuwen dat hun stamgenoten van de Westelijke Sahara hen kwamen vervoegen. Een honderdtal overlevenden, in familieverband, gevan-

gen sinds '75, kwamen ons lot delen. De buitenwereld bleef al die tijd stom... De nieuwkomers omhelsden ons en bedachten ons met enkele stukken brood en zeep en er heerste wat vreugde in ons miserabel bestaan...

Van deze gevangenen liggen er 27 begraven in de binnenkoer van het fort. Slechts 21 dagen van de drie jaar dat Mohammed en zijn vrienden doorbrachten in dit fort zouden zij samen zijn met de Saharabewoners. Hun leven was nog slechter dan het onze. Ze werden het slachtoffer van allerlei ziekten. De meest voorkomende was de verlamming van de onderste ledematen. Ze verplaatsten zich kruipend op hun handen...

Ook de rattenplaag was een ware foltering, vooral 's nachts. Er werd veel geklaagd over rottende kiezen en abscessen. Het eten was pover: een halve pollepel linzen, water inbegrepen, enkele wortel- of raapschijven 's morgens en 's avonds een stuk oudbakken brood. Het was feest als we eens enkele sardienen of een vingerlengte vlees te eten kregen. De dagen gleden langzaam voorbij. Mohammed, filmfiethebber, vertelde om de tijd te doden over films die hem waren bijgebleven. Er werden ook gedichten voorgedragen, men zong en men leerde Frans en Arabisch. Men bedacht allerlei vertellingen. Kortom, ze beten zich vast in hun overgebleven kennis, want ze voelden dat hun geheugen hen langzaam maar zeker in de steek liet.

Alle gevangenen, waaronder Mohammed, die vluchtelingen ondernamen en die daarom gruwelijk gefolterd werden, gingen op transport naar Kalaat M'Gouna. Deze gevangenis werd enkele jaren geleden gebouwd en is heel geschikt om gevangenen in totale afzondering te houden, wat anderhalf jaar Mohammeds lot werd. De lijfstraffen, dagelijkse kost maakten er een ware hel van. Eindelijk mocht hij zijn kameraden ver-

voegen. Hij was een oud man geworden, mager, bleek en met grijzend haar en dit op zijn 32^e jaar! Tot nog toe was er geen proces, noch veroordeling geweest, kortom regelrecht tegen de universele verklaring van de Rechten van de Mens in. Op 30 december '85 kwamen drie mannen van de DST uit Rabat meedelen dat hij en Kounsi, Errahoui, Lahrizi Banou vrij waren op voorwaarde dat ze niets zouden vertellen over hetgeen ze beleefd hadden! Vijf jaar lang moest Mohammed wachten op een uitreisvisum voor Frankrijk. In Saint-Etienne, bij een van zijn ouders, vond hij onderdak. Hij tekent en schildert wat hem overkomen is, want iedereen moet het weten water in Marokko gebeurt, nu nog altijd!

Het strekt Amnesty International tot eer dat het Marokko op de korrel nam en dit ter gelegenheid van de verdwijning van de vrouw Magboula ment Bouchraya op 20 januari '81. Ook honderden burgers uit het zuiden van Marokko en de Westelijke Sahara verdwenen. Het kind, Abdallah Oufkir, 3 jaar, zit gevangen en dit al 18 jaar. Samen met vier zussen, een broer, zijn moeder en een tante! Waarom? Omdat Abdallah de zoon is van generaal Mohammed Oufkir, die een mislukte staatsgreep pleegde.

Waarom zijn er zoveel ontevredenen in Marokko en ontvlucht men dit land? Omdat meer dan de helft van de beroepsbevolking werkloos is en 67 % van de Marokkanen analfabeet zijn! In Europa zijn de gastarbeiders een probleem, maar wie is er eigenlijk schuldig? Waarop wachten onze beleids mensen en die van het Verenigd Europa om orde op zaken te laten stellen in Marokko? En de Verenigde Naties? Geen vuiltje aan de lucht.

René Van Nerum

bronnen:
Humanité, Le Monde en A.I. (Amnesty International)

Praten met fascistena?

De zwarte zondag van 24 november heeft een schokgolf teweeggebracht. Al jaren was het Vlaams Blok in opmars door met extreme en racistische slogans op de latente onvrede van de bevolking (werkloosheid, verloedering van woon- en leefmilieu, onveiligheid, gebrek aan toekomstvooruitzichten...) in te spelen. En toen kwam de "dijkbreuk"...

Het harde ontwaken

Of die verkiezingsuitslag ook een "shoktherapie" is moeten we nog afwachten. Het is althans een goed teken dat de politici zich aan 't bezinnen zijn over de oorzaken van die extreem-rechtse dijkbreuk: het "salonfähig" en aanvaardbaar maken van het VB door de media, het gebrek aan durf en rechtlijnigheid van de politieke partijen, de fouten en zwakheden van ons democratisch bestel, enz. Zij zijn ervan overtuigd dat ze de (boks)handschoenen moeten opnemen. Maar hoe? De werkgroep Luc Huyse heeft daar een lijstje met een aantal "aan- en afraders" voor opgesteld. De politici gaan alvast "de boer op" om - beter laat dan nooit - het oor te luisteren te leggen bij het volk.

De zwakte van de democratie

Maar ondertussen zitten we emee: met het VB als (neo-nazi)-partij én met zijn - democratisch - verkozenen. Hoe moeten we daar als democraten tegenover staan? De meningen zijn verdeeld. Sommigen menen dat de democratie sterk genoeg moet zijn om zich met democratische middelen te kunnen verdedigen. En dat daar dezelfde rechten en vrijheden gelden voor alle partijen, ook de extreem-rechtse. Anders komt ze over als ongehoorzaam en ondemocratisch. Ondemocratische en neo-nazi-organisaties als VB, Were Di, Voorpost, enz. hebben dus, evengoed als alle andere, het recht om te manifesteren, te vergaderen, bladen uit te geven, te spreken voor radio en televisie... Omdat de democratie gelijk heeft zijn haar argumenten redelijker en geloofwaardiger dan de simplistische slogans van het VB. Doodslagers als "eigen volk eerst" en het "migranten-profitariaat" zijn gemakkelijk met cijfers en feiten te weerleggen.

Dat is juist. Althans voor mensen die nog - willen - redeneren. In werkelijkheid echter zien wij, dat de argumenten, feiten en cijfers van de democratie niet opgewassen zijn tegen de VB-slogans. Juist omdat slogans gemakkelijk inslaan. Voor het

begrijpen van de democratische argumenten is er aandacht en tijd nodig, moet er gelezen en nagedacht worden. Dingen die niet meer tot het dagelijks leven van de doorsneeburger van vandaag behoren. Door de publiciteit, die, uiteraard, in slogan-terminen spreekt, door de televisie, met haar snelle opeenvolging van beelden, is de mens het logisch redeneren verleerd. Hij denkt in slagzinnen. Of beter gezegd: hij denkt niet.

Hoe democratisch is het Vlaams Blok?

De democratische troefkaart wordt door het VB zelf handig uitgespeeld. Het stelt zich op naast de andere - democratische - partijen en eist bijgevolg ook al de democratische vrijheden - van verenigen, vergaderen, betogen... - voor zich op. Maar buiten, naar het publiek toe stellen de VB-verkozenen zich - in hun taal, houding, kleding... - op als beschaafde, ontwikkelde, dus aanvaardbare, mensen. Een beeld, dat door de media nog versterkt wordt. Maar achter die mooie façade - bij de "eigen volksgenoten", op de vergaderingen, in de stamcafés... - krijgen we een heel ander beeld te zien: dat van de stoere jongens aan de tapkast (vrouwen tellen niet mee - die horen thuis aan de haard, bij het kroost), met de stoere en agressieve taal. Leden én leiding zijn niet bang voor een racistische-fascistische uitlating of voor een stukje straatgeweld tegen migranten of tegenstanders. (Sommigen hebben daar zelfs een veroordeling voor opgelopen.) Dit is nu eenmaal de demagogie, eigen aan (neo)-nazi's...

Maar ze zijn geen nazi's, zeggen ze, en geen Hitler-fans. Wat niet wegneemt dat ze aantreden op herdenkingen van Oostfrontstrijders in Stekene en Lommel. Dat ze bindingen hebben met buitenlandse fascistische en racistische organisaties, zoals de KKK, het Franse Front National, de Nederlandse Volksunie, de Deutsche Volksunion, waar ze als gasten uitgenodigd worden. Dat Bert Eriksson een vriendschapsbezoekje brengt aan Leon Degrelle. Dat Karel Dillen huldevieringen

organiseert voor nazi's, zoals Rudolf Hess en oorlogscollaborateurs, zoals VNV-leider Staf de Clercq. En dat diezelfde Dillen in de Europese fractie van de extreem-rechtse partijen zéélt naast andere "beruchttheden": de gewezen Waffen SS-er Schönhuber van de Duitse Republikaaner en Jean-Marie Le Pen, die de jodenvervolgung en de concentratiekampen heeft afgedaan als "een detail van de geschiedenis".

Filip Dewinter beweert dat het VB niet revisionistisch is: "Iedereen die zich binnen de partij met het revisionisme bezighoudt vliegt eruit" (De Morgen, 11/8/1990). Wat dan ook, om konsekwent te zijn, zou moeten gebeuren met Karel Dillen, Roeland Raes, Xavier Buisseret, André Van Hecke en Jos Rogiers, VB-ers die zich in hun geschriften als revisionisten hebben laten kennen. Want, hoewel het VB zich distancieert van het nazisme, toch doet het al het mogelijke om dat nazisme te minimaliseren. Wel een vreemde kronkeling, dunkt mij. Maar daar liggen de VB-ers blijkbaar niet van wakker.

Lessen uit de geschiedenis

De democratische schaapsvacht van het VB moet ons nog meer tot waakzaamheid aanzetten als wij denken aan de uitspraken van de Duitse voorgangers én leermeesters. Toen in 1928 de eerste NSDAP-verkozenen in de Reichstag verschenen verklaarden ze dat ze kwamen als wolven en dat de tegenstanders hun klauwen weldra in de nek zouden voelen. De democratie werd gebruikt, met al de middelen die ze ter beschikking stelde, om de democratie kapot te krijgen. Trouwens, ook na zijn verkiezingsoverwinning weigert het VB om zijn verantwoordelijkheid op te nemen. Net zoals de nazi's toen. Want, dixit Filip De Winter: "Dat zou het einde van onze partij zijn". Tot het sterk genoeg is. En dan eerst, als het te laat is, zullen we de klauwen voelen...

Uit dit alles kunnen we onze conclusies trekken. En onze houding bepalen. Het is duidelijk: het VB is geen democratische partij. Maar in een democratie is verble-

den niet mogelijk. Het verbod zou als een boemerang werken en het VB tot martelaar maken. Ook doodzwingen is niet de juiste taktiek. Dat zou betekenen de kop in het zand steken. Want het VB bestaat. Mét zijn racisme, zijn xenofobie, zijn neofascisme. De bruine pest moet aangepakt, moet bestreden worden. Net als de kanker. Zo krachtdadig en effectief mogelijk. We zijn al te laat. Het had al lang moeten gebeuren. Van in den beginne. Het VB aanpakken; bestrijden! Niet door het telkens in het nieuws te brengen met zijn congressen, bijeenkomsten, betogingen, - die voor velen toch als propaganda

overkomen. Niet door het in de media een tribune te geven om naar buiten te treden. Maar wel door het te ontmaskeren, door het te tonen zoals het is: racistisch, sociaal, reactionair, ondemocratisch, demagogisch.

Geen verdraagzaamheid dus voor de onverdraagzamen. Geen linkervang na de eerste kaakslag. Er zijn wetten die moeten verhinderen dat racisme en fascisme terug een kans krijgen. De wet Moureaux b.v. Ze moeten toegepast worden. Ook, en vooral, tegen het VB en tegen de extreem-rechtse straatterroristen, die er maar al te vaak ongestraft of

met een lichte straf vanaf komen. Wat in Nederland kan moet ook hier kunnen*.

Jan Van Calsteren

(*) (Een voorbeeld van hoe men in Nederland met extreem-rechts omgaat. In de zomer 1990 organiseerde de Anna Frank Stichting een tentoonstelling - "Eigen volk eerst" -, waarin het VB, het Front National, de Centruumpartij en de Republikenar getoond werden als racistisch, neo-nazistisch en revisionistisch. De Centruumpartij en het VB verklaarden dat ze "dergelijke insinuaties meer dan beu" waren. Filip Dewinter: "Het is schandelijk het leed van zoveel miljoenen mensen (Joden) te misbruiken om een heksenjacht tegen het VB en de Centruumpartij te ontzetten". (Over de demagogie van de Holocaust-ontkenners gesproken). Het VB en de Centruumpartij belegden een persconferentie. Die werd verboden. Toen ze toch doorging werd het hele zootje, Filip Dewinter inclusief, gearresteerd).

Eerlijkheidshalve

Een Arabisch standpunt

Abdelsselan Jalloud is bekend als de tweede belangrijkste man van Libië, en in de ganse Arabische wereld beschouwd als een intelligent politiek denker. Naar aanleiding van de opgang van het Islamitisch Fundamentalisme in Algerije verklaarde hij o.m. in een interview aan "Le Monde": "Wat in Algerije voorvalt is het resultaat van een lang proces dat gaande is in de Arabische wereld. Het is het gevolg van de sinds twee eeuwen durende repressie van de Arabische wereld door het Westen. Repressie in de zin dat ze een totale culturele aliënatie voor gevolg heeft gehad ten voordele van het Westers consumptiemodel. Sinds ze onafhankelijk werden hebben perverse natieën geschermd met slogans als vrijheid, vooruitgang en democratie. Slogans die ze nooit hebben gekoncretiseerd. Voor de Arabische volkeren had dit een enorme frustratie als gevolg maar tevens de wens hun eigen wortels terug te vinden, d.w.z. de Islam.

Bovendien stellen we vast dat sinds de Golfoorlog het Oost-West-konflikt zich omgebogen heeft tot een Noord-Zuid-konflikt en zelfs in zeker opzicht tot een tegenstelling tussen het kristelijke Westen en de Arabische Islam".

Jalloud verwerpt het Iraans model omdat het theokratisch en niet-democratisch is. Libië, voegt hij er aan toe, is geen lekenstaat. Wij steunen ons op de Koran en de Charia maar we hebben hierbij een evenwicht gevonden. Voor de Arabische landen is een democratische Islam nodig, een Islam van de dialoog. (ads)

Zo gaat het...

Op het ogenblik dat in de V.S. de economische crisis toeslaat en de massale af-dankingen aan de orde staan wordt ook onze aandacht gevestigd op de ontzaglijke inkomsten van sommige topmanagers van de industrie.

In het land van de 14 miljoen werklozen en de tientallen miljoenen armen die met een inkomen moeten rond komen dat onder het levensminimum ligt, is bekend geworden dat de leider van Time Warner in 1990 aan lonen en beursinkomsten een inkomen had van 3,5 miljard B.fr. Hierna volgen o.a. de baas van Reebok met 1,96 miljard fr. en deze van Walt Disney met 1,85 miljard fr.

En... 1991 blijkt nog een beter jaar geweest te zijn. Niet door de economische resultaten van hun bedrijven maar dank zij de verhoging van hun beursinkomsten. Zo wordt via deze weg voor de bazen van de honderd grootste Amerikaanse bedrijven het gemiddeld bijkomend inkomen geschat op 2,63 miljoen dollar. (ads)

De heilige alliantie

Het Amerikaans tijdschrift "Time" heeft, in een recent nummer, een en ander uit de doeken gedaan dat zeker iedereen tot nadenken moet stemmen.

Hieruit blijkt dat in mei 1982 de toenmalige president Reagan een geheim dekreet ondertekende waardoor hij de toestemming verleende tot economische, politieke en geheime operaties om het toen bestaande regime in Polen te ondermijnen.

Drie weken later, op 7 juni 1982, had

Reagan een lang onderhoud met Paus Johannes Paulus II waarbij beiden een overeenkomst afsloten om in dit perspectief samen te werken. Reagan en de paus wilden tevens langs die weg uiteindelijk bereiken dat de Sovjetekonomie ineen zou storten en haar invloed in de overige landen van Oost-Europa zou verliezen. Het geld voor de opgezette operaties kwam o.m. van de CIA en werd o.m. via het kantoor van "Solidariteit" te Brussel naar Polen versluisd.

Volgens "Time" werd zo een netwerk van organisaties rond "Solidariteit" dat op initiatief van Reagan en de paus werd opgericht financieel gesteund.

Een woordvoerder van "Time" verklaarde dat de verslaggever Carl Beinstein zijn artikel had samengesteld op basis van gesprekken met, en interviews van 75 functionarissen van het Vaticaan en de regering Reagan. Moet er nog zand zijn? (ads)

Mensenrechten

Tijdens de Panorama uitzending over Koeweit kregen we een van die vele Filipijnse vrouwen - de werkvrouwen en slaven van de Koeweitse elite - op het scherm die verklaarde slechts om de twee jaar in verlof te kunnen gaan om haar kinderen en zieke echtgenoot te bezoeken... Een paar dagen later in de uitzending N.V. De wereld vertelde eveneens een Filipijnse vrouw dat haar vader sinds vijf jaar in Canada werkte zonder ooit naar huis te zijn gekomen. Moderne slaven in onze twintigste eeuw waarover onze "mensenrechtenverdedigers" zich weinig zorgen maken.

Het Condor-Legioen in Vlaanderen

Het "Legion-Condor", zoals de Duitsers het noemden, werd op 6 november 1936 te Sevilla in Spanje, gevormd om Franco zijn oorlog tegen de Spaanse republiek te helpen winnen. Zo luidt het althans officieel. In werkelijkheid was de oprichting van het "Flieger Legion Condor" beslist te Berlijn op het O.K.W. (Oberkommando der Wehrmacht).

De deelname van het "Legion" aan de agressie tegen Spanje - ik gebruik de term burgeroorlog niet - had twee bedoelingen: enerzijds Franco aan de macht brengen; anderzijds het Duitse vliegerkorps een praktische opleiding geven in het vooruitzicht van de komende agressies die door het O.K.W. werden voorbereid. Men mag inderdaad niet uit het oog verliezen dat de bemanningen van het "Legion" om de twee maanden werden afgelost. Zo werden, naar schatting, 25.000 piloten, copiloten, boordschutters, e.a. in Spanje opgeleid.

De kommandant van het "Legion-Condor" was generaal Sperte. Hij maakte zich o.m. beroemd door het bombardement van Guernica waaraan Pablo Picasso zijn gelijknamig schilderij opdroeg. Hij herhaalde zijn kunde met het bombardement van Rotterdam in 1940. Persoonlijk had ik ook al kennis gemaakt met het "Legion" toen we op 11 februari 1937 gedurende zes uur, in opeenvolgende golven werden gebombardeerd tijdens het Jarama-offensief.

In juni 1940 was er al een "Vorkommando" op het Westvlaamse vliegveld van Wevelgem toegekomen dat de opdracht had de komst van het "Legion" voor te bereiden.

Op 2 juli kwamen de eerste toestellen van het "Geschwader" te Wevelgem aan, die "eer" die Wevelgem te beurt viel was te verklaren door de rol die het toegewezen werd in de luchtaanvallen op Londen en andere Engelse plaatsen. Zulks vond zijn bevestiging in het bezoek dat de Führer aan Wevelgem bracht in de maand juni 1940.

Op 9 juli had de eerste gewapende verkenningsvlucht langs de Engelse kust plaats. Die dag stegen zes toestellen om 14 u. op. Het ging in de richting van Harwich en vandaar tot Scapa Flow. Rond 19 u. kwamen vijf toestellen te Wevelgem terug. Het zesde was op de terugweg door de R.A.F. neergehaald. Die vlucht werd dezelfde avond bedacht met een concert van de militaire muziekkapel die zich had opgesteld aan het H. Hartbeeld bij de kerk van Wevelgem. Hauptman Dreeker, bevelhebber van het vliegveld en oud-piloot uit 1914-18 was

er bij.

In augustus kwamen er nog een aantal "Heinkels" bij. Zij kwamen uit Stavanger in Noorwegen. Dit wees er op welk belang men aan de vliegbasis van Wevelgem toewees. De bevestiging hiervan kwam in het bezoek dat Reichmarshall Herman Goering te Wevelgem aflegde op 10 september 1940. De "dikke" was vergezeld door de generaals Loerzer, Bodenschatz en Sperte (de man van Guernica en Rotterdam). Voor hauptman Dreeker was dat een hoogdag want hij werd bevorderd tot "Fliegerortskommandant" en bleef op die post tot mei 1944.

Zijn kommandantur strekte zich uit over de gemeenten Wevelgem, Bissegem, Gullegem, Ledegem, Marke en Moorsele. Die gemeenten vormden een soort van gordel rond Wevelgem. Op hun gebied werd ook het zwaar afweergeschut opgesteld om het vliegveld van Wevelgem te beveiligen.

Opmerkenswaardig was dat naargelang de maanden verliepen de luchtgevechten zich meer en meer boven Duits-bezet gebied afspeelden wat er op wees dat de geallieerde luchtmacht krachten actiever en agressiever werden. Vooral boven Boulogne, Calais, Kassel, en de Belgische kust werden gevechten geleverd. Op 8 november had al een gevecht boven Wevelgem plaats. De "Luftwaffe" begon ernstige verliezen te lijden. Op 25 december, Kerstdag, bracht Oberst Galfand een bezoek aan de gekwetste piloten die ondergebracht waren in het gesticht van de "Heilige Voorzienigheid" te Kortrijk. Meer en meer verschenen geallieerde vliegtuigen boven Wevelgem, hetzij op doorvlucht of op verkenning. Dat kan vanop de grond niet uitgemaakt worden. Op 29 augustus 1942 verschenen om 11.30 u. de nieuwe B. 17 "Forteresse", dertien in totaal boven Wevelgem. In totaal werden 25.000 kg bommen afgegooid. Twintig bommen vielen op de vliegbanen en verder werden munitiedepots getroffen, hoeveel manschappen getroffen werden was nooit bekend. Tweehonderd arbeiders uit Wevelgem en Moorsele werden opgeëist om de schade te herstellen.

Bij het Westvlaamse gemeentekorps

stond het vliegveld als aanvaldoel op de lijst. Het hoeft niet aangetoond te worden dat het binnendringen op het vliegveld een uiterst moeilijke en gewaagde onderneming zou zijn. Het zoeken naar de zwakke plek in de Duitse bewaking was dan ook permanent. De toename van de geallieerde luchtaanvallen boden ons een kans. De aangerichte schade aan de vliegbanen en gebouwen moest bestendig hersteld worden en daarvoor deed men een beroep op arbeidskrachten. Ook de "silo's" waarin vooral de bombardementsvliegtuigen waren beveiligd werden gedurig beschadigd hetzij door rechtstreekse treffers of door luchtverplaatsingen. Het herstel van die "silo's" die in U-vorm waren opgetrokken maakte het mogelijk de vliegtuigen dicht te benaderen. Met infiltranten onder de aangeworven arbeiders werden brandladingen met vertragingsonsteking in vliegtuigen aangebracht. Zulks moest in éénmaal gebeuren. Het was in de eerste dagen van september 1942 - dit jaar 50 jaar geleden.

Best laten we de Amerikaanse auteur George K. Tanham (1) aan het woord in zijn studie over de "bijdrage tot de geschiedenis van de Belgische weerstand" en waarvoor de Amerikaanse ambassadeur Douglas MacArthur het voorwoord schreef:

"De meest gelukte aanval op een vliegveld werd georganiseerd door de gewapende partizanen in september 1942. Zeven vliegtuigen gingen in de vlammen op, op het vliegveld bij Wevelgem."

Het is geen eenvoudige klus geweest. De vervaardiging van de brandprojectielen met artisanale middelen en het verschalken van de wachten vergde vindingrijkheid en moed.

Het was niet de laatste actie op het vliegveld. Begin 1944 werden zeven Russische krijgsgevangenen die door de Duitsers op het vliegveld waren tewerkgesteld bevrijd en overleefden de oorlog. Zonder medewerking van de bevolking was het niet mogelijk geweest.

A. De Coninck

(1) George K. Tanham: Contribution à l'histoire de la résistance Belge, Presses Universitaires.

EG-solidair met VS tegen Cuba

Sinds jaren probeert Washington het Cubaanse volk te wurgen door een niets ontziend embargo. Het Cuba van Fideel Castro moet volgens hen nu eenmaal met alle middelen bekampt en ten val gebracht worden. De Westerse wereld, die beweert bekommerd te zijn om de mensenrechten, schijnt zich hieraan niet te storen.

Evenmin als aan het feit er zicht dat op Cubaans grondgebied, tegen alle internationale regels in, een Amerikaanse militaire basis gevestigd is waarmede deze Cuba en de ganse regio onder haar controle wil houden.

De Europese Commissie van Jacques Delors, Karel Van Miert e.a. heeft nu eveneens preciese opdrachten gegeven om iedere directe hulp, of door tussenkomst van Niet-Gouvernementele Organisaties (NGO) te verbieden. Het alibi

voor dit standpunt is dat Cuba de mensenrechten niet zou eerbiedigen o.m. omdat de leider van een zwaar bewapend militair kommando, die Cuba was binnengedrongen om sabotage-opdrachten uit te voeren, was terechtgesteld.

Pierre Galand, de sekretaris-generaal van het Belgische Oxfam, heeft zo op 6 februari bekend gemaakt dat de EG-Kommissie hem heeft medegedeeld dat zij niet zal bijdragen tot de verzending van 250 ton melkpoeder bestemd voor Cubaanse kinderen, vrouwen en ouderlingen. Kort geleden protesteerden meer dan 50 Euro-parlementsleden tegen de nefaste houding van de EG-kommissie. Ze vestigden er de aandacht op dat deze beslissing gebaseerd is op een politiek van "twee maten en twee gewichten", gezien de EG politieke en economische relaties onderhoudt met vele Staten die bestendig de mensenrechten verkrachten. Denken we maar aan Israël, Turkije, Koeweit en zovele anderen. In oktober II.

vroegen nog eens 78 Euro-Parlementsleden de opheffing van het embargo tegen Cuba. Niets mocht baten. Is dit niet eens te meer het bewijs dat de EG-Kommissie gedwee in het spoor loopt van Bush zijn "nieuwe wereldorde"? Is dit tevens geen bijkomende reden om aan de solidariteit met het Cubaanse volk een nieuw elan te geven? (ads)

Medikamenten voor Cuba

We ontvingen in de voorbije weken volgende schenkingen:

C. Antwerpen 1.000; L.D. Humbeek 250; Y.V. Kortrijk 100; N.P. Gent 1.000; F.D.G. Asper 2.000; R.C. Hoboken 5.000; W.V. Semmerzake 500; K.P.B. Turnhout 1.000; D.C. Turnhout 250; C.M. Oudenaarde 400; L.S. Gentbrugge 1.000; L.V. Antwerpen 2000. Totaal 14.500 fr. Giften kunnen gestort worden op PRK 000-0956015-80 van Vrede vzw - 9000 Gent, met vermelding "steun Cuba".

Vredesinitiatieven

Dank voor het vertrouwen

De betekenis van de rol van ons tijdschrift VREDE moet hier zeker niet herhaald worden. Het is zeker evenmin nodig er op te wijzen dat voor VREDE, zoals ten andere voor de ganse progressieve pers, het financieel aspect een van de moeilijkste opgaven is. Maar VREDE is ook één van de weinige persorganen die fier kan zijn op de actieve en onbezoldigde inzet van een brede schaar medewerkers. Dit mag zeker wel eens gezegd worden in een tijd, een samenleving waarin hoofdzakelijk de jacht om geld primeert.

Zo lijkt het ons ook wel gepast om de vele vrienden te danken die, via een permanente opdracht bij hun financiële instelling, aan VREDE de fondsen bezorgen die ons toelaten de eindjes aan elkaar te knopen.

De vele lezers die een steunabonnement betaalden en diegene die al eens een bijdrage in ons Vredesfonds storten willen we evenmin vergeten.

Vanzelfsprekend ook niet diegene die, door het opgeven van hun E.S.-rekening bij Mercuriussparen, ons jaarlijks een niet te versmaden inkomst van de ASLK bezorgen.

Het moet ons van het hart dat we nogmaals aangenaam verrast werden.

Met ons januarinumnummer dat rond de twintigste van deze maand van de pers kwam deden we een oproep tot de lezers om, in de mate van hun mogelijkheden, ons te helpen bij de aankoop van een computer ten einde de werking van VREDE te bevorderen. (kostprijs ± 60.000 fr.)

Per kerende kwamen reeds de eerste bijdragen binnen.

Een maand later, we schrijven 24/2 werd reeds een bedrag bereikt van 45.150 fr. Nog een kleine inspanning en we hebben ons doel bereikt.

We danken al de reeds genoemde vrienden voor het vertrouwen die ze aan VREDE betuigen.

We verzekeren hen dat we dit tenzeerste op prijs stellen en dat we, van onze kant, geen inspanningen zullen sparen om VREDE steeds qua inhoud en opmaak te verbeteren en om voor ons tijdschrift nieuwe abonnementen te winnen.

We weten ook hiervoor op onze lezers te kunnen rekenen.

André De Smet

Steun computer

Anoniem Gent 10.000; I. & A. B. Brussel 1.000; R.B. Temse 500; L.R. Antwerpen 1.000; H.J. Oostende 300; L.S. Vilvoorde 500; P.C. Hoboken 500; J.S. Deurne 1.000; R.C. Gent 500; C.W. Destelbergen 150; J.V.C. Antwerpen 1.000; M.M. Deurne 1.000; F.Z. Maasmechelen 500; J.D.L. Aalst 500; D.B.M. Nederhaselt 500; D.L. H. Zottegem 500; W.C. Brussel 1.000; J.J. Wolvertem 500; K.D. Oostende 500; K.M. St.-Niklaas 500; A.S. Gent 500; V.B.O. Deurne 1.000; R.H. Ronse 500; G.B. Gent 500; C.D'H. St.-Niklaas 1.000; L.M. Ekeren 2.000; U.V.D. Gent 100; R.B. Gent 1.000; M.S. Willebroek 1.000; A.W. A'pen 1.000; M.C. Hoboken 5.000; A.V. Brasschaat 200; D.G. Aelseberg 250; S.D.G. Malle 400; E.J. Edegem 1.000; J.C. Zoersel 250; A.V. Berchem 500; L.S. Gentbrugge 500; A.C. Mariakerke 1.000; J.F. S. Antwerpen 500; W.D.R.'s Gravenwezel 1.000; L.V. Antwerpen 1.000; R.M. Oostende 500; G.K.D.M. Houthalen 500; C.V. St.-Niklaas 500; L.V.G. Brussel 1.000; J.N. Essen 500; Totaal 45.150 frank.

Dialogogavonden voor de Vrede

ANTWERPEN

10 maart om 20 uur:
Bespreking basis en politiek kongres.
Vredescentrum - unolaan - Deurne.

BRUGGE

13 maart om 20 uur:
Bespreking Basis en Politieke tekst Kongres
Volkshogeschool - Ballestraat.

AALST

Maandag 16 maart om 20 uur:
Vredeshuis - Zonnestraat 26, Aalst.
Discussie basis en politieke tekst in voorbereiding van het nationaal Kongres van Vrede vzw op 25 april te Gent.

OOSTENDE

Vrijdag 13 maart om 20 uur:
Algerije in de actualiteit
Inleiding: Dirk Beke - werkleider seminarie niet Westers recht (RUG), docent college ontwikkelingslanden (UFSIA).
Trefcentrum "Het Bakken", Fortuinstr. 18.

Zaterdag 21 maart om 20 uur:
"JAARLIJKS VREDESSOUPER"
in het Trefcentrum "Het Bakken".
Menu: waterzooi - dessert - koffie.
Gelegenheidstoespraak: Stef Lievens - verantw. vzw Ruimte.
Muziek-quiz, tombola en gezellig samenzijn (475 fr.).
Inschrijvingen bij bestuursleden en in "Het Bakken" vóór 16 maart 1992.

GENT

Dinsdag 17 maart om 20 uur
Vrede, Knokkestraat 44
Vrede in El Salvador
Inleiding: Kathy Keymeulen - Medische werkgroep El Salvador.

28 april

Europa in de jaren negentig.
Robert De Gendt (co-voorzitter VAKA-OCV) bespreekt de verschillende evoluties op sociaal, economisch en militair vlak.
Om 20 uur in de Knokkestraat 44.
Organisatie: Vrede regio Gent.

Initiatieven tegen racisme

Charta 91

Op 8 februari kwamen in Antwerpen meer dan duizend mensen bijeen in de KNS op uitnodiging van Charta 91. Charta 91 meent dat het succes van uiterst-rechts in Europa een symptoom is van dieper liggende processen die regelrecht uitmonden in maatschappelijke ontwrichting. De maatschappelijke crisis drukt zich uit op het politieke, op het sociaal-economische en op het culturele vlak. Charta 91 wil eerst en vooral een grondige discussie in duidelijke politieke termen. Ten twee vergt de actie een strategische en volgehouden inzet. Charta 91 wil een onafhankelijke beweging van individuele burgers zijn.
Contactadres: Jozef de Hasquestraat 7 te 2000 Antwerpen, tel. (03) 232 20 97.

Objectief 479.917

Dit initiatief wil tegen 24 november 1992 even veel handtekeningen verzamelen als er op 24 november 1991 stemmen waren op de belangrijkste fascistische partijen (Vlaams Blok, Front National, Agir).
De petitie die reeds verschillende duizenden handtekeningen verzamelde uit diverse kringen stelt:
Ondergetekenden eisen van de regering een positieve en radicale oplossing van het probleem van het racisme in onze samenleving. Deze oplossing moet klaar en duidelijk uitgaan van de menselijke waardigheid, gelijkheid en solidariteit. Wij eisen volledige politieke en sociale rechten voor de immigranten door de automatische toekenning van de Belgische nationaliteit aan allen die 5 jaar wettelijk in België verblijven.
Contactadres: Kazernestraat 68, 1000 Brussel.

Professoren tegen racisme

Brussel - Zeventhonderd academici ondertekenden een oproep waarin de politici worden aangepord om de strijd aan te binden tegen het racisme. Zij eisen de uitvoering van de voorstellen van koninklijk commissaris Paula D'Hondt en stamrecht voor iedereen die gedurende vijf jaar wettig in ons land verblijft. De oproep werd in Kamer en Senaat afgegeven. Volgens de academici is de tolerantiedrempel van het "fascistisch gevaar" overschreden. Zij pleiten verder onder meer voor een antiracistische opvoeding op school.

GENT

20 maart vanaf 21 uur:
De "Bijna Lente-ful van Oxfam".
Feestzaal "Vooruit", Gent, ingang 120 fr.

BRUGGE

12 tot 19 maart:
Cinema NOVO Festival (voorheen Driekontinentenfestival) in ciné Zwart Huis.

WAREGEM

Vrijdag 27 maart om 20 uur:
Kultuurcentrum De Schakel
tel. (056) 6213 40
Première "Zwaar Werk" door "Gekte" een jaarlijkse theaterproject van Lucien Bollaert met jongeren. Dit jaar een vervreemde, modernistische visie op het thema arbeid.

ANTWERPEN

Zaterdag 28 maart
Nacht van de Vrede ingericht door "Forum voor Vredesactie in de Handelsbeurs".
Kaarten 250 fr. bij voorverkoop.

GENT

8-MEI KOMITEE

Van 8 tot 17 mei wordt, in het Museum Van der Haeghen, Veldstraat te Gent een tentoonstelling ingericht met als thema:

De jaren 1930 - Toen niet - Nu niet - Nooit

De jaarlijkse plechtigheid aan het oorlogsmonument in het Zuidpark, J. De Bruyckersdreef te Gent zal plaats hebben op 8 mei om 18 uur.
De gelegenheidstoespraak zal gehouden worden door Truus Menger, verzetsstrijdster en beeldhouwster. De bevolking wordt opgeroepen om op een openblik dat het racisme opnieuw toeneemt talrijk aan hogergenoemde activiteiten deel te nemen.

I.D. Oostende 1.400; R.H. Destebergen 400; A. & I. B. Brussel 1.000; L.R. Antwerpen 400; M. Brecht 400; A.F. Gent 3.000; P.H. Leuven 300; A.M. Gent 1.000; E.V.D. Wetteren 200; W.N. Roeselare 400; V.V. Ledeborg 400; D.B. Gent 400; V.D. Brasschaat 1.000; M.M. W. Diepenbeek 400; T. G. Mortsel 250; R.D.G. St.-Niklaas 600; A.F. Gent 1.000; A.D.S. Oostende 200; H.B. Antwerpen 1.000; H.V.S. Oostende 200; M.M. Roeselare 200; E.L. Oostende 200; V.S. Leuven 400; W.D.R. 's Gravenwezel 500; L.B. Wilrijk 200; M.V. Pollare 400; R.M. Oostende 300; P.V.C. Maldegem 400; J.G. Nieuwerkerken 200; S.N. Zemst 400; D.G.-D.C. St.-Martens-Latem 400; J.B. St.-Amandsberg 400; L.B. Waregem 400; J.V. Antwerpen 200; H.D.S. Brugge 200; U.C. Torhout 200; M.Th.D. De Pinte 400; J.D.L. Aalst 200; M.C. Bredene 200; L.E. Mechelen 200; L.V. Antwerpen 400; R.N. Keerbergen 500; R.V. Ranst 200; L.V. Asse 200; C.V. St.-Niklaas 200; G.R. Kontich 400; E.D. Veldegem 200; E.V. Antwerpen 1.000; L.M. Drogen 1.000; F.D'H. Zedelgem 200; W.D. Brugge 500; A.D. Oostende 100; D.S.P. Aalst 200; J.V.C. Antwerpen 200; F.V.V. Gent 100; E.M. Gent 200; W.W. Kortrijk 200; Ch.D.S. Gent 200; M.V. Gent 200; M. Th. Brussel 400; J.E. Gent 100; M.T. Zwalm 1.000; E.D.B. Brugge 200; A.C. Mariakerke 400; R.W. Brugge 100; B.P. Oostende 400; Y.G. Hoevenen 200; A.L. Gent 200; K.L. Gent 200; F.D.C. Oostduinkerke 200; A.M. Brussel 400; M.D.T. Gentbrugge 200; Ph.D. Assebroek 200; W.W. Ruiselede 1.000; R.B. Gent 400; E.F. Oostende 1.000; F.V.Z. Bomem 200; N.B. Berchem 2.000; J.C. Zoersel 200; A.D. Gent 100.
Totaal 35.500 frank.

Hartelijk dank

PRK 000-0956015-80 — Vrede Gent

Win een nieuwe lezer
voor Vrede

De wereld rond
met de
Internationale
Postcheque

■ 150.000 agentschappen in meer dan 40 landen

Met de internationale Postcheque kunt u alle kanten uit. Hij laat u toe geld op te vragen in zo'n 150.000 postkantoren verspreid over een 40-tal landen. Of u zich nu in Joegoslavië bevindt, of in Lichtenstein, te La Scala of te Istanbul, geld hebt u altijd bij de hand.

■ Zekerheid door een eigen waarborgkaart

Eigen cheques inwisselen - tot 7.000 Belgische frank in vreemde devisa's per cheque - kan u op vertoon van uw waarborgkaart en identiteitskaart. Een dubbele veilige omsluitel opdoet u als enige: uw cheques zou kunnen verzuiveren.

■ Pluspunten

American Express Travelers Cheques, Visa en Diners Club kredietkaarten. Om uw reizen te vergemakkelijken heeft uw postrekening nog heel wat te bieden. Vraag meer informatie.

■ Ja ik wil graag meer weten over de voordelen van de Postrekening

1122/91
Naam _____ Nr _____
Straat _____ Plaats _____
Postcode _____

■ Ongefrankeerd terug te sturen naar
POSTCHEQUE - Commerciële Dienst - Afd. 627 - 1100 Brussel

POSTCHEQUE

POSTREKENING PER SLOT VAN REKENING

U WEET TOCH AL DAT **MARNIX** VERHUIDS IS ?

Alles wat we altijd waren: goed, efficiënt, veelzijdig.

Kortom: een uitstekende boekhandel, maar...

ZOVEEL MOOIER !

EN OOK WEER OPEN OP ZATERDAG !

NEDERKOUTER 109

9000 GENT

TEL. (091) 25 10 92

Elke dag van 9 tot 18 uur
's Zaterdags van 10 tot 12.30 uur
en van 13.30 tot 18 uur

Uitslag van de kwis van het januarinumnummer.

1. Wie was de eerste President van Kongo?
Kasavubu (Belg. Kongo) of Fubert Joefoe (Kongo Brazzaville).
2. Waar werd de eerste atoombom getest?
Alamogordo (New Mexiko 16 juli 1945).
3. Naam van de eerste na-oorlogse Duitse Kanselier?
Conrad Adenauer.
4. Noem de hoofdstad van Madagascar?
Antananarivo (Tananarivo).
5. Wie was de Palestijn die in Brussel werd vermoord?
Naim Khader.
6. Van welk land is Couterou de hoofdstad?
Benin (voorheen Dahomey).
7. Waar houdt Frankrijk zijn atoombomproeven?
Mururoa.
8. Wie was de eerste President van Algerije?
Ahmed Ben Bella.
9. Noem de hoofdstad van Nederland?
's-Gravenhage (Den Haag).
10. Wie ondertekende de akkoorden van Potsdam?
Truman - Stalin - Attlee.
11. Noem 7 Belgische ministers van Buitenlandse Zaken sinds 1945?
Spaak - Harmel - Wigny - Van Elstlande, Fayat - Larock - Nothomb - Tindemans - Eyskens.
12. Wie waren de Franse Presidenten na de Gaulle?
Pompidou - Giscard d'Estaing - Mitterrand.

De verschillende inzendingen voor de Kwis getuigen van een grondige politieke belangstelling en kennis van onze lezers. Deze medewerking is zeker een interessante bijdrage tot het peil van "VREDE". Dank voor de inzet en doe zo voort. De meeste vrienden maakten slechts twee fouten waarbij vooral de hoofdstad van Nederland, 's Gravenhage (Den Haag) de struikelblok was. Slechts Jan Pieters uit Oostende maakte geen enkele fout en ontvangt dus een boek.

KWIS

1. Op welke eilanden werd Napoleon verbannen?
.....
2. In welke stad werden de akkoorden over de Algerijnse onafhankelijkheid ondertekend?
.....
3. Noem de hoofdstad van Canada?
.....
4. In welk jaar werden NAVO en Warschaupakt opgericht?
.....
5. Wanneer werd het akkoord van München ondertekend en door wie?
.....
6. Van welk land is Douchambe de hoofdstad?
.....
7. Noem de opeenvolgende sekretarissen-generaal van de Verenigde Naties?
.....
8. In welke maand en jaar ging de eerste betoging te Brussel door tegen de kernraketten?
.....
9. Hoe werd de Vietnamese generaal Giap bekend?
.....
10. Noem vier gewezen Belgische ministers voor Ontwikkelingsamenwerking?
.....

Antwoorden insturen vóór 15 april 1992. De lezer die de minste fouten maakt ontvangt een boek.

25 jaar geleden in vrede

Is de NPD zo ongevaarlijk?

"Het is volstrekt onjuist om in de NPD een afmerende verschijning te zien". Aldus de Westduitse minister van Binnenlandse Zaken Paul Lücke.

Begin '67, drie jaar na haar oprichting, telt de NPD echter al 30.000 leden; eind '66 had ze in de Bondsrepubliek 126 gemeenteraadsleden en 4 burgemeesters. In haar bestuur zitten verschillende voormalige kopmannen van de NSDAP, en gewezen leden van de Hitler jeugd en de SS.

Het is niet onbelangrijk enkele gedeelten aan te halen uit verkiezingsredevoeringen van NPD-sprekers:

"Nooit zijn er in het nationaal-socialistische Duitsland misdaden gepleegd. Deze laster is slechts propaganda van het internationale Jodendom en de Joodse pers".

Jozeff Truxa, NPD-districtsvoorzitter in München.

"Wij stellen in Europa territoriale eisen en willen een systeem met een eigen stempeel", H. Von Arnd, lid NPD.

"Emigranten en zij, die zich tegen het Nationaal-socialisme hebben verzet, zijn landverraders, want zij hebben hun vaderland verraden en met de vijanden van Duitsland samengewerkt. Daarvoor behoren zij berecht te worden", H. Moschiedler, NPD-propagandist.

"De NSDAP werd door de beste krachten in Duitsland gevormd. De oorlog werd slechts verloren door toedoen van de binnenlandse vijand en het internationale Jodendom".

"Wij hebben de concentratiekampen niet uitgevonden, en wensen deswege niet bestraft te worden. Men mag de opvoedende taak van de concentratiekampen niet vergeten, die van vele communisten behoorlijke Duitsers heeft gemaakt (...) De grootste mensenjacht in Duitsland was de vervolging van Nationaal-socialistische misdaden", Peter Stöckicht, tijdens NDP-betoging.

"Ik ben een vroeger lid van de NSDAP en ik schaam mij allerminst hierover. Ik ben er juist trots op, dat ik kon meewerken aan een grote politieke omwenteling", Felix von Bormann, NDP-bestuurslid.

Bondskanselier Kiesinger is ondertussen van mening dat "er geen sprake is van enige ontwikkeling van anti-grondwettelijke, anti-democratische tendenzen in de NPD".

juni '67

*wij nemen
uw drukwerk
au sérieux*

DRUKKERIJ GOFF N.V.
PIJNDERSSTRAAT 28 9000 GENT
TEL. 091/25.02.59 (4 lines)
FAX. 091/25.10.72

ELECTROS SKOORT 3 MAAL

KWALITEIT

alleen grote merken : PHILIPS - AEG - ACEC -
BAUKNECHT - ELECTROLUX - TOSHIBA

PRIJS

de laagste prijzen voor elektrische huishoudtoestellen

SERVICE

eigen gespecialiseerde technische dienst,
gegarandeerde herstelling van alle merken.

Kleuren-TV
HiFi & Stereo
Huishoudtoestellen

Electros

de speciaalzaak
aan het stadhuis
van Oostende
059/50.38.23

AUTOFINANCIERING
**SAMEN
KUNNEN WE
ALLES AAN.**

ASLK

De Golfoorlog was geen oorlog

Dr Linus Pauling is de meest onderscheiden Amerikaanse wetenschapper. Hij was twee keer Nobelprijslaureaat, een eerste keer in 1954: hij kreeg toen de Nobelprijs voor scheikunde voor zijn ontdekkingen op het terrein van de levenscyclus. Hij is de stichter van het wetenschappelijk en medisch Instituut Linus Pauling aan de universiteit van Stanford.

Hij kreeg een tweede Nobelprijs, deze voor de Vrede in 1963, dit in hoofdzaak voor zijn inspanningen om een verbod op nucleaire proefnemingen in de atmosfeer te bekomen.

Bovendien is L. Pauling laureaat van de Gandhi-prijs voor de vrede. Hij is Doctor Honoris Causa aan 45 universiteiten in de Verenigde Staten en over de wereld. In 1948 werd hij door president Truman gedecoreerd met de Medaille van verdienste.

8 januari 1991 kocht Linus Pauling een kwart pagina in de New York Times om een oproep te doen: "Stop de oorlogsdynamiek".

18 januari plaatst hij een andere boodschap in de Washington DC. Deze keer gaat het om een open brief aan president Bush die begint met: "Mensen doden en verwonden is immoreel. De oorlog doodt en vermoordt mensen. De oorlog is immoreel. Stop de oorlog. Neem eerder een toevlucht tot drukkingsmiddelen. Trek de ultimata terug in. Open de discussie, niet alleen over Koeweit, maar over alle grote wereldproblemen".

Zes augustus hield Linus Pauling een redevoering bij de uitreikingsceremonie van een speciale prijs, die de "Nuclear Age Peace Foundation" hem had toegekend.

Hij spreekt er uitvoerig over zijn twee in de pers gepubliceerde oproepen tijdens de Golfoorlog: "...Ik vroeg me (in die periode) af wat er nu zou gebeuren". Ik was niet erg boosaardig.

De Golfoorlog was geen oorlog. Ik dacht dat er een landoorlog zou komen en dat na de dood van zo een 50.000 Amerikanen, de onderhandelingen en de gesprekken over de problemen zouden aangevat worden.

Zo verliepen de zaken niet en de oorzaak daarvan is iets dat ik had moeten voorzien. Ik ben er niet toe in staat geweest. Er werden ongeveer 150.000 vluchten tegen Irak uitgevoerd, de voornaamste schade die aan Irak toegebracht werd is door de luchtmacht en voor een stuk door raketten vanop de marine veroorzaakt. Er was weinig weerwerk vanwege Irak. Waarom? We hebben ten tijde van het Iraans-Iraaks konflikt aan de Irakezen oorlogsmateriaal (vliegtuigen, tanks, raketten) ter waarde van ongeveer 1 miljard dollar verkocht, toen we Irak tegen Iran steunden. Tegelijkertijd, gaf president Reagan

ongeveer 2.500 miljard dollar uit om onze oorlogsmachine te hervormen. Men heeft er veel geld en energie ingestoken. Zodat Irak de in onbruik geraakte oorlogstuigen had, en dat wisten we, terwijl wij over het modernere materiaal beschikten, waartegen het oudere weinig kon beginnen. Ik ben er zeker van dat president Bush, het Pentagon, en de experts in Washington wisten dat de situatie zo was. Zij wisten dat onze wapens, vooral onze luchtmacht, superieur was en bijgevolg kenden ze het resultaat. Wat was het? 150 gedode Amerikanen. Hoeveel Irakezen, soldaten en burgers, ouderen, jongeren, kinderen, baby's? Het enige gegeven waarover ik beschik is het aantal vluchten (150.000).

Tijdens de luchtraids in de loop van de Tweede Wereldoorlog bedroeg het gemiddeld gewicht aan afgeworpen bommen 2,3 ton per vlucht. Men dropte 3 miljoen ton explosieven en er waren 3 miljoen doden. Eén dode per gedropte ton explosieven. Dit stemt zonder twijfel overeen met wat er gebeurd is tijdens de Golfoorlog.

Ik beschik niet over veel inlichtingen. Eén Scudraket met iets minder dan 250 kg explosieven heeft 27 Amerikanen gedood. Dat is een aanzienlijk grotere hoeveelheid (100 x meer) dan het gemiddelde van 1 dode per ton. Dit betekent dat ongeveer 300.000 Irakezen omgekomen zijn. Irak heeft het aantal slachtoffers niet bekend gemaakt en de Verenigde Staten hebben ook geen schattingen gepubliceerd.

300.000 doden. Wat betekent dat? 300.000 Irakezen, 150 gedode Amerikanen: 2.000 Irakezen voor elke Amerikaan. Dit betekent dat dit geen oorlog was. In een oorlog stellen 2 krijgsmachten zich tegenover elkaar, er vallen aan beide kanten doden en per slot van rekening haalt één partij het. Datgene wat we

meegemaakt hebben was geen oorlog. Men zou dat een bloedbad of een slachtpartij kunnen noemen, misschien zelfs een moord.

Wat zal de toekomst ons brengen?

Het feit dat de V.S. dit gedaan hebben bedroeft me diep. Nochtans heeft het plaats gehad en zal het misschien nog plaats hebben: wat heeft de toekomst voor ons in petto?

Wat er ook van komt, we moeten toegeven dat de V.S. momenteel de enige grootmacht op aarde is: President Bush heeft over een komende Nieuwe Orde gesproken. In dit verband zijn er 2 mogelijkheden: de eerste is het vervolg van de politiek die erin bestaat dat, elke keer als een land zich gedraagt op een manier die ons niet bevalt, we ingrijpen en een deel van zijn bevolking doden. Wij doen het kwasi zonder verliezen en vestigen een regering naar onze wensen, zoals in Grenada of Panama.

Wat is de andere mogelijkheid? Ik denk het uitgedrukt te hebben in mijn verklaring over de immoraliteit van de oorlog, toen ik gezegd heb dat mensen doden en verwonden immoreel was. De andere optie is dat de Verenigde Staten zeggen: "Wij zijn een moreel land." Wij domineren de wereld, wij zijn het grootste land op aarde, hoewel we niet datgene zijn waar de gezondheid van de mensen de beste is, noch de kindersterfte de laagste is, noch datgene waar de rijkdom het rechtvaardigst verdeeld is. In elk geval mogen we beweren dat we momenteel het grootste land ter wereld zijn en dat we een moreel land zijn.

Ik hoop dat de "Nuclear Age Peace Foundation" zal bijdragen aan de hervorming van de Verenigde Staten in een moreel land, een toekomst die de menselijke intelligentie waardig is.

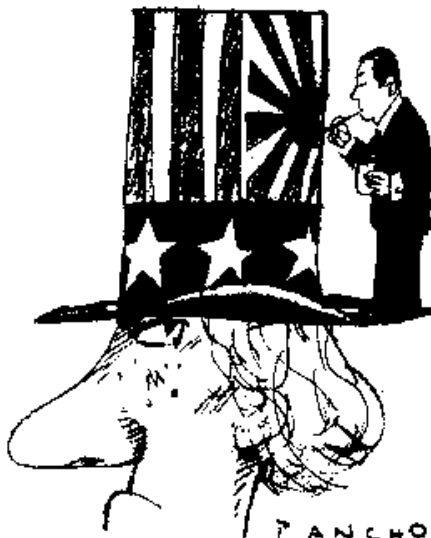
vert. Wouter De Raes

De Japanse Parlementsvoorzitter, Yoshio Sakurauchi, blijkt geen hoge dunk te hebben van zijn Amerikaanse vrienden. Zo beweerde hij niet minder of meer tijdens een kiesmeeting dat de Amerikaanse produkten van slechte kwaliteit zijn omdat twee op de drie werknemers niet in staat zijn de schriftelijke instructies van hun bazen te lezen... en dat de Amerikaanse werknemers niet hard werken maar wel een hoog loon eisen... 't Is niet de eerste keer dat Japanse politiekers zich op een misprijzende manier over de Amerikanen uitlaten. Bush schijnt er dus zonderlinge vrienden op na te houden. Het Amerikaanse volk zal hier zeker wel een andere mening over hebben.

Er zijn zo van die mensen die met hun pretentie en arrogantie geen weg weten. De Standaard voerde er zo' eentje ten tonele. Bart Decoopman, plastisch chirurg, is zijn naam en fier één van de acht Belgen te zijn die een optie hebben genomen (voorschot 3 miljoen) op een Jaguar x 220, waarde 25 miljoen frank. Decoopman boft verder met zijn coupé Rols Royce die in zijn garage staat "8,5 miljoen + 33 % BTW), naast de Jaguar Daimler (2.933.000 fr.), de Ferrari Testarossa (7.368.000 fr.), de Jaguar V 12 (3.500.000 fr.), de Ferrari (13 miljoen), de Lamborghini (9.975.000 fr.) enz. En dan heeft hij het nog over een verzekering van tussen de 250.000 à 300.000 fr., een omnium voor jaarlijks 5.000 km, die hij in Nederland afsluit omdat... omdat het daar goedkoper is dan in België. De man pronkt verder met zijn jacht dat in St.-Tropez ligt en wil er ook eentje van een twintigtal meters alhier laten bouwen. In mijn omgeving is wel afgunst zegt Decoopman maar Jan met de Pet die weet dat te waarderen. Afgunst hebben we zeker niet, wat zouden we met zo'n spul doen, maar wel geschokt, door de arrogantie van dit soort mensen. Of ze de naam mens nog waardig zijn is dan nog een andere vraag.

Koreaanse vrouwen hebben de wereld en de Japanners..., er aan herinnerd dat voor en tijdens Wereldoorlog II 80 tot 200.000 schoolmeisjes uit hun familie werden weggesteurd om zich als "hoertjes" te laten prostitueren ten behoeve van de Japanse soldaten. De Japanse Premier, een man die vroeger betrokken was bij corruptieschandalen, heeft dit volmondig toegegeven en officieel zijn verontschuldiging aangeboden. Woorden, woorden... kosten nu eenmaal niet veel.

De Koreaanse vrouwen die het daarbij niet willen laten en een schadevergoeding eisen voor wat hun door de Japanners werd aangedaan, werden echter intussen, door een regeringsverantwoordelijke in Tokio, met hun eisen wandelen gestuurd. Zo zijn ze nu eenmaal die Jap- pen...

Een grote Vlaamse krant, De Standaard citeert onder zijn titel: "Dagblad voor Staatskundige, Maatschappelijke en Economische belangen". Daarnaast voert het als logo het "Alles voor Vlaanderen, Vlaanderen voor Kristus". Dit verhindert deze weldenkende kristelijke en burgerlijke krant niet advertenties te publiceren die meer dan bedenkelijk zijn. We citeren: "Huwelijksbureau heeft veel Poolse vrouwen (leeftijd van 18 tot 50 jaar) zoals Elzbieta (foto hiernaast) er een van is. Deze dames zoeken een serieuze Belgische man om te huwen. Mannelijke kandidaten kunnen telefonisch...". Is dit uiteindelijk geen moderne versie van slavenhandel...?

Begin dit jaar werd Israël geteisterd door sneeuwstormen en hevige regenbuien. De groot rabbijn van de "sefardim joden" Mordechai Eliahou, vond het nodig een speciaal voorschrift te publiceren waarin hij aan herinnerde dat de gelovigen er moeten over waken geen regenscherm te openen tijdens de Sabbat. Deze Joodse godsdienst legt namelijk een strikt verbod op om mechanische en elektrische voorwerpen te gebruiken tijdens de Sabbat, d.w.z. tussen vrijdagmiddag en zaterdagavond tot zonsopgang. De Rabbijn Eliahou staat zijn volge-

lingen echter toe de telefoon te gebruiken tijdens de periode dat iemand slachtoffer is van een ongeval. Deze dienen er wel over te waken dat zij bij het vormen van het nummer een potlood of een ander gelijkaardig voorwerp gebruiken. Voor het gebruik van wapens zal wellicht wel een uitzonderingsmaatregel bestaan...

Juicht mensen juicht... In naam van de democratie, de mensenrechten en de gelijkheid van de sexen heeft het Duits Constitutioneel Gerechtshof het verbod van nachtwerk voor vrouwen - dat reeds een eeuw bestaat - opnieuw in vraag gesteld. Natuurlijk zullen ze goede punten krijgen (en misschien meer dan dat) van de patrons die hier reeds lang op aandringen. Ook in ons land willen patronaat en regering die richting uit. Dank zij het Europa van de EEG, die aan de basis ligt van deze "nieuwe" ideeën keren we terug naar de "goede oude tijd" van weleer.

Tijdens een recent te Brussel gehouden colloquium van de vereniging "Kristenen voor Europa" kwam men tot de vaststelling dat in de twaalf lidstaten van de EEG 10 % van de bevolking onder de armoedegrens leeft. Voor Nederland zou het om 7 % gaan en in België rond de 600.000 schommelen. Prof. J. Berghman, een Nederlandse hoogleraar in Sociale Zekerheid voegde er aan toe dat er heel wat meer zijn die amper boven het minimuminkomen uitkomen. Wie sprak daar weer over onze welvaartstaat?

Sinds de Golfoorlog staan Amerikaanse, Britse en Franse gevechtsvliegtuigen opgesteld in Turks Koerdistan, aan de grens van Irak. Reden hiervoor zou de noodzaak zijn om steeds klaar te staan om de Iraakse Koerden ter hulp te snellen. Kwestie van de eerbiediging van de mensenrechten noemen ze dat. In de zelfde regio worden echter regelmatig de Turkse Koerden door de Turkse militairen vervolgd. Vliegtuigen worden hierbij ingezet die, van dezelfde vliegvelden vertrekken waarop deze van "de geallieerden" staan opgesteld. Hoe rijmt men dit samen? Waarom dit verschil tussen Turkse en Iraakse Koerden? Om politieke redenen, natuurlijk. Is dit geen hypocrisie.

Van de eerste ministers van de vijf "Länder" van het vroegere DDR zijn er nog slechts twee die afkomstig zijn uit deze regio. De andere werden uit West-Duitsland geïmporteerd. Over Kohl-Ionisation gesproken...